

•Sun armos täällä meille, soi
mi kallehinta olla voi.
Ja meille alla auringon
tää synnyinseutu rakkain on.
On isät täällä taistelleet
uskoneet ja toivoneet.
Me saimme saman asunnon,
ja samat vaiheet meidän on.
Ja meidän polkuamme saa
taas lapsemmekin taivaltaa.
He kyntää kerran peltomme
ja uskoo kuin me uskomme.

J. L. Runeberg.

Toukokuun 16:sta 1924
(WR)

Pohjois-Karjalan Reservin Upseeri

MAANPUOLUSTUSNUMERO

No 3—4

II VUOSIKERTA

1954

RAUMA-REPOLA $\frac{O}{Y}$

**JOENSUUN
TEHTAAT**

Pohjois-Karjalan vanhin puunjalostusteollisuuslaitos

Vuosikapasiteetti:
24.000 std sahatavaraa
4.000 std puutaloja

Rakennuspuusepäntuotteita

Konepajatyötä

TALOUDELLISESTI
JÄRJESTÄYTYNEITTEN
VÄHITTÄISKAUPPIAITTEN
EDULLINEN OSTOPAIKKA

KESKO OY

**Rakennusliike
AALTIO JA ESKELINEN Oy**

Joensuu, Kirkkokatu 6
Puh. 2368

Omistettu
Pohjois-Karjalan
sotilasperinteille

Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalan RESERVIN UPSEERI

II VUOSIKERTA

25. 10. 1954

N:o 3-4

POHJOIS-KARJALAN PIIRIN ÄÄNENKANNATTAJA

Sotilasperinteet ja maanpuolustustahtomme

Maanpuolustustahto on uhrauksiin valmis haluta isänmaan turvallisuus ulkonaista vaaraa vastaan.

Samalla tavalla kuin me henkija palovakuutuksella takaaamme itsellemme tai omaisillemme taloudellisen turvallisuuden samalla tavalla me määrätietoisella maanpuolustustyöllä hankimme

takeet koko kansakunnan turvallisuudelle jo olemassaololle.

Suomen kansa ei ole perusluonteeltaan sotaista kansaa mutta koskaan se ei ole vastarinnatta sallinut käydä kimppuunsa. Se on nähty historiamme varhaisvuosista lähtien hyvin vakuuttavalla tavalla.

Suomen Reserviupseeriliitto piireineen ja kerhoineen tekee työtä siinä mielessä, että kansamme olisi vaaran hetkellä valmis puolustamaan maataan.

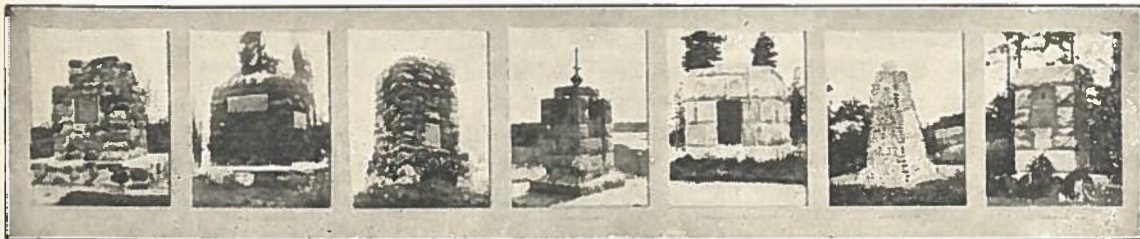
Toimintamme käsittää: 1) maanpuolustusasiain kehityksen seuraamisen, 2) suunnistamisen, hiihdon, urheiluammunnan, moottoriurheilun, retkeilyn ja

muun liikuntakasvatuksen erilaisine kilpailumuotoineen, 3) jäsenten keskeisen huoltotoiminnan, 4) vastuun ja velvollisuuden korostamisen ihmisenä ja Suomen kansan jäsenenä. Suomen Reserviupseeriliitto samoin kuin piirit ja kerhot on ottanut ohjelmaansa myöskin hengellisen toiminnan johtavana ajatuksena Isonvihan päivinä syntynyt hengellinen herätys, joka kulki läpi kuulun karoliiniarmeijan kenraalista rivimieheen saaka ja koitui siunaukseksi kansallemme. Suomen upseeristo oli silloin hengellisen herätyksen välikappaleena. Tällainen toiminta on omiaan lujittamaan nykypolven Suomen miesten ryhtiä ja kirkastaa uskonnollisten arvojen merkitystä sotilaan ja kansalaisen elämässä.

Pohjois-Karjalan Reservin Upseerin tämän numeron olemme omistaneet lähinnä vanhoille pohjoiskarjalaisille sotilasperinteille sekä kunnianteoksi niille joukko-osastoille, jotka ovat niin viime sodissamme kuin jo aikaisemminkin olleet mainehikkaasti puolustamassa isänmaatamme. Vallitkoon nykypolven miehissä sama rakkaus ja uhrivalmius isänmaata kohtaan kuin esi-isiamme päivinä. Hartain toivomme on, ettei kansamme tarvitsisi enää koskaan joutua sodan pyörteisiin, mutta jos toisin käy, meidän on oltava valmiita puolustamaan isänmaamme ja kansamme vapautta sekä pystyttävä täyttämään tekemämme valtiopimukset.

Onni Mäkelä

kapt., Pohjois-Karjalan Reserviupseeripiirin puheenjohtaja.

Pohjois-Karjalan taistelulenttien muistomerkkejä (vasemmalta): Mönni 31. 7. 1808, Pälkjärven Hiekka 10. 8. 1808, Tohmajärven Lahdensilta 26. 8. 1808, Pielisjärven Vorna 8. 10. 1808, Pielisjärven Jauhainen 10. 10. 1808, Kiteen Pappila 10. 3. 1742 ja Olli Tiaisen ja miestensä muistomerkki 7. 11. 1808.

Kohti päämäärää

»Unohtaan sen, mikä on takana ja kurottautuen sitä kohti, mikä on edessäpäin, minä riennän kohti päämäärää.»

Fiil. 3. 13—14.

Inhimillisiin kykyihimme kuuluu ajan liikkeen tajuaminen. Me puhumme menneestä, nykyisestä ja tulevasta ajasta. Mennyt on muistimme avulla jatkuvasti jossain määrin tavoitettavissamme, tulevaisuutta me arvailemme ja nykyhetkeä elämme ja koemme niillä aisteilla ja kyvyillä, jotka omistamme. Kirjoitetun sanan avulla helpotetaan ihmismuistin kuormaa menneen tallettamisessa tulevia aikoja varten, mutta kirjoitetut »historian lehdet» eivät koskaan takaa eletyn siirtymistä uusiin aikoihin aitona ja oikeana. Kirjoittajan henkilökohtainen panos on aina huomattava ja syyt siihen mitä moninaisimmat. Ajan henki ja suuntaus ovat tekijöitä, joihin menneen ajan tutkijan on aina kiinnitettävä huomionsa. Tämä kysymys askarruttaa mieltä todetessamme, että tämän syksyn kohdalle piirtyy historiaan eräs huomattava 10-vuotismuisto kansamme kohdalla, 19. 9. 54 tuli kuluneeksi kymmenen vuotta aselevon solmimisesta. Olemme ehkä hyvinkin valmiit arvioimaan tapahtuneet. Muistamisen ja unohtamisen määrää hyvin suurelta osalta perusnäkemyksemme asioihin ja perusnäkemyksemme jälleen johtuu sellaisista tekijöistä kuin se ympäristö, koti, koulu ja työ, joka on ollut elinkenttänämme.

Ehkäpä en jää yksin todetessani omaa ajatustani, muistikuviani ja tulevaisuuden tähyilyjäni eritellessäni, että tällaisilla elämän välisemillä tilannetta arvioitaessa tuntee itsensä hyvin pieneksi ja tyhmäksi. Ei ole enää sitä varmuutta kuin ennen räväytellessään »asiat selviksi». On täytynyt pysähtyä Suuremman ja Viisaamman edessä opettelemaan hiljentymistä, kuuntelemista ja ehkä hyvin paljon oikeata unohtamista. Paavalin sana: »Unohtaan sen, mikä on

Khra M. Nortia.

takana ja kurottautuen sitä kohti, mikä on edessäpäin», on asettanut itsevarman syyttäjän näkemään myös omat virheensä ja »lihan käsvarteen» luottajan kääntymään Jumalan puoleen. Määrätystä näkökulmasta katsoen varsin oikeana pidettävä väite »meidän on luotettava vain omiin voimiimme», ei ole enää tyydyttänyt. On täytynyt mennä syvemmälle. On täytynyt antaa enemmän tilaa Jumalalle ja hänen suurelle sanomalleen anteeksi antamuksesta.

Voittopalkintoa kohti kilvoittelevan on opittava unohtamaan kärsimänsä vääryys ja epäoikeudenmukaisuus, hänen on opeteltava antamaan yhä enemmän anteeksi — vihollisellekin.

Mutta on jotakin, jota emme saa milloinkaan unohtaa, lunastusverta, meidän elämämme hintaa. Raamatun perussanoma on syntisen lunastus viattomalla verellä. Jumala laskeutui alas Korkein tuli ihmiseksi ihmisten joukkoon kärsimään, kokemaan kiusaukset ja ahdistukset, ja vihdoin viattomalla verellään lunastamaan vialliset. Ei ole mitään tähän ainutlaatuiseseen rakkauden työhön verrattavaa ja kuitenkin on kuin tuo kaukainen suur tapahtuma säteilisi niiden uhritekojen yllä, joita me emme voi unohtaa hiljentymisessämme 10-vuotismuistoihin. Jumalan ihmiskuntaa lunastava työ jatkuu. Hän on raamatun todistuksen mukaan kutsunut hänelle uskolliset taistelijat kärsimyksiensä

osallisuuteen. Lunastusverellä on paikkansa ja tehtävänsä hänen suunnitelmissaan ja työssään niin kauan kuin maailma pyörii. Me emme voi nähdä yhdenkään taistelujen tuiskeessa annetun veripisaran valuneen turhaan, niin kiusatuja kuin me olemmekin näin ajattelemaan monasti. Me emme saa sanoa: tuo pisara lunasti tuo ei, sillä mikään ei ole sattuman varassa. »Ei yksikään pääne hius putoa hänen sallimattaan.» Velvoittakoon muisto sinun edestäsi annetusta uhrista tämän päivän taistelijaa epäitsekkykääseen ajan ja voimien käyttöön.

Jumala varjelkoon meitä vääryttä kansalliselta itsekkyydeltä. Varmasti on Suuren Kaitsijan tarkoituksena ollut sotien järkyttävässä tiimmellyksessä opettaa meille jotakin myöskin kansojen välisessä yhteistyössä. »Tunne oma arvosi, anna arvo toisellenki».

Totisesti, meidän on laskeuduttava alas ylpeytemme korokkeelta ja annettava arvo toisillekin. Näin ja vain näin me voimme odottaa hedelmää kansamme keskinäisen rakentumisenkin viljelysmailla.

Kristittyinä meidän ei tarvitse tyytyä tulevaisuuden arvailemiseen. Meille on sanottu: »Minä annan teille tulevaisuuden.» Kristus antaa. Hän johtaa kansan elämää yksilöjen kautta. Meidän kansamme ei tarvitse mitään niin kipeästi kuin Jumalaan luottavia yksilöitä, Kristuksen sotilaita, jotka ovat pukeutuneet totuuden vyöhön, vanhurskauden haarniskaan, alttiuden kenkiin, uskon kilpeen, pelastuksen kypärään ja Hengen miekkaan. Tähän Jumalan sota-asuun pukeutuneena on hyvä kurottautua Paavalin rinnalla kohti sitä, mikä on edessäpäin. Näin varustautuneena mekin, tämän kauniin pohjoisen maan asukkaat pääsemme oikein ottein elämään nykyhetkeä. Ja kukapa tietää jos lopultakin on niin, ettei olekaan mennyttä ja tulevaa, vaan ikuinen nykyhetki ja siinä ja sen oikein käyttämisessä ihmisen onni ja autuus.

Kuninkaallinen Karjalan Jääkärijoukko

Suomen sodassa 1808—09

Vuosina 1788—1809 oli Pohjois-Karjalassa sen puolustuksen tehostamiseksi olemassa *Kuninkaallinen Karjalan Jääkärijoukko*, jonka perustamisesta »Karjalan Kuningas», kruununvouti Gabriel Wallenius oli yhdessä Yrjö Maunu Sprengtportenin kanssa tehnyt kuningas Kustaa III:lle jo vuonna 1776 esityksen. Maakuntamme väestö, joka tuohon aikaan nousi 40.000:teen, oli suostunut samana vuonna ylläpitämään 600 miestä värvättyä jääkärijoukkoa, mikä alttius sai Sprengtportenin lausumaan: »Kuinka onnellinen isänmaa olisikaan, jos kaikki sydämet olisivat hiukan suomalaisia».

Kolmivuotisessa sodassa 1788—1790 Kuninkaallinen Karjalan Jääkärijoukko asetettiin ensi kerran liikekannalle. Rauhan tultua tämä jäi vakinaiseksi. Kuninkaallisessa kirjeessä 15. 6. 1791 määrättiin muodostettavaksi kuusi komppaniaa, joihin kuhunkin kuuluisi 100 miestä. Karjalan jääkärien harjoituskenttänä kesäisin oli nykyisen Kaupungintalon ja Lyseon välinen alue suuruudeltaan 6 ½ hehtaaria. Komppanian harjoitukset pidettiin 1791 heinäkuussa, mutta tavallisesti kesäkuun puolivälissä. Jääkäreillä oli toinenkin harjoituskenttä Linnunlahden maastossa. Sitä kutsuttiin *malmiksi*, mistä Malminkatu on saanut nimensä.

Kuutta komppaniaa ei kumminkaan koskaan muodostettu. Ensiksi muodostettiin *Tohmajärven ja Liperin* komppaniat. Vuonna 1793, kun sodanuhka oli olemassa, kenraaliluutnantiksi ja Suomen sotaväen ylipäälliköksi korotettu kreivi *Klingspor*, Vänrikki Stoolin Tarinain *sotamarski*, omalla vastuullaan asetti Karjalan Jääkärijoukon liikekannalle. Vuonna 1806 korotettiin komppanian miesvahvuus 150:een. Suomen sodan syttyessä Karjalan jääkäreitä oli 554, jaettuina neljään komppaniaan, eli kahteen puolipataljoonaan: *Pielisen*, *Liperin*, *Tohmajärven* ja *Pälkjärven* komppanioihin. Mainittakoon, että Vänrikki Stoolin sankareita vilahtelee Kuninkaallisen Karjalan Jääkärijoukon historiassa useita. Niinpä

Yrjö Maunu Sprengtporten

vuoden 1806 värväysluettelossa tavataan merkintä »Näin on mönsträys toimitettu, *C. L. Lode*, Everstiluutnantti ja Ritari».

Kuninkaallisen Karjalan Jääkärijoukon päällikköinä olivat: 1791—1800 eversti Yrjö Henrikki *Jägerhorn*, 1901 eversti Ernest von *Vege-sack*, 1802 eversti Kaarlo *Borgens-tjerna* ja vuodesta 1803 eversti Eerikki Juhana von *Fieandt*. Näiden johdolla Jääkärijoukko harjoitelti kesäisin Joensuun kylän harjoituskentällään ja Malmilla. Harjoitukset kestivät tavallisesti pari viikkoa, joiden aikana miehistö asui 26 jääkäriteltassa ja päällystö neljässä. Näin rauhan aikana. Kolmivuotisen sodan aikana Karjalan Jääkärijoukko osallistui *Ruskealan taisteluun*, joka taisteltiin 1789. Sitteen taas siirryttiin rauhanajan harjoituksiin ja tultiin Suomen sodan 1808—1809 aikoihin.

Helmikuussa 1808 alkoi Suomen vuosien 1808—1809 sota. Savon prikaatin, jonka tehtäviin kuului Savon ja Pohjois-Karjalan puolustus, päälliköille, eversti *Cronstedtille* saapui liikekannallepanokäskey Heinolan helmikuun 3 pnä. Hän määräsi joukkojensa kokoontumaan Mikkeliin, mutta Kuninkaallisen Karjalan Jääkärijoukon, joka kuului myös prikaatiin, tavalliseen harjoituspaikkaansa Joensuuhun. Jää-

kärijoukon Pälkjärven komppanian päällikkö von Wright oli jääkärijoukon väliaikaisena komentajana helmikuun 8—15 pnä. Hän lähetti Kuopiosta Jääkärijoukon silloiselle adjutantille, luutnantti von Fieandtille seuraavan käskyn:

»Suomen sotaväen ylipäällystön ja prikaadinpäällikön jalosukuisen Herra Kreivi Cronstedtin määräyksen johdosta on Karjalan Jääkärijoukon niin pian kuin mahdollista kokoonnuttava maan puolustusta varten sen tavalliseen kokoontumispaikkaan Joensuuhun ja kuten maaherra ja ritari, korkea-arvoinen herra Olavi Wibelius läänin kaikkiin kirkkoihin lähetetyllä kuulutuksella on jo määrännyt, kaikki Karjalan Jääkärit vähintäkään viivyttämättä, siinä tarkoituksessa kokoontumaan Joensuuhun. Täten käsketään Herra Luutnanttia ryhtymään seuraaviin toimenpiteisiin:

'Koko Pielisen komppania sekä yli- että alipäällystö käsketään heti saapumaan Joensuuhun, paitsi luutnantti von Burghausen, joka minulta on saanut erikoisen käskyn.

Luutnantin on lähdettävä heti komppanian varastolle Enon kappeliin ottamaan ulos ja kuljetuttamaan pikamarssissa Joensuuhun kaikki kenttä- ja reserviampumatarpeet — — —

Ellei valmiita panoksia ole riittävästi, on niitä Joensuuhun tultua niin pian kuin mahdollista valmistettava. Jos harjoituspanoksia on komppanioilla, on nekin otettava mukaan.'

Muutkin komppaniat saivat samanlaisen määräyksen ja niiden marssi Joensuuhun alkoi. Pielisen komppania, johon kuuluivat Nurmeksien, Pielisen ja Enon jääkärit, saapui Joensuuhun pohjoispuolella olevaan Lehmon kylään helmikuun 15 pnä.

Jääkärijoukon toinen väliaikainen päällikkö Fredenskjöld ilmoitti päiväkäskyssään helmikuun 16 pnä, että jääkärijoukko jakaantuu kahteen pataljoonaan, johon edelliseen kuuluvat Tohmajärven ja Pälkjärven komppaniat ja jälkimmäiseen Liperin ja Pielisen komppaniat.

Karjalan jääkäri 1788—1809.

Miehiä oli pakkasen kynsissä sairastunut ja tämän vuoksi oli sairastupa järjestetty Noljaakaan.

Jääkärit olivat viimeistä miestä myöten saapuneet Joensuuhun. Katselmuksessa, joka tapahtui harjoituspaikalla nyk. Vapaudenpuiston ja Kauppatorin kohdalla, huomattiin, että Tohmajärven, Liperin ja Pälkjärven komppanioissa oli kussakin 144 miestä ja Pielisen komppaniassa 146, kuten pitikin.

Myöskin upseerit ja aliupseerit olivat kautta Suomen Turusta saakka, kiirehtineet vartiopaikoilleen. Heidän joukossaan nähtiin Liperin komppanian päällikkö, kapteeni Herman Johan von Burghausen, kapteeni Molander, joka oli Mäntylahden kartanon omistaja Kesälahdelta, luutnantit Arppe, Weber, Winter ja Sallmén, aliupseerit Andersin, Crohnsit ja Skottman Kiteeltä, luutnantti Ancker Tohmajärveltä jne.

Jääkärijoukon pukuvarusteet ilmoitetaan olleen hyvät. Kaikilla miehillä oli päällyskapat, mikä olikin tarpeen, sillä talvi oli laadultaan ankara, jonka vuoksi myöskin turkkeja hankittiin miehistölle. Kenttävartiot sijoitettiin Sulkulahteen, Noljaakaan ja Viinijärvelle. Rekryytit jaettiin 8 plutoonaan ja näitä alettiin innolla harjoittaa harjoituspaikalla ja ns. Malmilla, joka on nyk. hevostadon pohjoispuolella oleva alue sekä Lehmonkylän pelloilla. Hagnet tannertuivat vihreä-

pukuisten komeain jääkärikomppaniain tehdessä temppujaan. Hajautettiin ketjuihin, hyökättiin rumpujen päristessä, suljetuissa rivistöissä ja toisaalta kaikkiivat tussarien komeat laukaukset. Etuvartio- ja tiedustelupalvelusta varten muodostettiin erityinen *suksiosasto*, johon kuului 58 miestä, joille ympäristön talonpojat lahjoittivat sukset. Suksiosasto aseistettiin jääkärijoukon parhain tussarein ja määrättiin ensin Sulkulahteen ja sitten helmikuun 27 pnä Muloon ottamaan vastaan vihollisen hyökkäystä.

Vihollista ei kuulunut Pohjois-Karjalaan, sillä Karjalan Jääkärijoukon olemassaolo pidätti sitä vähin voimin tänne yrittämästä. Karjalan Jääkärijoukko, joka oli perustettu Pohjois-Karjalan turvaksi, täytti tarkoituksensa.

Karjalan Jääkärijoukon sotapapiksi määrättiin komministeri Isak Blom, joka piti helmikuun 27 pnä kenttäjumalanpalveluksen koko jääkärijoukolle lautamies Variksessä Sirkkalassa. Karjalan Jääkärijoukon varsinainen *päällikkö eversti Gustaf Aminoff*, jolla oli ollut muita tehtäviä, saapui maaliskuun 7 pnä Viinijärvelle. Koko Suomen armeija oli aloittanut sotamarski Klingsporin johtamana surullisen kuuluisan peräytymisretkensä, joka sitten keväällä ja kesällä vaihtui voittomarssiksi etelää ja itää kohti. Cronstedtin prikaati, johon Karjalan jääkärijoukko ulommaisena vasempaan sivustana kuului, sai sekin käskyn perääntyä.

Maaliskuun 8 pnä 1808 lähti Karjalan Jääkärijoukko Joensuusta matkalleen pääarmeijaan yhtyäkseen. Pielisen komppania, joka lähti Joensuusta klo 8.30 ap. saapui Viinijärvelle klo 21, jossa viivytettiin seuraava päivä. Muutkin komppaniat seurasivat mukana tässä järjettömässä kulussa, joka tapahtui vihollisen ahdistamatta. Pääarmeijamme oli lähtenyt pakoretkelleen Hämeenlinnasta maaliskuun 6 pnä ja oli Karjalan Jääkäriosaston lähtöpäivänä Tampereen läheisyydessä, Savon prikaadin kerittyä jo Leppävirralle.

Lähtö Joensuusta oli Karjalan jääkäreille surullinen tapahtuma. He olivat kokoontuneet Joensuuhun turvatakseen Pohjois-Karjalaa ja taistellaakseen maakuntamme tuilla tanterilla, joiden maaston he tunsivat kuin viisi sormeaan. Jos Karjalan Jääkärijoukko olisi saanut

jäää Joensuuhun ja siihen olisivat yhtyneet rajakapteeni Olli Tiaisen, tilanomistaja Iisak Steniuksen ja maanviljelijä Johan Lappalaisen Liperin Mattisenlahdesta johdossa olevat talonpoikaisjoukot, joiden miesvahvuus nousi tuhansiin, olisi sodan vaihe ollut aivan toinen. Nyt kävi toisin. Siksi Karjalan jääkärit lähtivät hammasta purren kotimaakunnastaan, jota he olisivat tahtoneet puolustaa valansa mukaan viimeiseen veripisaraan saakka. Siksi he karkasivat perääntyvästä pääarmeijasta, eivät pelkuruudesta, vaan rientääkseen aseineen takaisin Pohjois-Karjalaan, jossa yhtyivät Olli Tiaisen joukkoihin taistellakseen vainolaista vastaan kotikunnaillaan. Tämä ei osoittanut kylläkään kuria, mutta se osoitti, että Pohjois-Karjalan jääkärien rinnassa sykki uhrauksille altis sydän ja heidän rinnoissaan paloi taistelutahto, joka ilmeni sitten niin kauniilla tavalla niissä monissa taisteluissa, joita Olli Tiaisen johdolla täällä käytiin. Se ilmeni myöskin kauniilla tavalla niissä suurtaisteluissa, joihin Karjalan Jääkärijoukko osallistui pääsotänäyttämöllä, kun sota vihdoin kääntyi voitokkaaksi hyökkäyssodaksi, joka oli tuhota koko Venäjän Suomeen tunkeutuneen armeijan ja olisi sen tehnytkin, jos kauneita Siikajoen, Lapuan jne. voittoja osattiin käyttää hyväksi ja jos Olli Tiaisen, majuri Malmin,

KENKÄKAUPPA

O. V. Turunen Oy

Alan huomatuin liike
maakunnassamme.

M y y m ä l ä t :

Siltakatu 12

Torikatu 12

Tukkumyynti
Konttori

Siltakatu 12

Johtaja puh. 2268

Puh. 2866 sarja

Tukekaa lahjoituksillanne
RESERVIUPSEERIKERHOJEN
toimintaa.

vääpeli Rothin ja Spooфин ym. partiotoimintaa tuettiin järjestelmällisesti ja riittävästi.

Karjalan Jääkärijoukko, joka oli saapunut 29. 3. 1808 Ouluun, majoitui Oulunsaloon. Se osallistui kevään ja kesän tullen Revonlahden, Lapuan, Alavuuden, Ruonan, Her-rasen, Honkolan, Salmen ja Ylis-taron taisteluihin, jotka päättyivät voittoon, sekä Oravaisten onnetto-maan taisteluun, johon Suomen armeijan kaunis voittokaari sammui. Monet Pohjois-Karjalan pojista kaatuivat noilla kunnian kentillä, moni haavoittui ja vielä useampi menehtyi tauteihin, kun pääarmeijan lopullinen vetäytyminen Ruot-siin Tornion kautta alkoi. Eräs lau-sunto *Oravaisten taistelun* jälkeen osoittaa, että tämän maakunnan miehet kunnostautuivat. Kapteeni Burghausen lausuu:

»Karjalan jääkärit ovat järkähtämättä täyttäneet velvollisuutensa ja erinomaisella urhoollisuudella käyneet vihollisen kimppuun, ottaneet muutamia vankeja, pelastaneet armeijan kanuunoita ja varuskapaleita.»

Karjalan Jääkärijoukon Tohma-järven komppania kunnostautui *Salmen taisteluissa*. Päiväkäs-käskyistä löydetään seuraava merkintä:

»Lippujunkkari Crohns sekä fö-rari Alopaeus ovat mitä parhaimmassa järjestyksessä johtaneet plutoonansa vihollisen tuleen ja pakotaneet urhoollisuudellaan ylivoimaisen vihollisen perääntymään kentältä.»

Liperin komppaniasta mainitaan: Menkijärven kahakan jälkeen: Liperin komppaniasta fö-rari J. Mechelin on erinomaisen uljaasti ja taitavasti johtanut plutoonaansa, mur-tautunut vihollisen ketjun läpi ja omin käsin surmannut useita venäläisiä jääkäreitä.

Kuten tiedetään, oli *Herranen eteläisin paikka*, johon suomalaiset joukot voittomarsillaan pääsivät. Karjalan Jääkärijoukko oli ensimmäinen ylittämässä salmea. Tästä kuuluu Duncker kaatui heinäkuun

kertoo päiväkäsky mm: »Kun oli vihollista pehmitetty tehokkaalla tykkitulella, valmistautuivat Karja-jalan Jääkärit menemään salmen yli. Hyökkäys aloitettiin 12 päivänä ja Anckerin johtama Pälkjärven komppania juoksi silian arkkujen päälle asetettuja lautoja myöten yli ja toiset menivät yli kahlaamalla.»

Vielä mainittakoon *Honkolan taisteluista* seuraava sirpale päiväkäskystä: Erikoista urhoollisuutta osoittivat Pielisen komppaniasta jääkärit N:o 47 Karl Miettinen Joensuusta, N:o 77 Anders Koponen Kuopiosta ja N:o 93 Johan Pirinen Enosta. Heistä sanotaan: »He ovat järkähtämättömästi täyttäneet velvollisuutensa ja siten pakottaneet vihollisen takaisin.»

Kerrottakoon *Hörneforsin taisteluista* seuraava juttu. Eräs Karja-lan jääkäri oli hyppäämässä yli aidan, kun perässä tuleva venäläinen sai kiinni hänen päällysvaip-pansa kauluksesta. Vaippa jäi venäläisen käteen. Kun jääkärimme pääsi aidan yli, sieppasi hän aidan varaan laskemansa ladatun kiväärin ja venäläisen kiivetessä aidalle ampua täräytti suoraan silmille. Kun häneltä sitten kysyttiin, miten vihollisen kävi, hän vastasi: »Musk-taks' kiäns' perkeleen silmät.»

Karjalan Jääkärijoukko oli sotatielle Joensuusta lähtiessään maaliskuun 3 p:nä 1808 vahvuudeltaan up-seeristoinen 554 miestä. Kun Suomen armeijan jäännökset olivat peräytyneet Ruotsiin, oli Karjalan Jääkärijoukon, joka oli huvennut yhdeksi pataljoonaksi, miesvahvuus maaliskuun 31 p:nä 1809 yhteensä 112 miestä. Tällöin myöskin loppui Karjalan Jääkärijoukon kaunis taru. Se muutettiin kenttäkomppaniaksi ja liitettiin Savon 2. kenttä-pataljoonaan. Kenttäkomppanian päälliköksi jäi liperiläinen kapteeni Burghausen. Tämä komppania osallistui Ruotsissa useisiin taisteluihin, mm. Hörneforsin taisteluun, jossa

Pankkitalo,
Siltakatu 5.
Puh. 2616

5 p:nä 1809. Tässä taistelussa kaatui 6 Karjalan jääkäriä, haavoittui 8 ja vangiksi joutui 9. Komppanian päällikkö, majuriksi korotettu Burghausen haavoittui.

Karjalan jääkäritkin olivat mukana *Uumajan torilla*, jolloin kenraali Döbeln piti lokakuun 8 p:nä 1809 kuuluisan jäähyväispuheensa joukoilleen. Tällöin hän mm. lausui:

»Yhtä pyydän teiltä. Kun lähes-tytte niitä paikkoja, missä olemme voittaneet vihollisemme, ja kun siellä näette viheliäisen sorakum-mun, joka peittää kaatuneet tove-rimme, suokaa silloin heidän tomuil-leen siunauksien huokaus. He ovat kaatuneet sankareina ja heidän tuh-kaansa vartioivat kunnian haamut.

Minä vakuutan teille ja sen te itsekin tulette huomaamaan, että soturiliitto, joka on solmittu tais-teluissa — vaaroissa — veressä — veressä ja kuolemassa, ei koskaan hajoa.

Suomalaiset. Veljet. Jos näitä sa-nojani voisi vahvistaa verikyynel-lillä silmistäni, virtaisivat ne nyt — ja jokainen pisara vakuuttaisi teille kunnioitustani, ystävyytteni.»

Liikutettuina kuuntelivat suoma-laiset ja ruotsalaiset soturit, joiden tiet nyt erosivat, tätä puhetta.

Tässä taistelujen sarjassa suoritti kunniakkaan osuutensa myöskin Kuninkaallinen Karjalan Jääkäri-joukko, jonka Pohjois-Karjalasta kotoisin olevat miehet tekivät kaik-kensa yhteistä isänmaata varjellesaan.

Kultasepäniike

Koivula Oy.

JOENSUU

Linda Pukka Oy

Joensuu.
Puhelin 2203

Vanha kunniakas Viipurin Rykmentti

Vanhin ja kauimmin toiminut pohjois- ja rajakarjalainen jv. joukko-osasto oli Viipurin Rykmentti, joka perustettiin 30-vuotisen sodan alkuaikoina yhdessä kahdeksan muun maakunnallisen rykmentin ohella. Perustamisvuotena voidaan pitää vuotta 1626 ja viimeisenä lakkauttamisvuotena vuotta 1939. Rykmentti sai täydennyksensä Pohjois-Karjalasta ja Viipurin läänin itäisistä kunnista. Nimestään huolimatta rykmentin sijoituspaikkana ei ole koskaan ollut Viipuri, mikä nimi lie-nee annettu vanhan lääninjoituksen perusteella. Rykmentin historiaan sisältyy huomattava annos myös koko Karjalan historiaa, sillä se on eniten joutunut kärsimään rauhantekojen rajanvaihteluista, mistä johtuen nimikin on täydennysalueiden menetyksessä usein muuttunut. Ainoastaan kunniakkaat perinteet 30-vuotisen sodan, Suuren Pohjan sodan, Narvan, Napuen, vapaussodan ja talvisodan päiviltä ovat säilyneet. Lyhyesti mainittuna rykmentin vaiheet ovat olleet seuraavat:

I. Ruotsi-Suomen aika

Aika v. 1626—1683

30-vuotinen sota 1618—1648

Itä-Wiipurin Rykmentti

Länsi-Wiipurin Rykmentti

Aika v. 1683—1721

Suuri Pohjan sota 1700—1721

Iso viha 1713—1721

Wiipurin Rykmentti

Aika 1721—1743

Uudenkaupungin rauha 1721

Kymenkartanon läänin pataljoona eli WR:n kantajoukko.

Isossa vihassa Suomi menetti osan Karjalaa, joka oli WR:n täydennysaluetta, joten WR muutettiin Kymenkartanon läänin pataljoonaksi.

Aika 1743—1809

Turun rauha 1743

Elimäen komppania eli WR:n kantajoukko 1743—1775.

Turun rauhassa aluemenetys laajeni, joten Kymenkartanon läänin pataljoona muutettiin Elimäen

kompaniaksi, joka liitettiin Uudenmaan Rykmenttiin.

Kymenkartanon pataljoona 1775—1791, eli WR.

Kun Kustaa III:n aikana perustettiin Savon Prikaati, niin Elimäen komppania, värvätty ja ruotujakoinen, siirrettiin UR:stä siihen ja sai nimekseen Kymenkartanon pataljoona. Uudenkaupungin ja Turun rauhan aluemenetyksestä johtuen jäi Karjala täysin suojatomaksi, sillä säännölliset joukot oli sijoitettu rannikon suojaksi. Tällöin Savon Prikaatin perustajan ja ensimmäisen komentajan Yrjö Maunu Sprengtportenin toimesta perustettiin Pohjois-Karjalan suojaksi Kuninkaallinen Karjalan Jääkärijoukko ja Karjalan Jääkäripataljoona. Näiden perustaminen tapahtui 1788. Uudet joukot saivat täydennyksensä samoilta alueilta Pohjois-Karjalasta kuin WR:kin.

Uudenmaan Jääkäripataljoona 1791—1809

Elimäen komppania (värvätty)

Elimäen komppania (ruotujakoinen)

1808 aloitettiin Pohjois-Suomessa uusi ruotujako ja ruotujen tasointus, joiden tarkoituksena oli saada Suomesta 2000 miestä lisää, mutta ennen Suomen sotaa ei ehditty Vaasan lääninä pitemmälle. Uudenmaan Jääkäripataljoona jäi olemaan, käsittäen ruotujakoisen Elimäen komppanian ja 1805 värvätyn Elimäen komppanian vasta perustetusta Adlercreutzin rykmentistä Pataljoonan vahvuus 192 miestä.

Viimemainitun sijoituspaikkana Svartholman linnoitus ja ruotujakoisen Kymenkartanon läänin kaakkoisosat.

Suomen sota 1808—1809

II. Venäjän vallan aikaa 1809—1917

Haminan rauha 1809

3. Jääkärirykmentti eli Wiipurin Rykmentti 1813, jossa oli ns. »palvelusta suorittava pataljoona» ja Viipurin pataljoona.

Tuskin oli Wiipurin Rykmentti saanut muutaman viikon koulutuksen, kun se siirrettiin varuskuntapalvelukseen Pietariin, missä toimessa se oli 1½ vuotta.

Vuonna 1817 siirrettiin rykmentin palvelusta suorittavasta pataljoonasta osa Vaasaan, rungoksi uudestaan värväyksellä muodostettavalle Vaasan pataljoonalle ja osa n. 150 miestä Luolajan (Parolan) leirille Hämeenlinnan lähelle, missä siitä aiottiin muodostaa vakainainen harjoituskomennuskunta, jossa mm. upseereiksi pyrkivät alkukoulutuksensa. Seuraavana vuonna komennuskunta vahvistettiin 2 komppaniaa käsittäväksi pataljoonaksi ja sai nimekseen Suomen Opetuspataljoona. Sen sijoituspaikaksi määrättiin Helsinki, mihin pataljoona siirtyikin uusien komeiden Kaartin kasarmien valmistuttua jouluna v. 1824. 1819 suoritettiin rykmenttien ja pataljoonien nähden uudelleen järjestely, missä jääkärirykmentit muutettiin jalkaväkirykmenteiksi. Tässä jaossa WR:n pataljoonat Suomen Opetuspataljoona ja Viipurin pataljoonat lopullisesti erosivat. Viipurin pataljoonat siirrettiin 2JR:iin kuuluvaksi, v. 1818 opetuspataljoonan nimi muutettiin Helsingin opetuspataljoonaksi. Viimeksimainittu korotettiin 1829 Kaartin pataljoonaksi eli Henkivartioväen Suomen tarkk'ampujapataljoonaksi. Vv. 1877—77 pataljoona osallistui Venäjän—Turkin sotaan, korotettiin 1878 vanhan kaartin arvioon, saaden nimekseen Henkivartioväen 3:s Suomen tarkk'ampujapataljoona.

joona. Miehistö oli 1817—78 ollut vär-vätyä, mutta muuttui 1878 alkaen asevelvolliseksi. Hajoitettiin 1905. Tähän päättyi myös Viipurin Rykmentistä periytyneen pataljoonan olemassaolo. Viipurin pataljoona lakkautettiin v. 1830 ja perustettiin uudelleen 1855 ja lakkautettiin lopullisesti 1867. 1889 perustettiin jälleen tarkk'ampujapataljoonat, mutta tällöin Viipurin tarkk'ampujapataljoonan väenottoalueena oli Lappeenranta, Muolaa, Rautjärvi ja Sortavala ym. kun sitä vastoin Kuopion pataljoona sai täydennyksensä Pohjois-Karjalasta. Tarkk'ampujapataljoonat lakkautettiin 1901. Kaarti säilyi vuoteen 1905.

III. Suomen Itsenäisyyden aikaa 1917 —

Tarton rauha 1920.

2. Karjalan Rykmentti per. 12. 3. 1918.

Karjalan Rymentti n:o 3 Armeijakäsäky n:o 1/18. 6. 1918.

Karjalan Rykmentti n:o 2 18. 7. 1918.

Laatokan Jalkaväkirykmentti n:o 6 Armeijan käsäky n:o 47/23. 8. 1918.

Viipurin Rykmentti Sotaministeriön Käsäky n:o 18/15. 3. 1919.

Vapaussodassa rykmentin kanta-joukko osallistui Ahvolan, kukkula 56:n, Saimaa—Heinjoki ja Viipurin taisteluihin. Sijoituspaikkoina: Sortavala (Ryk. esik. ja I p.) — Elisenvaara (II P.) — Savonlinna (II) — Jcensuu (II) — Käkisalmi (III), Rajavartiotehtävissä: Laatokka—Suojärvi (I), Suojärvi—Ilomantsi (II) ja Repola (III) 1918—1919. Varuskunta-paikkoina Käkisalmi—Kiviniemi, Hamina ja Huuhanmäki (Jaakkimassa).

WR lakkautettiin talvisodan päivinä
1939—1940.

ILOMANTSIN ASUSTE OY

Ilomantsi, puh. 68

KAPT. EVP. L. KIRI:

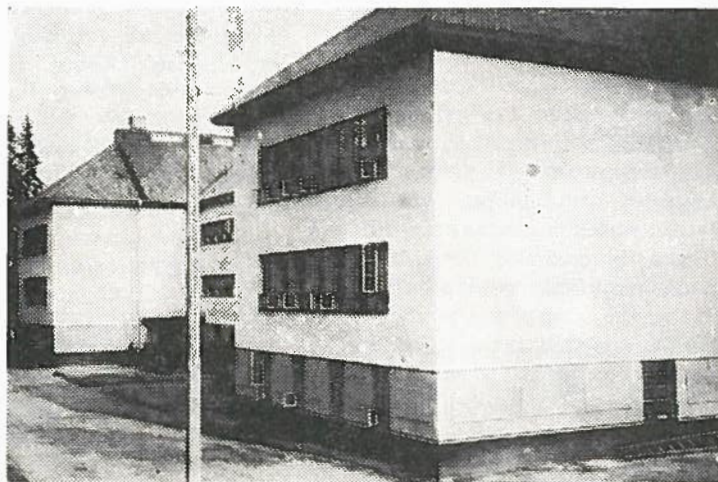
Katsaus Viipurin Rykmentin viime vuosiin

Kaikki se, mitä meille rakkaaksi käyneestä rykmentistämme on kirjoitettu tai vast' edes tullaan kirjoittamaan, sen vaiheista ja toimista niin rauhan kuin sodan aikana vuosikymmenien, jopa vuosisatojen vaihteluissa, on osana maamme historiasta, kertomusta puolustuslaitoksemme erään joukko-osaston olemassaolosta ja osuudesta nuorison kasvatuksessa ja isänmaan puolustuksessa. Se on kertomusta joukko-osastosta, joka on todella ollut ja elänyt. Tässä historiassa me tunnemme myös itsemme, sillä onhan meillä ollut kunnia ja ilo kuulua tämän joukko-osaston riveihin. Ei merkitse niinkään paljon se, kuinka kauan kukin meistä on saanut siinä palvella, minä aikana ja

missä asemassa, pääasia on, että tuntee todella sydämessään itsensä WR-läiseksi ja tasaveroiseksi jäseneksi sen muodostamassa perhepiirissä. Tätä emme ehkä kyenneet useinkaan tarpeeksi arvostamaan silloin kuin tämä perhepiiri oli todellisuus ja kokonaisuus, tai emme yksinkertaisesti tulleet sitä ajatelleeksi, se oli ilman muuta selviö. Useinhan on elämässä niin, että hyvinkin läheisesti ja tärkeästi meihin vaikuttavan tekijän arvo tajutaan täydellisesti vasta, kun olemme sen menettäneet. Ennen kaikkea sen tunnearvo nousee moninkertaisesti. Näin on käynyt meillekin. Nyt, kun rykmenttiämme ei enää ole, me vasta oikein käsitämme sen merkityksen ja vaikutuksen myöhempiinkin vaiheisiimme. Ikäänkuin lohdutuksena toteamme sen, että yhteinen menetys on synnyttänyt entistä kiinteämmän yhteenkuuluvaisuuden tunteen, joka on vapaa rykmenttiajan niin pakollisista ja ohjesääntöjen mukaisista kuin ehkä usein tehdyistäkin karsinointimista.

Tämä WR:n henki on luonnollisesti voimakkaimpana ilmennyt meissä, jotka kuulumme rykmentin kantahenkilökuntaan. Olihan rykmentti meille samalla työ, koti, velvollisuus ja harrastus. Se muodosti meidän elämämme kokonaisuudessaan. Se veti erilaisten harrastusten ja toimintojen muodossa mukaansa perheemmekin, jotka niinmuodoin hyvällä syyllä voidaan

WR:n kasarmi Huuhanmäki.

nyt ja näin laajennetussa mielessä sisällyttää nimitykseen ent. WR:n kantahenkilökunta. Ei siis ollut ihme, että kohta sotien jälkeen ent. WR:n kantahenkilökunnan keskuudessa ilmeni voimakas halu päästä sotavuosien vaiheiden jälkeen ja kuin konsanaan Väinölän lapset sinne tänne heitettyinä kanssakäymiseen ja yhteistoimintaan. Tämä yhteistoiminnan halu ei suinkaan tässä vaiheessa ollut mitenkään muotoutunut, pääasiana oli vain saada kosketus. Huomattavalta osalta tähän kuitenkin vaikuttivat eräät käytännölliset ja yhteistaloudelliset kysymykset, olivathan kerhojen tms. rahavarat tai muu omaisuus jääneet selvittämättä ja niiden vastainen käyttö päättämättä.

VÄLIKAUSI.

Jo ns. välirauhan aikana kerhot olivat pitäneet kokouksiaan asioitensa selvittämiseksi, aliupseerikerho 21. 9. 1940 ja upseerikerhon johtokunta 10. 10. 1940. Viimemainitun kokouksen pöytäkirja jaettiin monisteena kerhon jäsenille, joiden tuli 1. 11. 1940 mennessä ilmoittaa »kyllä» tai »ei» pöytäkirjassa esitettyihin ehdotuksiin. Nämä kokoukset pidettiin Hämeenlinnassa, johon rykmentin selvittelyelin oli sijoitettu. Yhteistä näiden kokousten päätöksille oli, että rahavaroista varataan määrätty osa eversti Kailan lahjaa varten, osa muistoalbumin toimittamiseen ja osa yhteisen muistojuhlan järjestämiseen. Kun varoista oli vielä maksettu erinäiset muut kulut, piti loput luovuttaa rykmentin käskyssä 31. 8. 1940 muodostettavaksi määrätulle säätiölle. Tämän »Wiipurin Rykmentin Muistosäätiön», jonka kotipaikana piti olla Hämeenlinnan kaupunki, tarkoituksena oli sääntöjen 3 §:n mukaan vv. 1939—40 sodassa kaatuneiden tai invalideiksi joutuneiden vuoden 1939 kantahenkilöiden tai niihin verrattavien avustuksen tarpeessa olevien lasten koulunkäynnin ja opintojen edistäminen ja avustaminen siten kuin siitä oli lähemmin määrätty. Erinäisissä tapauksissa voitiin säätiön hallituksen harkinnan mukaan myöntää avustuksia myöskin mainittujen kaatuneiden puutteenalaiseen tilaan joutuneille muille omaisille. Säätiön omaisuuden muodosti 1) rykmentin komentajan käytettäväksi määräämät sellaiset rahavarat, mitkä eivät olleet valtiolle kuuluvia ja oli-

Esikunta- ja päävartiorakennus Huuhanmäellä.

vat kertyneet osin Huuhanmäen (ennen Jaakkiman) Sotilaskotiyhdistys ry:n rykmentille luovuttamista kenttäkaupan voittovaroista ynnä näillä sekä rykmentin henkilökunnan toiminnalla hankituilla varoilla perustetun elokuvateatterin tuloista, samoin kuin täten hankitun omaisuuden myynnistä saadusta varoista, 2) Huuhanmäen Sotilaskotiyhdistys ry:n säätiön tarkoitukseen lahjoittamat varat sekä 3) mahdolliset lahjoitukset, joihin mm. voitiin lukea edellä jo mainitut kerhojen jäännösvarat.

Vaikkakaan perustettavaksi aiottu säätiö ei silloisten olosuhteiden ja jatkosodan alkamisen johdosta pääsytäkään varsinaisesti toimimaan ja sen säännöt jäivät vain ehdotusasteelle, jo hallussa olleet varat oli talletettu ja niitä hoidettiin säätiön tulevaa toimintaa silmälläpitäen. Tätä toimintaa hoiti Hämeenlinnassa sot.mest. A. Hietanen, jonka tehtäviin kuului myöskin paljon muun selvitystyön ohella kantahenkilökunnan osoiteluettelon pitämisen. Kerhojen jäännösvarojen luovuttaminen säätiölle jäi vielä toteuttamatta. Yhtenä ja painavana tekijänä asioiden lepäämään jäämiseen oli rykmentin komentajan ulkomaanmatka, joka lopulta muodostui varsin pitkäaikaiseksi.

HOITOKUNNAN KAUSI.

Kun n.s. jatkosota oli päättynyt ja rykmentin komentaja palannut kotimaahan, tuli ajankohtaiseksi kutsua kantahenkilökunta kokoon päättämään keskeneräisistä asioista ja samalla viettämään muistojuhlaa, mitä kerhotkin olivat viimeisissä kokouksissaan toivoneet. Tila-

päisen kokous- ja juhlatuomikunnan järjestämänä ja koollekutsutsumana pidettiin Helsingissä Katajanokan upseerikerhossa rykmentin vuosipäivänä 20. 11. 1945 juhlava kokous, jossa oli henkilökohtaisesti paikalla 43 ent. WR-läistä ja lisäksi valtakirjaedustajia. Kokouksen avauspuheessaan eversti A. A. Kaila korosti, ettei koollekutsuttua kokousta ole katsottava miksikään kerhojen jatkokokoukseksi, vaan paremminkin yhteisen toverikunnan kokoukseksi. Nämä sanat olivatkin pohjana sille ajatukselle, että toimintaa voidaan määrättyissä puitteissa edelleen jatkaa, ja tämä viimeisen ja pidetyn komentajamme omaksuma ja ilmituoma kanta onkin ollut lämmittävänä ja yhteenkuuluvaisuutta korostavana periaatteena sen jälkeisessä yhteistoiminnassamme.

Tässä kokouksessa päätettiin yksimielisesti asettaa luottamuksellinen toimikunta, jolle luovutettiin kaikki säätiön sekä kerhojen nimissä olleet rahavarat. Kiteyttämällä käydyissä keskusteluissa sekä evästyksiksi annetut asiat lyhyeen muotoon, tuli toimikunnan tehtäviin kuulumaan:

- edellämäinittujen rahavarojen hoito,
- avustusten jakaminen puutteessa oleville kaatuneiden perheille,
- perinteiden vaaliminen ja luovuttaminen aikanaan määrättävälle uudelle joukko-osastolle,
- osoiteluettelon pitäminen,
- yhteisten kokoontumistilaisuuksien järjestäminen,
- historiallisen materiaalin hankkiminen ja järjestäminen sekä
- näihin välittömästi liittyvät muut tehtävät.

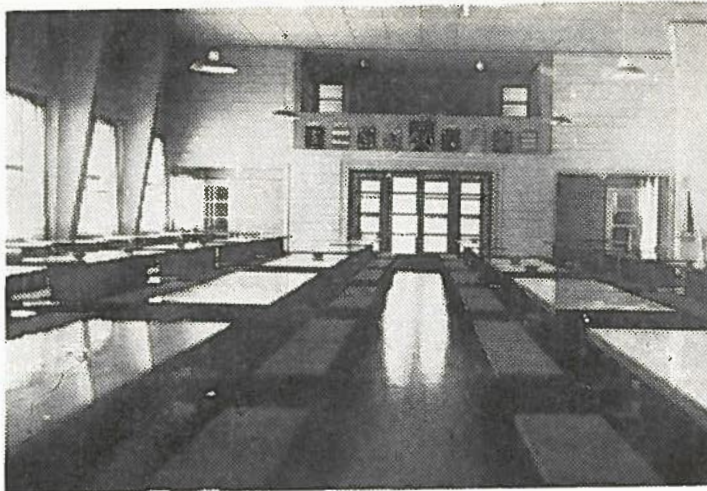
Mitä toimikunnan saamiin rahavaroihin tulee, ne eivät luonnollisesti voineet olla suuret, sillä kerhothan toimivat pääasiallisesti pienten jäsenmaksujen turvin, joista ei suuria säästöjä voinut kertyä. Suurimman panoksen asetti säätiö. Näiden varojen arvoa oli jo siihen mennessä paljon vähentänyt kuuden väli vuoden aikainen inflaatorinen kehitys, puhumattakaan siitä, mikä merkitys saaduilla varoilla oli nykyisen rahanarvon mukaan. Näitä perusvaroja on vuosien mittaan jonkunverran voitu lisätä saaduilla lahjoituksilla, mutta näistäkin huolimatta voidaan sanoa, että suurimman esteen menestykselliselle toiminnalle ja tarkoituserien toteuttamiselle on aiheuttanut käyttövarojen puute.

Suurimman ja tärkeimmän menot ovat muodostaneet puutteenalaisille perheille jaetut avustukset, jotka nekin ovat valitettavasti olleet varsin vaatimattomia ja joiden jakamiseen ei enää vuoden 1948 jouluna suoritetun jaon jälkeen ole ollut mahdollisuuksia. Kaikkiaan on avustuksia jaettu 71.000 markkaa. Toivottavaa vain on, että nämä pikusummatkin, joiden jako onneksi voitiin suorittaa pahimpina pulavuosina, ovat olleet edes pienenä helpotuksena asianomaisten vaikeuksissa.

Kun vielä otetaan huomioon muut juoksevat menot, yhteisten tilaisuuksien järjestäminen, toimisto- ja postikulut, seppeleet, surunvalittelu- ja onnetoivotusadressit yms., ei varoja ole liennyt erääseen tärkeään tehtävään, nimittäin historiallisen materiaalin hankkimiseen, järjestämiseen ja julkaisemiseen. Toivoa vain sopii, että rykmenttimme historia vielä joskus aikaansaadaan. — Toimikunnassa jäsenille ja toimihenkilöille ei ole maksettu palkkioita.

Perinteitä koskevassa asiassa 20. 11. 1945 pidetty kokous asettui silloisen JR 3:n kannalle (nyk. JP 5), mikä myös tiettävästi oli Järj. osaston ajatus.

Toimikuntaan, joka omaksui nimekseen »Ent. WR:n hoitokunta», valittiin seuraavaan kokoukseen asti puheenjohtajaksi eversti A. A. Kaila, jäseniksi majuri A. Maunula, kapteeni L. Kiri (sihteeri ja rah. hoitaja), luutnantti V. Peltonen, sot. mestari A. Hietanen, ev. luutn. R. Ingelius ja sot. pastori H. Erviö sekä varalle lähinnä täydentämään toi-

Huuhanmäen sotilaskoti.

mikuntaa luutnantit K. Pakkanen, E. Rouhiainen ja E. Ruoppa sekä vääpeli O. Enamo. Seuraavissa kokouksissa on tämä hoitokunta valittu aina uudelleen samassa kokoonpanossa. Hoitokunnalla on lisäksi ollut käytännöllisistä syistä oikeus tarvittaessa täydentää itseään paikallisilla apujäsenillä. Hoitokunnan jäsenistöstä on kuoleman kautta poistunut sot. pastori H. Erviö, jonka poismeno on sitäkin valitettavampaa, kun olimme tottuneet hänessä näkemään uskollisen rykmenttiläisen ja innokkaan toiminnan miehen.

Hoitokunnalle jo edellä mainitussa kokouksessa esitetyn toivomuksen mukaan järjestettiin kantahenkilökunnan yhteinen kesäjuhla Hämeenlinnaan 20—21. 7. 1946.

Vaikka osanottajamäärä tähän kesäjuhlaan oli varsin vähäinen, totesivat läsnäolleet sen harvinaisen viihtyisäksi tilaisuudeksi, ja tyytyväisyys oli täydellinen. Jo iltajuhlassa mieliala oli alusta alkaen lämmin ja välitön, ja seuraavan päivän laivaretki kauniilla Vanajalla sekä tutustuminen ympäristön vehmaaseen ja ihanaan luontoon tarjosi osanottajille miellyttävän ja muistotikkaan virkistykseen.

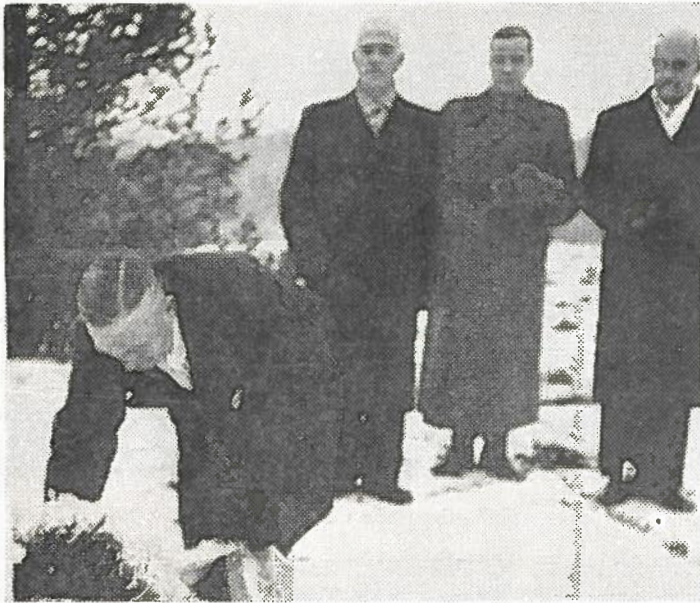
Seuraava yhteistilaisuus pidettiin Haminassa JR 9:n upseerikerhossa jälleen vuosijuhlan merkeissä, mutta käytännöllisistä syistä se järjestettiin lauantaiksi 22. 11. 1947. Järjestelyn hoiti paikallinen järjestelyelin ev. luutn. U. Tenhusen johdolla sekä varuskunnan päällikön ja soittokunnan suosiollisella avustuksella. Kokous, jossa esitettiin yhteisiä asioita, aloitettiin klo 18.00 ja klo 20.30 alkoi vakiintuneen tavoin mukainen illanvietto päivälli-

sineen ja vaihtelevine ohjelmineen. Tilaisuus oli kaikinpuolin miellyttävä ja onnistunut ja osanotto ilahduttavan runsas.

Vuorossa oli jälleen kesäjuhla, tällä kerralla Kouvolassa 2—3. 7. 1949. Paikalliset WR-läiset muodostivat sot. pastori Erviön puheenjohtajana juhlatilaisuuden, joka ryhtyi jo ajoissa ponteiviin toimenpiteisiin, hankki tarpeelliset luvat ja sai kokoon arvokkaan ja vaihtelevan ohjelman. Tähän tilaisuuteen osallistui 61 henkilöä. Kaunis kesäinen sää suosi tätäkin tilaisuutta ja osanottajille jäivät sen mukaiset muistot.

Seuraavan kokoontumisen kutsu kuului: »Entisen Wiipurin Rykmentin kantahenkilökunta naisineen ja perheenjäsenineen kutsutaan viettämään kunniakkaan rykmenttimme perinteellistä vuosijuhlaa Helsingissä lauantaina marraskuun 18 päivänä 1950. Kokoontumiselle yhteisten muistojen merkeissä on tällä kerralla aivan erikoinen syy. Tuulehan entisen joukko-osastomme vuosipäivän alkutapahtumasta — Narvan taistelusta — tällöin kuluu 250 vuotta. Ja lisäksi: 30 vuotta sitten itsenäisen Suomen WR sai jälleen tämän vanhan historiallisen nimensä». Valitettavasti osanottajamäärä tähän arvokkaaseen tilaisuuteen ei muodostunut suureksi, mutta ilolla on mainittava, että nimenomaan vanhempi polvi oli tällöin edustettuna.

Tässä juhla kokouksessa tehtiin päätös seuraavan kesäjuhlan vietosta Kontiolahdella, mutta Olympian kisojen vuoksi oli aikaan nähden tehtävä poikkeus ja siirrettävä tilaisuus yhdellä vuodella eteenpäin eli siis kesään 1953.

Seppeleen lasku Hietaniemen sankarihaudalle WR:n hoitokunnan vuosipäivän yhteydessä. Vas. eversti A. A. Kaila kenr. luutn. K. L. Oesch, ev.luutn. U. K. Lehtonen ja ev luutn. T. B. Hassinen.

Edelläolevassa läpileikkauksessa olen ole voinut lähemmin syventyä niihin tunnelmiin, mitkä näissä tilaisuuksissa läsnäolleiden mielet ovat vallanneet, mutta varmasti tilaisuudet ovat itsekullekin antaneet paljon, elvyttäneet muistoja ja kehittäneet toveruutta ja yhteishenkeä. Nekin, joilla ei ole ollut tilaisuutta näihin osallistua, ovat olleet paljon »hengessä mukana», kuten saapuneet sähköet aikanaan ovat osoittaneet.

Paljon muutakin on kertomukseni alaisten vuosien aikana ehtinyt tapahtua. Moni on saanut muuttaa asuinpaikkaa ehkä useamminkin ja siinä määrässä, etteivät osoiteluettelot ole läheskään voineet olla oikeat ja täydelliset. Monelle entiselle rykmenttiläiselle on myös tullut kutsu siirtyä sen rajan yli, josta ei paluuta ole. Ketään erikseen mainitsematta teemme heille kaikille yhteisesti ja jokaiselle erikseen sydämässämme kunniaa ja kiitämme siitä, mitä kukin heistä on aikanaan rykmenttimme, isänmaan ja meidän kaikkien hyväksi ja puolesta antanut!

Hoitokunta on nyttemmin valmistuttanut rinnassa kannettavan WR:n pienoismerkkin, joka kuvaa rykmentin lipun keskiötä. Merkki on kansainvälistä rintamerkkikokoa ja aistikas.

Mainittakoon, että Oy. Suomen Filmitoiminta (SF) on lokakuussa

1950 lahjoittanut hoitokunnalle kopion filmistä »Rykmentin murheenkryyni» esitettäväksi maksuttomana ja suljetuissa tilaisuuksissa. Sitä säilytetään PE:n Kuvatston asianmukaisessa huostassa.

Eversti A. A. Kailan täyttäessä 13. 2. 1948 50 vuotta, kävivät ev. Ingelius ja kapt. Kiri häntä kotonaan Hämeenlinnassa entisten rykmenttiläisten puolesta onnittelemassa, jättäen samalla hänelle Mannerheimin 2-osaisen teoksen »Across Asia» sekä adressin seuraavin Tarvajärven säkein:

Kenr.luutn. K. L. Oesch WR:n ensimmäisiä komentajia.

Joensuussa

- HOTELLI JOKELAA
- KINO KARJALAA
- JOKIKYLPYLÄÄ

Suosittelaa

JOENSUUN OPTIIKKA OY

Kauppakatu 27. Puh. 3193

Silmälasien erikoisliike

»Ylitse vuosien tapahtumain tapaamme toisemme siellä, miss' kauneinta lienee Karjalain — Paikjärven rannan tiellä. Huuhan hongikko huminoi — me kuljemme pitkin rantaa. Tahdikas poikain laulu soi; tuolt' jostain se tänne kantaa. Rivistön reippaan marssivan nään kohti kasarmiensa, jok' kautta kauniin Pohjolan viel' etsii vertaistansa. Kohdalla rykmentin komentajan saan suoraan jokaisen ruodun. Hän vastaanottaa kunnian: Kuin viestin, Narvalta tuodun.»

Ja lopuksi, olkoon kukin meistä ollut rykmentimme jäsenenä minä ajankohtana ja missä varuskunnassa tahansa, voinemme kaikki kuitenkin yhtyä näihin sanoihin, joista heijastuu tunteemme koko syvyys:

»Yhät' valtaa rinnan, mielen, kuva ylväistä vuosista siellä, miss' Laatokan laulun kielen opin — Paikjärven rannan tiellä.»

Kasvakoot, lujittukoot ja vahvistukoot rykmenttimme kunniakkaat ja velvoittavat perinteet!

Muistomerkki Joensuuhun

Kuninkaallisen Karjalan Jääkärijoukon, Karjalan ratsujääkärirykmentin ja Viipurin rykmentin kunniaksi

On herännyt ajatus, että Joensuuhun pystytettäisiin muistomerkki, joka kertoisi, missä joukko-osastoissa Pohjois-Karjalan miehet ovat menneinä vuosisatoina harjoitelleet aseiden käyttöä ja minkä lippujen alla he ovat taistelleet maakuntamme ja maamme puolesta.

Kuninkaallinen Karjalan Jääkärijoukko ansaitsisi saada itselleen Pohjois-Karjalaan pysyvän muiston, muistomerkkin, joka kertoisi muutamin sanoin tämän joukko-osaston kunniakkaan tarinan. Tämä joukko-osasto perustettiin kuningas Kustaa III toimesta 1788. Tämä osasto, johon kuuluivat Pohjois-Karjalan miehet kautta maakunnan, taisteli 3-vuotisessa sodassa (1788—1790) mm. Ruskealan taistelussa ja Suomen sodassa (1808—1809) sotapäänäytämällä osallistuen mm. Siikajoen, Lapuan ja Oravaisten taisteluihin.

Sopiva paikka tälle muistomerkille olisi se kenttä, jossa Karjalan jääkärit harjoittelivat Ruotsin vallan aikana: Kaupungintalon ja Lyseon välinen alue. Tällä kentällä tarkasti Karjalan jääkärijoukkoa sotamarski Klingenspor, tällä kentällä Pohjois-Karjalan kansallissankari, rajakapteeni Olli Tainen oli kesäisin harjoituksissa mukana ja niitä seuraamassa. Täällä liikkui miehet, joiden nimet J. L. Runeberg on tehnyt »Vänrikki Stoolin tarinoissa» kuolematomiksi, täällä olivat aseharjoituksissa Kuninkaallisen Karjalan Jääkärijoukon komppaniat jääkäreineen ja upseereineen, joiden jälkeläiset ovat sittemmin virkamiehinä ja talonpoikina edistäneet Suomen ja Pohjois-Karjalan parasta.

Mutta myöskin Karjalan Ratsujääkärirykmentti, joka vapaus sodan aikana harjoitteli Joensuussa komentajanaan jääkärimajuri K. A. Wegeliuksen kuvaamista »Aseveljistä», ansaitsee päästä mukaan tähän muistomerkkiin. Karjalan Ratsujääkärirykmentti taisteli Karjalan kannaksella osallistuen mm. Inon valtauksen.

Wiipurin Rykmentissä palvelivat Pohjois-Karjalan miehet ja v:sta 1625 lähtien. Rykmentti oli vapaus sodan jälkeen osittain sijoitettuna Joensuuhun.

Kun Kuninkaallinen Karjalan jääkärijoukko, Karjalan Ratsujääkärirykmentti ja Viipurin rykmentti ovat siirtyneet historiaan, on syytä palauttaa niiden muisto esiin.

Muistomerkki olisi mielestäni pystytettävä Pankkitalopuistoon nyky. paloaseman kohdalle, kun nykyinen rakennus on purettu ja Joensuu saanut uuden paloaseman. Siinä se puiston keskellä olisi kaupungin ja maakunnan nuorison nähtävissä, kun se sen ohi rientäisi keskuskansakouluun, kauppakouluun ja oppikouluihinsa.

Muistomerkki ei tarvitsisi olla suuri eikä kallis. Se voisi olla suunnilleen samanlainen kuin Joensuun entisten kirkkojen kunniaksi pystytetty muistokivi Kirkkopuistossa.

Tämän muistokiven kuparilaatat kertoisivat sanoin, että »Tällä paikalla Kuninkaallinen Karjalan Jääkärijoukko harjoitteli vuosina 1791—1808», että »Jääkärijoukon

perusti kuningas Kustaa III Karjalan kuninkaan esityksestä», että »Karjalan Jääkärijoukko osallistui Suomen sodassa 1808—1809 pääarmeijan mukana Revonlahden, Lapuan, Alavuden j.n.e. taisteluihin, sekä myös Hörneforsin taisteluun.»

Se kertoisi myös lyhyesti Karjalan Ratsujääkärirykmentin vaiheet ja reliefissä voisi olla jääkärimajuri Sven Weckströmin, joka kasvoi Joensuussa ja tuli ylioppilaaksi Joensuun Klassillisesta Lyseosta ja oli ensimmäisten joukossa, jotka liittyivät 27:teen Jääkäripataljoonaan

Myöskin Viipurin Rykmentin kunniakas yli 300 vuotta kestänyt historia saisi tässä muistomerkissä huomionsa.

Tämä tällainen muistomerkki kirkastaisi matkailijallekin Pohjois-Karjalan muinaista historiaa. Tällainen muistomerkki voidaan pystyttää aikanaan, jos maakunnassamme toimivat varuskunnat, reserviupseerit, reservialiupeerit, miehistö ja Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto ym. ottavat tämän asian omakseen.

A. L. H.

Joukko-osaston perinteet määräytyvät miehistön kotiseudun mukaan

Olemme pyytäneet Wiipurin Rykmentin viimeiseltä komentajalta, eversti evp. A. A. Kailalta lausuntoa perinnekysymyksestä ja edellä mainitusta patsashankkeesta.

Eversti Kaila ilmoitti omasta puolestaan kannattavansa WR:n yhdistämistä patsashankkeeseen.

Jonkun joukko-osaston perinteet määräytyvät luonnostaan eikä niitä voi kukaan antaa. Ne määräytyvät miehistön kotiseudun mukaan. Päälystö on, luonnollisista syistä usein mitä kirjavinta alkuperää ja vaihtelee jatkuvasti. Poikkeuksena joukko-osastojen yleisestä päälystökirjavuu-

desta oli WR:n loppuaikojen kanta-alipäälystö, joka alkoi olla miltei puhtaasti omaa varusmiesalkuperää. Se johtui siitä, että majoitus- ym. olosuhteet olivat niin edulliset, ettei WR:n tarvinnut toisten joukko-osastojen tavoin kuulutella lehti-ilmoituksilla vapaita vakansseja, vaan ne voitiin täyttää omilla vapaaehtoisilla.

Wiipurin Rykmentin täydellinen nimi olisi oikeastaan pitänyt olla Wiipurin Läänin Rykmentti (Ruotsin vallan aikana näin olikin). Viipurin läänin vaakuna (ei kaupungin) oli lipussakin. On mainittava, ettei WR ollut majoitettukaan kos-

Eversti evp. A. A. Kaila.

kaan Viipuriin, mutta kylläkin kokonaan tai osittain kaikissa Viipurin läänin silloisissa kaupungeissa, Haminassa, Sortavalassa, Käkisalmissa, Lappeenrannassa (leirillä) sekä lisäksi Joensuussa. Ainoa Wiipurin Rykmentin yhteys suoraan Viipurin kaupunkiin oli, että WR:n viimeinen (tähän asti) komentaja joutui talvisodan ratkaisuvaiheessa kutsuttuna järjestämään ja läpiviemään kaupungin puolustuksen.

»Muista, että WR on ennen kaikkea rajarykmentti, vaikka se joutuu suorittamaan 3. Div:n kaartin tehtäviä», lausui minulle eversti Y. Väinönheimo-vainaja luovuttaessaan rykmentin keväällä 1934.

Maanpuolustustyö ei koskaan ole hukkaan heitettyä. Joskus on Karjalan mies joutunut viljansa kylvämään hengellekin toivossa ja uskossa, ettei se joutuisi ainakaan vainolaisen käsiin, vaan voisi aikanaan itää, kasvaa ja kantaa hedelmän uuden elämisen alun turvaksi, parempien aikojen koittaessa.

Everstiluutnantti A. Suvantola, joka toimi 6 vuotta Jääkäripataljoona 5:n komentajana Kontiorannassa ja siirtyi täältä pois tänä syksynä, on puolestaan muistomerkkiasiaista antanut seuraavan lausunnon:

Olen saanut tietää, että Pohjois-Karjalan Reserviupseeriipiiri on ryhtynyt ajamaan muistomerkkin pystyttämisaajatusta Kuninkaalliselle Karjalan Jääkärijoukolle Joensuuhun ja ilmoitan täten Jääkäripataljoona 5:n puolesta lämpimästi kannattavani tätä kaunista ajetusta.

Varsinkin Jääkäripataljoona 5:lle on tämä asia läheinen jos se saa

TEOL. TOHTORI OLAVI TARVAINEN:

Sotavuosien vaikutuksesta hengelliseen elämään

Vuosikymmen on jo vierähtänyt rauhanpäivän koittamisesta. Ihmeen nopeasti on aika kulunut jälleerakennustyön ja kokonaan uusienkin suunnitelmien toteuttamisessa. Ei ole puuttunut myöskään menneiden tapahtumien tarkastelua, ja varsin monenlaista on se jälkiviisuus, jota on esitetty sotavuositamme ja niiden aikana suoritetuista ratkaisuksista.

Mielenkiintoinen on myös kysymys, mitä sota vaikutti uskonnollisesti kansaamme ja erityisesti sen miehiin, jotka joutuivat läheltä kokemaan vaarat ja vaikeudet.

Määrättyinä hetkinä näytti sota merkitsevän hengellisen herätyksen aikaa laajoille piireille. Erityisesti talvisodan aikana koettiin elävästi Jumalan salattu varjelus, ja vastustajan ylivoimaa ajatellen voitiin kamppailun päätyttyä yhtyä Valitusvirsiin sanoon: »Herran armoa on, ettemme ole aivan hävinneet, sillä hänen laupeutensa ei ole loppunut.» Milloin ahdistus oli ankarin ja hätä suurin, silloin kohosivat palavimmat ja hartaimmat rukoukset Jumalan puoleen. Kun taas tilanne helpotti, näytti velttaus hengellisessä mielessä saavan sijaa.

Oli myöskin huomattava ero eri paikoilla toimivien miesten välillä. Etulinjan yksinkertaiset ja karut olot, yksinäisyys ja kuolemanvaara valmistivat sijaa Jumalan sanalle, jota hartaasti kuunneltiin. Pappi tunsikin olevansa tervetullut vieras etumaisten vartijain pariin. Huoltoportaissa oli jo toinen tuntu, ke-

Wiipurin Rykmentin ja sen kautta myös Kuninkaallisen Karjalan Jääkärijoukon perinteet itselleen, jota asiaa olen aikaisemmin virallisesti esittänyt entisten Wiipurin rykmenttiläisten esityksiin nojaten ja niihin yhtyen, mikä olisi sekä käytännöllistä, sopivaa ja toivottavaa, samoin kuin myös joukko-osastossa ja maakunnassa isänmaallista maanpuolustushenkeä edistävää.

Teol. tohtori Olavi Tarvainen.

vyempi ja välinpitämättömämpi. Sotasairaaloissa sai vaikeasti haavoittuneiden keskuudessa nähdä Suomen miehen sisimmässä puhtainta ja kauneinta: armonikävä, totisen parannuksen mieltä, sovituksen ja anteeksiantamuksen tuottamaa iloa. Korvissani kaikuu vieläkin kuolevan soturin pyyntö: »Pastori, sanokaa minulle jotakin».

Sodan kristillisyydelle oli tunnusomaista miehekäs, yksinkertainen pitäytyminen Jumalan lupauksiin. Farisealaisuuden vaaraa ei ollut, mutta sen sijaan kyllä tunnustajarohkeuden puutetta: mies saattoi pelätä miltei enemmän Kristuksen nimen tunnustamista kuin henkensä menettämistä!

On sanottu, että sodassa syntynyt uskonnollisuus on ensimmäisen uskonkappaleen kristillisyyttä. Tunnetaan vakavasti elämän riippuvaisuus korkeammista voimista, varjeltuminen vaaroissa. Sen sijaan ovat itse pelastuksen peruskysymykset syrjässä, Kristuksen tunteminen omana Herrana ja Vapahtajana, samoin Pyhän Hengen työ ihmisessä. Ahdingon aikana syntynyt uskonnollinen mieli on useimmissa tapauksissa osoittautunut hätäparannukseksi, joka ei kestä parempien päivien koittaessa.

Sota vyöryttää esiin saastaa ja liikaa mustinta lajia, mutta sen keskellä ilmenee myös paljon kaunis-

ta: isänmaanrakkautta, uhrimieltä, aseveljeyttä, joka usein jatkuu rauhan päivinäkin, kristillisten elämänarvojen nousua. Onko tästä viimemainitusta enää mitään jällellä?

Saattaa näyttää siltä, että kaikki kokemamme kuritus on unohtunut jälkeä jättämättä. Miehiä ei näy kirkossa enempää kuin sotien edelläkään. Vaikeita aikoja ei ole seurannut yleinen hengellinen herääminen, niin kuin toivottiin.

Mutta sittenkään ei sota-aikojen vaikutus ole jäänyt merkityksettömäksi. Varmaan on monen miehen sielun pohjaan jäänyt tunto kerran koetusta vaarasta ja avuttomuudesta, jossa salattu voima kuitenkin varjeli. Ei voi olla ainakaan jumalankieltäjä, vaikkei taas persoonallistakaan kristillisyyttä ole syntynyt.

Erityisesti on iloittava siitä hengellisen harrastuksen noususta, jota on havaittavissa armeijassa kantanenkilökunnan sekä reservissä olevien upseerien keskuudessa. Tämä samoin kuin kristillisen teinilyön herääminen ovat nähdäkseni ilahduttavimpia merkkejä sotien jälkeisessä elämässämme.

Nerokkaassa hartauskirjassaan »Paholaisen kirjeopisto» englantilainen C. S. Lewis esittää, miten sielun vihollisen tarkoituksena saada mies rintamalla ruumiillisesti varjelluksi ja hänen elämänsä pidentyksi jatkumaan vuosikymmeniä rauhan aikana. Sodan kauhuissa ihmisen helposti turvaa Kristukseen ja hän on kuollessaan helposti menetetty pimeyden valtakunnan kannalta. Mutta kun ikää saadaan jatketuksi, alkaa hän kiintyä yhä enemmän maailmaan. »Hänen lisääntyvä maineensa, laajeneva tuttavapiirinsä, oma tärkeytensä, mukaansatempaavan ja miellyttävän työn kasvava paine kehittävät hänessä tunteen, että hän on todella kotonaan maailmassa, ja juuri sitä me tahdomme.»

Meiltä, jotka saimme palata sodasta takaisin kotiin ja kutsumustyöhömme, kysytään nyt kilvoitusta ja valvomista, ettei sielumme hukkuisi maailman menoon, kiireisiin ja synnin nautintoihin, vaan pysyisi armoa janoavana ja iäisyyttä ikävöivänä.

FIL. TRI HELGE POHJOLAN—PIRHONEN:

Sissipäällikön sankaritarina

Auringon lieska syttyi punaisen hehkuvana Pielisjärven puoleisten korprien ja nevojen yllä kullaten erämaan mahtavat hongat ja lumiset kuuset. Äänettöminä levisivät mittaamattomat metsät, vaarat ja nevat. Mutta yksinäinen hiihtäjä, joka erämiehen erehtymättömän vaiston ohjaamana ponnisteli halki lumisten maisemien, ei kokenut korprien rauhaa, sillä hän toi kohdalokasta vainoviestiä. Vainokapula oli kulkenut pitäjämästä pitäjään, kylästä kylään, päivisin ja öin. Rajaseudun asukas oli tuntenut ahdistavan pelon kouristusta: taas oli vainolainen liikkeellä. Miten olikaan syksy tullut uhkaavien ennusmerkein. Miten olivatkaan pihlajat hohtaneet verenpunaisina, miten olivat korpiet koikkuneet ja harakat ilkkuen keikkuneet kylän laidassa. Miten olikaan tyynillä järvenselillä illoin kulkenut kumma huhuilu, ja tähdet pimentyneet öisellä taivaalla. Korprien asukas tiesi olla varuillaan; hän ei enää lähtenyt metsään ilman piilukkoaan ja kielsi ankaraasti lapsiaan samoamasta korpeen poimimaan puolukoita, jotka punaisina hohtivat mättäiltä vaarojen rinteillä. Taivas oli kaareutunut korkeana ja kuulakkana syksyisten metsien yllä, mutta erämaan mies oli osannut pelätä pahinta.

Pielisjärven kirkolla oli pidetty Pielisjärven kirkolla oli pidetty pitäjäkokous, ja Pohjois-Karjalan

miehet olivat luvanneet henkeen ja vereen saakka puolustaa rajaa samalla tavalla kuin lukemattomissa sodissa ennenkin. Kaksikymmentä vuotta sitten oli sota viimeksi riehunut tällä maanäärellä. Silloin oli kirjoitettu armon vuosi 1788, ja kun rauha jälleen oli palannut, olivat talonpojat kätkeneet satakunta kivääriään kahteen rautahelaiseen kirstuun Pielisjärven kirkon lehterille. Talonpoikaississien päällikön Olli Tiaisen nimitti Savon armeijan komentaja, eversti Juhana Aatami Cronstedt rajakapteeniksi. Tiaisesta tuli sitten eräs Suomen sodan mainehikkaimpia sissipäälliköitä, eräänlainen Pilven Veikon todellisuuden tuntuempi toisinto.

Olli Tiainen oli syntynyt vuonna 1770 Pielisjärven pitäjän Nurmeksen kappeliseurakunnassa, jonne hänen isänsä oli murhan paino tunnollaan paennut Pohjanmaalta. Täällä erämaapitäjän karuissa, köyhissä oloissa hän varttui mieheksi ja pantiin — kotitila kun oli pieni ja sisarusparvi suuri — jo aikaisin räätälinoppiin. Mutta Tiaisen kiihkeä soturiveri ei tainnut erityisen hyvin viihtyä neulan ja langan ääressä, sillä kun Kustaa III:n venäläissota kokosi talonpoikaissoturien rivit, tuli hän jo tunnetuksi eräänä nuoren huimapäisen vänerikki Dunckerin parhaimmista aliupseereista.

VIKTOR MANNINEN

Sekatavarakauppa

Puhos, puh. 10

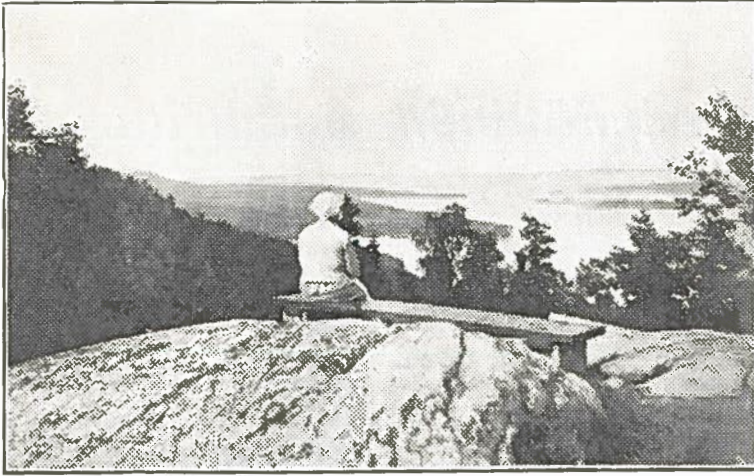
M. HAARANEN

Uusi-Värtsilä, puh. 30

— ☆ —

HAARANEN O/Y

Kitee, Korkeakangas, puh. 4

Kolin maisemia.

Toistaiseksi oli sodan ukkonen jylssinyt vielä kaukana Pielisjärven rannoilta, eikä pitäjäläisten ollut tarvinnut lunastaa lupaustaan viimeiseen veripisaraan saakka puolustaa pitäjän rajaa. Loputtomat siniautereiset salot heräsivät keväeseen, ja korprien rauha oli yhä rikkumaton. Tiainen oli lähettänyt vakoojia erävesien varsille ja oli sovittu, että kun suuri tulipatsas hulmahtaa Kolin korkeimmalta huipulta, silloin oli Karjalan miesten kokoontuttava, sillä sinä hetkenä oli vihollinen lähestymässä. Ja eräänä kesäkuisena aamuna tuli sanoma, että venäläinen kenraali Aleksejeff oli lähtenyt liikkeelle, sovittu tulimerkki oli Kolivaaran laelta näkynyt kauas aamuautereisten vesien takaisiin salokyltiin, ja sadat veneet olivat tuotapikaa läheneet pyrkimään kohti Ahvenuksen salmea, jonka rannalla Tiainen odotti sissejään. Täältä jatkui matka etelään Enon kirkolle, Kaltimoon ja edelleen Mönninvaaralle, jonne Aleksejeff oli lähettänyt pienehkön ratsuväkiosaston Pielisjärven seutuja kohti etenemään. Tiainen oli kuitenkin päättänyt, ettei yksikään näistä liuhupartaisista kasakoista pääsisi hänen kotipitäjäänsä asti ja ryhtyi ripeästi järjestämään sissejään väijytykseen maantien laidoille. Mäen alla tiheässä vesaikossa he kyyristelivät katse terävästi tähdätyinä maantielle päin. Etäinen jymy ja kavioiden kapse lähenei, ja kun sovittu tulimerkki, lehtokurpan hyri-sevä kurnutus, oli kuulunut, alkoivat piilukot korvia huumaavasti pamahdella, kasakkain hevoset syöksyivät pystyyn, miehiä sortui verissä päin ratsujen selästä, etum-

maisiet rivit yrittivät kääntyä ympäri, mutta törmäsivät rajusti taaempiin, koko kasakkakolonna meni sekaisin ja karjalaiset talonpojat ryntäsivät rajusti ratsumiesten kimppuun. Mönninvaaralta ei yksikään vainolainen jatkanut matkaansa. Tiainen oli pitänyt sanansa.

Sissit tiesivät kuitenkin, että kovimmat ottelut olivat vielä edessäpäin. Elokuussa tuli uusi venäläinen osasto Pohjois-Karjalaan, mutta Ahvenuksen salmessa löi Tiainen sen taas takaisin. Tilanne muodostui sangen kiusalliseksi ylimieliselle hyökkääjälle, joka nyt päätti kovin ottein kukistaa uhkamieliset korpisissit. Mutta erämaa suojeli kasvattejaan. Etäiset nevojen saartamat korvet tarjosivat auliisti turvaansa niin sisseille kuin kyläläisillekin. Vähäisine voimineen pystyivät Tiainen ja hänen alipäällikkönsä, entinen ylioppilas ja Apollonpoika, nyt karaistunut eränkävijä ja sissi, Isak Stenius, tehokkaasti viivyttämään vihollisen etenemistä. Syyskuun 9. p:nä 1808 puolustautui Stenius miehineen Vornan sillalla neljä penikulmaa Pielisjärven kirkolta suurella miehuullisuudella kymmenkertaista ylivoimaa vastaan. Maantie kulki täällä sokkeloisten vesien ja pohjattomien soitten ympäröimän kapean kankaan yli, se ylitti pienen joen ja nousi sitten jyrkästi töyräälle, josta luonto itse oli suurin kivenjärkelein ja mahdollisin kaatunein hongin muodostanut oivallisen taisteluaseman. Täällä odottivat sissit vihollista revittyään joen yli vievän sillan. Vihollinen tuli iltahämärissä, ja kiivas tulitaistelu sukeutui. Erämiehen varma käsi ja tarkka silmä tapasi usein maalinsa vihollisparvessa.

kun taas vihollisen luodit useimmiten tuhoa tuottamatta kimmahitivat takaisin kallioista, upposivat puiden kylkiin tai hipoivat ikihonkien ylimpiä latvuksia. Mutta kun venäläiset ryhtyivät rakentamaan uutta siltaa joen yli vallatakseen harjun väkiryynnäköllä, perääntyivät sissit pari penikulmaa ehtiäkseen ajoissa hajoittaa Jouhian ja Pielisjärven välisen salmen yli johtavan sillan. Siellä he asettuivat uudelleen aseisiin sivustasuojanaan järvet ja suot. Erehdyttääkseen vihollista marssitti Stenius miehiään pitkässä kolonnassa useita kertoja edestakaisin, niin että venäläiset luulivat sissien saaneen melkoisia apujoukkoja. Samassa tarkoituksessa he kiinnittivät lakkeihinsa tuohesta leikattuja kokardeja ja maalattuja puisia pistimiä piilukoihinsa muistuttaakseen säännöllisiä savolaisia jääkärijoukkoja, joiden varustus ei juuri ollut talonpoikaississien sarka-asua kummempia. — Stenius puolusti urheasti uusia asemiaan, kunnes Tiainen ehti apujoukkoineen paikalle. Vihollinen sai pian kylläkseen vaivalloisesta korpisodasta. Pari päivää ennen Adlercreutzin kohtalokasta tappiota Oravaisissa läntisellä päärintamalla se vetäytyi takaisin etelää kohti. Sotaretken kolkkoa syksyistä taustaa vastaan on Tiaisen uljas puolustautuminen eräs Runebergin sodan mainehikkaimpia tekoja.

Tiaisen itsepintainen puolustautuminen vielä senkin jälkeen, kun suurin osa Suomea jo oli joutunut vihollisen haltuun näyttää olleen pääsyynä siihen, että suhteetoman suuria vihollisvoimia ryhdyttiin siirtämään Karjalaan. Syksy kului ja talvi lähestyi. Rautaiset pakkaset jäädyttivät järvet, salmet ja suot, sissien parhaat liittolaiset erämaasodan taisteluissa Pohjois-Karjalan kapeikoissa ja järvikannaksilla. Tiaisen oli pakko jättää varustetut asemansa, Ahvenuksessa, ja marraskuun loppupäivillä hänen sissinsä hajaantuivat kotiseudulleen. Sissipäällikön seikkailurikas sankaritarina ei kuitenkaan vielä päättynyt. Vainottuna henkipattona hän hiihti Puolangin ja Pudasjärven silmänkantamattomien erämaiden halki Tornioon ja sieltä rajan yli Suomen armeijan luo. Osoittaen entistä neuvokkuutta ja urheutta hän osallistui moneen kovaan otteluun Ruotsin maaperällä. Rauhanteon jäl-

JR 9:n vaiheet sodassa 1941—45

Ennen talvisotaa Wiipurin Rykmentissä saivat koulutuksensa lähinnä Laatokan- ja Pohjois-Karjalan jalkaväkimiehet. Talvisotaan lähettäessä muodostettiin näistä miehistä JR 34 ja JR 36. JR 34, johon myös Wiipurin Rykmentin kantahenkilökuntaa oli huomattavasti sijoitettu, perustettiin Huuhanmäessä ja Sortavalassa, JR 36 Joensuussa ja sen ympäristössä. JR 34 osallistui talvisodassa Suojärven sekä kuuluisaksi tulleen Kollaan torjuntataisteluihin ja JR 36 Laatokan-Karjalan mottitaisteluihin. Kunniakkaan talvisodan päätyttyä puolustusvoimain uudelleen järjestelyssä perustettiin lähinnä JR 34:ä runkona käyttäen 12. divisioonan joukoista 9. prikaati, jonka komentajaksi tuli eversti A. Kuistio. Prikaatin sijoituspaikaksi määrättiin koulutuksellisesti erittäin sopiva Kontioniemi. Tässä uudessa joukkoosastossa, joka lähinnä JR 34:n kautta vaali Wiipurin Rykmentin kunniakkaita perinteitä, saivat Pohjois-Karjalan asevelvolliset koulutuksensa sodan mustien pilvien jo häämöttäessä taivaalla. Niinpä tilanteen yhä kiristytessä saatiin käs-

keen hän jäi Ruotsiin, mutta vuosi vuodelta valtasi kotiseudun kaipaus yhä enemmän hänen mieltänsä. Pohjois-Karjalan jylhä luonto kangasti sissipäällikön mielessä. Koliivaaran laelta se aukeni vihan-tana metsäryijynä, järvet loistivat hopeisina kuvastimina ja joet kul-taisina nauhoina aamuauringon sä-teissä. Siellä oli Tiainen kasvanut mieheksi, siellä hän oli rajuimmat taistelunsa taistellut, sinne hän nyt kaipasi takaisin vieraalta maalta. Ruotsalaisen passin turvissa hän 1818 palasi kotiseudulleen. Mutta Venäjän keisarille ei ylpeä talon-poikauspäällikkö koskaan uskollisuudenvaalaa vannonut, vaan jäi mieluummin Ruotsin alamaiseksi. Pielisjärvellä Olli Tiainen kuoli 1833, mutta vuosikymmeniä pysyi hänen sankarimuistonsa elävänä Pohjois-Karjalassa, ja kun jääkäri-liike ja suojeluskunta-aate lähes sata vuotta myöhemmin täällä vi-risi, saattoi se vielä vedota Tiaisen uljaaseen soturitraditioon.

Eversti A. Kuistio JR 9:n (9. Pr.) komentaja 10. 6. 41—31. 5. 43.

ky 9. prikaatin saattamisesta sodanajan kokoonpanoonsa, jolloin siitä muodostettiin JR 9, johon kuului myös Kaltimossa perustettu III pataljoona. JR 9:n komentajaksi tuli 9. Pr:n komentaja eversti A. Kuistio. Rykmentti kuului 7. divisioonaan, samoin kuin JR 51, joka myös oli pohjoiskarjalainen jalkaväkirykmentti.

HYÖKKÄYSVAIHE

1. Osallistuminen Laatokan-Karjalan valtauksen.

JR 9:n tultua perustetuksi 10. 6. 1941 marssi se Tuupovaaraan, missä se suojajoukkona ollen suojasi kenttäreijamme osien ryhmittymisen, minkä tehtävän suoritettuaan JR 9 marssitettiin Tohmajärvelle, jonne 7. D:n joukot, komentajana eversti A. Svensson, ryhmittyivät hyökkäystä varten.

Hyökkäyksen lähdettyä liikkeelle 10. 7. 41 klo 17.00 ukkosilman rai-votessa oli JR 9 divisioonan reservinä JR 51:n takana. Jo 11. 7. sai rykmentti tehtäväkseen siirtyä Taipaleen—Iljalan tieltä Kirkkolahden suuntaan ja ottaa haltuunsa Kontio-Leppälahden kannaksen. Pälkjär-

ven tien risteyksen ja Iljalan kylän valtaamisen suoritti II P, komentajana majuri M. Aarnio, vihollisen tehdessä tiukkaa vastarintaa. III P, komentajana majuri E. A. Enberg, taas mursi vihollisrintaman Kotajärven—Kurikanlahden kannaksella ja eteni sen jälkeen pitkin rautatietä suuntana Tervasalon pysäkki — Ruokojärven pohjoispää, mistä jatkoi 13. 7. kuluessa Ilmakanvuoren kylän valtaamiseksi. Rykmentin pääosa mursi sen jälkeen ankarassa taistelussa vihollisen erittäin sitkeän vastarinnan Kontio—Leppälahden kannaksella 16. 7. kuluessa, jolloin mm. I P:n komentaja, kapt. Marttinen haavoittui kuolettavasti. Kirjavalahteen vetäytyvän vihollisen tuhoamiseksi jatkoi JR 9 hyökkäystään maastoitse Kirjavalahden länsipuolelle katkaistakseen peräytymistien Jänisjoelta länteen pyrkiviltä vihollisilta. Sellaiset taistelu-paikat kuin Salokylä, Otravaara, Patovaara, Ryttyoja, Ristijärvi, Linnamäki, Riitamäki kuuluivat tämän vaiheen hyökkäysten sarjaan. Taistelut olivat sitkeitä vihollisen tehdesä tiukkaa vastarintaa. Tavoite Kirjavalahi — Syväno — Helylä saavutettiin 24. 7., jolloin vihollisvoimien lopullinen tuhoaminen tapahtui Kurenurmen motissa. Saavutettu tavoite pidettiin vihollisen panssarivoimien tukemista voimakkaista vastahyökkäyksistä huolimatta, mitkä eritoten kohdistuivat

Eversti B. Ikonen JR 9:n komentaja 31. 5. 43—17. 10. 44.

Kapt. Sulo Marttinen.

III P:n kaistaa vastaan II P:n jou-
tuessa myös suorittamaan puoles-
taan vastahyökkäyksiä. Taistelut
hiljenivät ko. alueella 2. 8. JR 9:n
tultua alistetuksi 19. D:lle paitsi III
P:aa, joka 7. D:n joukkojen kanssa
osallistui Sortavalan valtauksen
Karmala—Haavus suunnassa, siirtyi
rykmentin pääosa Latvasyrjän poh-
joispuolelle, josta käsin oikealta
saarostaen katkaisi vihollisen tie-
yhteydet Latvasyrjän eteläpuolella
sekä tuhosi vihollisen 8. 8. Päivän
kuluessa saatu sotasaalis oli runsas.
Hyökkäystä jatkettiin välittömästi
Otsoisten suuntaan, jolloin jälleen
oikealta saarostaen Vieremän hovin
maastossa suoritettiin tuhoamistais-
telu. Ennenkuin rykmentti oli Laa-
tokan rannalla Otsoisissa, kävi ryk-
mentti kovia taisteluja mm. Ant-
lammella, Uusikylässä, Lavijärvellä
sekä Otsoisissa. Käsketty tavoite
saavutettiin 17. 8. Tämän taistelu-
vaiheen päätyttyä suotiin rykmen-

tille muutaman päivän lepo Uusi-
kylässä, jolloin voitiin kunnostaa
varusteita sekä täydentää ankarissa
taisteluissa harventuneita rivejä.

2. Osallistuminen sotatoimiin Itä-Karjalassa.

Mutta uudet tehtävät odottivat
rykmenttiä. 21. 8. 41 lähti rykmentti
marssimaan kohti Itä-Karjalaa.
Marssi kävi tietä Uusikylä — Helylä
— Läskelä — Koirinoja — Käsä-
selkä — Palolahti — Vieljärvi —
Varloi — Niiniselkä, jonne saavut-
tiin 6. 9. Ensimmäisenä tällä uudella
sotatoimialueella joutui taisteluun
III P, joka osallistui mm. Luunat-
järven tienhaaran, Nirkan ja Pyhä-
järven koviin taisteluihin. 10. 9. klo
19.45 sai jo rykmentti käskyn mars-
sia Luunatjärven tienhaaraan, josta
II P:n oli heti käännyttävä Kaska-
naa kohti ja otettava se haltuunsa
I P:n komentajana majuri V. Hah-
tela, jäädessä toistaiseksi Luunat-
järven tienhaaraan. Ilmatiedustelun
todettua, että suuri perääntyvä vi-
hollisen rivistö oli marssilla Pyhä-
järveltä Kaskanaan johtavaa tietä,
ohjattiin koko rykmentti, paitsi III
P, Kaskanaa kohti. Vasojärvi saa-
vutettiin 11. 9. illalla ja 12. 9. jatkui
eteneminen Kaskanaa kohti erittäin
huonaa tietä myöten. Lopullinen
hyökkäys Kaskanan valtaamiseksi
suoritettiin vahvennetun II P:n voi-
min 14. 9. klo 17.00. Taistelut jat-
kuivat kiivaina läpi yön ja seuraa-
vana päivänä niin, että kylä oli ryk-
mentin hallussa 15. 9. klo 18.20.
Täten vihollisrivistön tie Kaskanaan
tuli suljetuksi. I P tämän jälkeen
hyökkäsi Pyhäjärven tietä sitkeästi
puolustautuvaa vihollista vastaan ja
otti osaa vihollisrivistön tuhoami-

seen ja sen hajoittamiseen pitkissä
ja ankarissa taisteluissa, joita käy-
tiin Pyhäjärven kaakkoispuolisella
korpialueella. Taistelujen tauottua
suunnattiin rykmentti välittömästi
Muurmannin radan varrella olevaa
Tarsepolia kohti. Sinne johti Kas-
kanasta ainoastaan vähäpätöinen
kärrypolku ja myöhemmin jalka-
miehen polku. Paitsi, että rykmentti
sai taistella edetessään Tarsepolia
kohti, se sai myös rakentaa huomata-
tavasti tietä, milloin kapulatieta
soitten yli, milloin taas avata tie-
uraa rämeikköisessä kuusikkokor-
vessa. 21. 9. alkoi hyökkäys Tarse-
polia kohti ja johti sen valtaami-
seen klo 14.30, minkä jälkeen hyök-
käystä jatkettiin Latvan asemaa
kohti. Nyt alkoi Sarrin—Latvan
aseman kaksoistaistelu, jossa II P
taisteli Sarrissa Päsin selän suun-
nasta Latvan asemalle hyökkäävää
vihollista vastaan ja I P:n sekä III
P:n tuhotessa Latvan asemalle saar-
rettuja vihollisia. Taistelut olivat
ankaria ja joukoilta suuria ponnis-
tuksia vaativia. Vihollinen yritti
Sarrissa avata rautatien etelään,
mutta vastahyökkäysten seurattessa
toisiaan onnistui II P:n pitää ase-
mansa. 25. 9. klo 6.20 alkaneella lo-
pullisella hyökkäyksellään onnistui
vahvennetun I P:n tuhota Latvan
asemalle saarretun vihollisen. Sarri
—Latvan aseman taistelun päätyt-
tyä jatkui hyökkäys rautatien suun-
nassa Petroskoita kohti lähimpänä
tavoitteena Nirkan asema. Viholli-
nen piti ankarasti puoliaan, mutta
oli sen väistyttävä lukuisten kouk-
kausten tieltä. Nirkan asema val-
lattiin 26. 9. klo 18.00. Hyökkäys
(II P) tämän jälkeen jatkui Päsin-
selän ja Derejankan aseman suun-

taan, mikä viimeksimainittu asema vallattiin 29. 9. Rykmentin pääosa suunnattiin Nirkan aseman maastossa 30, 9. kuluessa Petäjälkään, josta rykmentti kokonaisuudessaan jatkoi hyökkäystä Soksun—Soutjärven suunnassa Vosnesenjaan sen valtaamiseksi sekä sillanpään saavuttamiseksi Syvärin eteläpuolella. Syvärin pohjoisranta saavutettiin 2. 10. klo 17.30. Ylimenovalmisteluja häiritsi vihollinen lentopommituksin sekä tykkiveneet Ääniseltä ampuivat kranaattejaan. Syvärin ylimenohyökkäys suoritettiin 6. 10. klo 14.00 I P:n suorittaessa ylimenon ensimmäisessä portaassa. Hyökkäystä jatkettiin painopisteen ollessa Vosnesenjan kylän valtaamisessa, missä vihollinen teki sitkeää vastarintaa. Kylä vallattiin ennen puolta yönä 6.—7. 10. II P jatkoi hyökkäystä Koromyslovan sekä III P Levinan tiehaaran haltuunsaamiseksi. Käskeytyt tavoitteet saavutettiinkin pääpiirtein sitkeitten taistelujen jälkeen 10. 10. mennessä. Näitten taistelujen tuloksena rykmentti oli saavuttanut sen linjan, jolle rintama Ostan edustalla kiteytyi asemasodan ajaksi.

Ennenkuin rintama kiteytyi vakinaiseksi ko. suunnalla oli vielä ankaria taisteluja mm. vihollisen syvälle suuntautunut vastahyökkäysyritys Nikitinskajaan sekä ennenkaikkea Goran taistelut, joihin I P osallistui ja jotka erittäin ankarina vaativat jo muutenkin huvanneilta ja väsyneiltä joukoiltamme suuria ponnistuksia. Mutta suomalaisen miehen sitkeydellä onnistuttiin torjumaan vihollisen hyökkäykset Goran vaikeissa olosuhteissa. I P vedettiin myöhemmin rykmenttinsä yhteyteen Ostan suunnalla. Rykmentin ryhmitys asemasotavaiheen aikana oli seuraava: vasemmalla Koromyslovan tienhaaran maastossa II P, keskellä Simanovan suunnalla III P ja oikealla ns. »korpikaistalla» I P. Rykmentti seisoi koko asemasotavaiheen asemis- saan niin, että lepomahdollisuuksia joukoille voitiin antaa vain rykmentin sisäisen järjestelyn ansiosta. Vaikkakin asemasotavaiheen aikana ei vihollisen suuremmin voimin suoritettuja hyökkäyksiä jouduttu- kaan torjumaan oli taistelutoiminta siitä huolimatta vilkasta lukuisine tiedustelu- ja vanginsiappausyrityk- sineen sekä vihollisen vastaavien torjumisineen. Taistelutoiminnasta huolimatta pysyi mieliala vireänä

Arv. sodanaikaisen 7. Divisioonan upseerit!

Sodanaikaisen 7. Divisioonan upseerien veljesilta järjestetään Joensuussa Yrittäjakerhon huoneistossa Kauppakatu 41 tiis- taina marraskuun 2 päivänä klo 18.30. — Aluksi kokous, missä päätetään mm. muistoristihankkeesta (luonnos nähtävänä), vas- taisista kokoontumisista esim. vuoroin Savossa ja Pohjois-Kar- jalassa, suuremmasta joukkokokoonnuttamisesta ja toimikunnan asettaminen asioita edelleen hoitamaan (esim. 3 Savosta ja 3 Pohjois-Karjalasta). — Ev.lutn. Arvi M. Lindeqvistin esitelmä 7. D:n vaiheista. — Veljespäivällinen. Osanottoilmoittautumiset viimeistään 30. 10. 1954 lutn. Erkki Rouhiaiselle, Joensuu, Il- veksenk. 16, puh. 2437, tai lutn. Kalevi Mannerheimolle, Joen- suu, Torikatu 25, puh. 2127. Osanottomaksu mk 600:— suoritet- tava ilmoittautumisen yhteydessä joko edellämaituille tai pos- tisiirtotilille n:o 81 669/7. D. Joensuun Reserviupseerikerho r.y. Joensuu, Torikatu 25. Majoitusvarauksissa avustetaan.

Upseeriterveisin

Joensuun Reserviupseerikerho r.y.

Lieksan-Pielisjärven reservinupseeri!

Ostoksia suunnitellessasi muista aina paikkakunnan vanhin ja suurin kauppaliike KAUPPAYHTIÖ.

Siirtomaatavaraa
rautaa ja rakennustarvikkeita
taloustavaraa
valmiita vaatteita
kankaita, jalkineita sekä
lyhyttavaraa vähittäin ja tukuttain.

Lieksan Kauppa Osakeyhtiö

Puh. nimihuu: Kauppayhtiö

KARJALAINEN KAUPPA-AITTA

ARVI A. LALLUKKA

Joensuu

Kauppak. 21. Puh. 30 56 - Siltak. 10. Puh. 26 29

N. Hämäläisen Kirjakauppa

Outokumpu, puh. 703

KIRJALLISUUTTA, KONTTORI- JA KOULUTARVIKKEITA

- Tukekaa maanpuolustus-isänmaallista työtä.
- Suorittakaa jäsenmaksunne säännöllisesti.
- Tukekaa lahjoituksillanne kerhojen toimintaa.

Yhdyspankin konttorit

hoitavat pankkiasi
anne nopeasti ja
luotettavasti. Joen-
suun seudulla on
Yhdyspankin kont-
toreita seuraavilla
paikkakunnilla:

- Heinävesi
- Lieksa
- Kitee
- Nurmes
- Tohmajärvi

YHDYSPANKKI

TARMA OY.

Joensuu

Oy. Wilh. Schauman Ab.

Itä-Suomen Faneeritehdas

Joensuu

Joensuun Tiltoimisto

Torikatu 25, puh. 2127

- Kirjanpito- ja tiliasiat
- Konekirjoitus- ja
monistustyöt
- Paikanhakupaperit
- Todistusjäljennökset
- Veroasiat
- Asiakirjat

*Puolivuosisatainen
toimintamme
kangas- ja lyhyt-
tavara-alalla
on takeena
pyrkiessämme
palvelemaan
asiakkaitamme.*

Tervetuloa ostoksille!

**T:mi
Emil Mannerheim**

Joensuu
Torik. 25, puh. 2127

Kalaliike T. Kempas

Joensuu
Kauppatori
Puh. 3384

jatkuvan koulutustoiminnan sekä erilaatuisten harrastusten, sotilas-kotityön, ohjelmallisten juhlien, urheilukilpailujen kiertueitten ja ennenkaikkea kotilomien ansiosta. Eversti Kuistion siirryttyä 31. 5. 43 15. Pr:n komentajaksi, tuli JR 9:n komentajaksi eversti B. Ikonen, joka oli tässä tehtävässään sodan päättymiseen saakka.

II. Vetäytyminen Aunuksen kannakselta.

I. Vetäytyminen vanhalle rajalle.

Rykmentin oltua yhtämittaa etulinjassa sodan alusta alkaen oli tarkoituksena se muitten 7. D:n joukkojen kanssa saada lepoon. Tätä vaihtoa varten olivat jo suunnitelmat valmiinakin ja jopa vaihtamaan tulevat joukotkin siirtymässä, mutta kesäkuun 9. päivänä v. 1944 alkanut ja seuraavana päivänä läpimurtoon johtanut vihollisen hyökkäys Karjalan kannaksella muodostui hyvin ratkaisevaksi tekijäksi Itä-Karjalassa toimiville suomalaisille joukoille. Niinpä JR 9:kin suunniteltu vaihto jäi suorittamatta vaihtoon tulevien joukkojen tultua ohjatuiksi Karjalan kannakselle. Tilanteen Karjalan kannaksella yhä huonontuessa jouduttiin Aunuksen kannaksella suoritamaan vetäytyminen joukkojen irrottamiseksi Karjalan kannakselle sekä toisaalta selustauhan takia.

Tämän takia JR 9:kin saamiensa käskyjen mukaan aloitti varsinaisen etulinjan joukkojen osalta vetäytymisen Ostan edustalta 17. 6. 44 klo 22.00 vihollisen häiritsemättä sitä. Vetäytyen asemasta toiseen rykmentti miehitti puolustusaseman Syvärin niskalla 19. 6. kuluessa puolustusryhmittymisen ollessa vasemmalta oikealle II P (komentajana majuri Riitesuo), III P (komentajana majuri Harjula) ja I P (komentajana majuri Paloheimo). Vihollinen seurasi mukana ja yritti pienemmin voimin suorittamallaan ylimenohyökkäyksillä ylittää Syvärin, mitkä hyökkäykset kuitenkin torjuttiin. 21. 6. 44 klo 07.00 alkanut vihollisen yleinen hyökkäys Aunuksen kannaksella painopisteen ollessa Lotinanpelto — Aunus suunnassa kiirehti osaltaan JR 9:kin vetäytymistä. Syvärin puolustusasemista irrottautuminen alkoi 22. 6. aamuyöstä ja siirrettiin rykmentin pääosat marssien ja osaksi autokuljetuksin Petroskoin länsi- ja

eteläpuoliseen maastoon. Jälkivarmistusasostoksi jätettiin noin 1½ komppaniaa käsittävä kapteeni A. K. Vuorensolan johdossa oleva osasto, joka vielä 23. 6. aamulla oli Syvärin rannalla. Vihollinen hyökkäsi voimakkaasti ko osastoa vastaan ja pakotti sen vetäytymään Syvärinniska — Soutjärvi — Petroskoi suunnassa, jolloin Tshelikin viivytyssasemassa yllättävällä tulenavauksella aiheutettiin viholliselle melkoisia tappioita. Soutjärven viivytyssasemassa jälkivarmistusasemalle oli käydyä huonosti vihollisen noustessa 26. 6. klo 13.30 maihin sen selustassa. Häikäilemättömällä hyökkäyksellä osasto raivasi kuitenkin tiensä vapaaksi osittain lähitaistelua käyden.

Tilanne Aunuksen kannaksen länsiosassa kehittyi nopeasti ja omia varmistustoimenpiteitä 7. D:n oikealla sivustalla oli kiirehdittävä. Sen vuoksi I P heitettiinkin autokuljetuksin yöllä 26./27. 6. Pyhäjärven eteläpäästä 10 km lounaaseen olevaan Nirkan tienhaaraan, minkä III P hyökkäysvaiheen aikana oli vallannut, ja jossa nyt I P heti ryhtyi puolustukseen. Se tapahtuikin viime hetkellä, sillä silloin aukeni Kotkajärveltä johtava maantie vihollisen käyttöön. Vihollisen jatkuvien hyökkäysten johdosta vetäytyi I P Topasjärven lounaispuolelle 29. 6. Yön aikana hyökkäsi vihollinen asemiamme vastaan kolmeen eri otteeseen, mutta se lyötiin takaisin. Painostus yhä vain lisääntyi seuraavana päivänä vihollisen myös korpien kautta tekemällään hyökkäyksellä katkaistessa tien I P:n takana. Vihollisia tuli lisää korven kautta. II P sai käskyn lyödä tämän vihollisen. Ilan kuluessa kehittyi Topasjärven länsirannalla ja siitä länteen olevalla alueella suuri metsätaistelu, joka kesti puoleen yöhön saakka. Hyökkäykseen osallistui kaksi vihollisrykmenttiä, tykistöä ja raketitukkeja. Toisen rykmentin jatkuvat hyökkäykset torjui I P (komentajana majuri Hahtela) ja toisen lännempänä pohjoiseen pyrkivän löivät hajalle II P sekä ErP 17. Viholliselle tuotettiin näissä taisteluissa suuret tappiot.

Laatokan rannalla tapahtuneen tilanteen kehityksen takia (mm Tuuloksen mairinnousu) jatkui vetäytyminen. 1.—3. 7. III P taisteli Vieljärven itäpään tasalla olevassa

7. D:n komentaja, kenraalimajuri A. J. Svensson.

viivytyssasemassa sitkeästi, mutta oli väistyttävä ylivoimaisen vihollisen tieltä. Tällä välin oli II P miehittänyt asemat Vieljärven—Näljärven kannaksella. Vihollisen onnistui 3./4. 7. yöllä katkaista tie noin 5 km pataljoonan takana eikä pataljoonan onnistunut avata tietä. Autokuljetuksin tuotiin takaa paikalle I P sekä osia III P:sta ja eräitä muita osastoja. Vihollinen hyökkäsi jo täyttä vauhtia länteen päin. Sen vahvuudeksi arvioitiin kokonaista kaksi rykmenttiä. Joukkojemme oli pakko asettua puolustukseen estääkseen vihollisen etenemisen. Saarroksiin joutunut II P pelastui kuitenkin metsien kautta omalle puolelle menettäen tällöin osan ajoneuvoistaan ja raskaasta kalustostaan.

Mutta vihollinen ei suonut lepoa, vaan joukkojaan vaihtaen jatkoi keskeytymättä hyökkäyksiään. Taistelut vaativat joukoiltamme ääretöntä sitkeyttä ja voimain ponnistuksia, mutta tehtävät suoritettiin tinkimättä. Yhtämittäinen taistelujen sarja jatkui keskeytymättä sodan loppuun saakka. Niinpä jo 4. 7. klo 17.00 alkaen taisteltiin ankarasti puolustusasemassa, joka oli Tuulemajärven länsipuolella Egenjärven pohjoisrannalla ja siitä itään. Syntyneissä kiivaissa metsätaisteluissa tuotettiin viholliselle huo-

TUTUSTUKAA
laajaan koriste- ja teknilisten valaisimienne valikoimaan alan — liikkeissä.

ITSU oy

HELSINKI, BULEVARDI 28. VAIHDE 11946

Väinö Kontkanen

Joensuu - Puh. 26 28

Joensuun Ymp. Osuusmeijeri i.l.

Puhelimet

Meijeri 3561 sarja

Jätelö- ja kahvibaari 3564

Yrjö Wahlgren Oy.

Joensuu, Kauppakaatu 27 - Puhelin 2152

TURKKEJA, KANKAITA, ASUSTEITA

mattavia tappioita, samoin kuin 5. 7. Naravoisjoella. 6. 7. taas III P taisteli kiivaasti Kolatselässä, josta oli ylivoiman edessä luovuttava. Vielä saman päivän iltana I P puolusti Keskimäjärven itäpäättä ja seuraavana päivänä II P Keskimäjärven länsipuolta.

7. D valmistautui viivytystaistelua käyden siirtymään torjuvaan puolustukseen ns. U-asemaan Loimolan—Uomaan alueella. Viivytys-tehtävän Loimolan suuntaan sai JR 9, jonka I P ja II P taistelivat Kivijokilinjalla ja III P Hiisjärven ja Kaitajärven suunnilla. Vihollinen jatkoi keskeytymättömiä hyökkäyksiään voimakkaitten panssariosastojen sekä tykistön tukemina. Käsnäselän pohjoispuolella todettiin toimivan vihollisen kahden divisioonan joukkoja sekä huomatta-

via panssarivoimia. Useita panssarivaunuja tuhottiin ja aiheutettiin viholliselle huomattavat tappiot.

Vetäytyminen Syväriältä valtakunnan vanhan rajan taa koko ajan divisioonan jälkijoukkona ollen ja matkan varrella käydyt ankarat taistelut päälle tunkevaa vihollista vastaan, ilman lepoa ja kunnollista huoltoa, oli asettanut miehemme ja vastuunalaiset johtajamme mitä kovimmalle koetukselle. Nyt oli ponnistettava äärimmilleen, jos mieli torjuntatehtävässä onnistua. Päiväkäskeyssään 10. 7. 44 Aunuksen Ryhmän komentaja kenraaliluutnantti P. Talvela sanoi mm.: »Vihollinen lähestyy nyt talvisodan taistelujen tantereita. Puolustamme jälleen isiltämme perittyä pyhää maata. Vuosisadat katsovat meihin menneisyydestä ja syntymättömien su-

kukunta tulevaisuudesta. Meihin panevat luottamuksensa Suomen naiset, lapset ja vanhukset. Meidän on tehtävä — ja me teemme velvollisuutemme.»

2. Taistelut U-linjalla.

9. 7. 44 kuluessa vetäytyivät JR 9:n pääosat puolustusasemaan Loimolan eteläpuolella Uuksujärvelle I P:n ollessa oikealla ja II P vasemmalla. III P. oli reservinä Kurikan kylän kaakkoispuolella. Jo 10. 7. aamulla yritti vihollinen pienemmin voimin tunkeutua II P:n asemiin, mutta se lyötiin takaisin. Vihollisen aikomukset Loimolan valtaamiseksi sekoitti pahoin 10. 7. klo 12.30 aloitettu vastahyökkäyksemme, johon JR 9:kin osallistui. Rykmentti katkaisi vihollisen tien Polvijärven—Saarijärven kannaksella

10. 7. klo 20.30. Vihollinen suoritti rynnäkkötykkien tukemana vasta-hyökkäyksen ja pakotti joukkomme vetäytymään tieltä, joka kuitenkin jäi aseittemme tulen hallitsemaksi. Puoleen yöhön saakka kestäneessä kiivaassa taistelussa tuotettiin viholliselle suuria tappioita (elävää voimaa, kuorma-autoja, hevosia). Noin rykmentin vahvuisen vihollisen lähestyessä JR 9:n puolustuslinjan eteläsiipeä, jossa oli vain runkomiehitys, keskeytettiin hyökkäys ja joukot vedettiin pääpuolustuslinjalle. Vastahyökkäyksellä ei saavutettu suunnitelman mukaisia kokonaistulosta, mutta Loimolaan pyrkivä vihollinen sai tuntuvan iskun, joka ei voinut olla vaikuttamatta vihollisen hyökkäysvoiman heikkenemiseen. Sen oli pakko kiinnittää vakavaa huomiota sivustojensa varmistamiseen huomattessaan suomalaisten joukkojen pystyvän jälleen aktiiviseenkin toimintaan.

23. 7. rykmentti irroitettiin puolustuslinjalta ryhmitysmuutosten takia ja siirrettiin sen pääosat Muuuntoon sekä II P Loimolaan. Mutta reservissäolo ei ollut suinkaan lepoa, sillä II P joutui vastahyökkäyksiä suorittamaan Suojärven rauta- ja maantien suunnalla sekä rykmentin pääosat jo 25. 7. Elo-lammin suunnalla, jossa vihollinen oli aikaansaanut sisäänmurron. Murto rajoitettiin ja pitkissä, sitkeissä taisteluissa vastahyökkäysten seurattua toistaan estettiin vihollisen eteneminen. Puolustus oli torjuvaa, jossa viholliselle ei annettu maata tuumaakaan taistelematta. Se vaati äärimmäisiä ponnistuksia joukoilta, mutta torjuntatehtävä suoritettiin suomalaisen miehen sillä ja velvollisuudentunnolla. Rykmentille määrättiin tämän jälkeen oma puolustuslohkonsa Elo-lammin suunnalla, jossa ryhmitys vasemmalta oikealle oli III P, I P sekä 5. 8. lähtien II P.

Taistelut jatkuivat kiivaina aina 5. 8. saakka, jolloin alkoi hiljaisempi vaihe vihollisen suorittaessa ilmeisesti ryhmitysmuutoksia. Vilkas partiointi, hyökkäykset rajoitetuin tavoittein, jalkaväen ja tykistön tuli jatkui puolin ja toisin aina tulen lopettamiskäskyyn 4. 9. 44 klo 07.00 saakka. Venäläisten tuli loppui tosin vasta 5. 9. klo 08.00.

Rykmentin vetäytyminen rajalle alkoi 20. 8. tietä Muuanto—Jalon-

RESERVIN UPSEERI

Koko A 4 (210×297)

Suomen Reserviupseeriliiton adressilla

Adresseja myyvät kaikki Pohjois-Karjalan reserviupseerikerhot sekä mm. seuraavat pankit ja kauppaliikkeet:

JOENSUUSSA:

- Joensuun Kirja- ja Paperikauppa
- Pääliike Pankkitalossa, puh. 2365
- Pielishovin Kirjakauppa, puh. 2044
- Niinivaaran Kirjakauppa, Tiaisenskatu 8, puh. 3128

- Karjalaisen Paperikauppa — Joensuu, Torik. 33, puh. 2817
- Kuusimon Kirjakauppa — Joensuu, Niskak. 8, puh. 2955
- T:mi Emil Mannerheim — Joensuu, Torik. 25, puh. 2127
- Kansallis-Osake-Pankki
- Pohjoismaiden Yhdyspankki

Adressipalvelumme sijaitsee Koivula Oy:ssä, Joensuu, Siltakatu 12 (Yhdyslinna), puh. 2051. Adressipalvelu hoitaa pyydettyä adressit määräraikkaan ja kirjoittaa tekstit.

Ilomantsissa: Ilomantsin Säästöpankki

Kiteellä: Kiteen Apteekki

Lieksassa: Pielisjärven Säästöpankki

Nurmeksessa: Pohjoismaiden Yhdyspankki

Outokummussa: Kansallis-Osake-Pankki

Enossa: Kapteeni Hemmi Mustonen

Juuassa: Juuan Osuuskassa

Liperissä: Liperin Osuuskassa

Huhtilammilla: Luutn. Jouko Eronen.

ADRESSIEN VAHIMMAISHINTA 300 mk/ kpl.

vaara—Prolanvaara—Värtsilä mars-sitavoitteen ollessa Tohmajärven alue—sama maasto, josta rykmentti 10. 7. 41 alkoi hyökkäyksensä. Rykmentin pääosat majoittuivat Onkamo—Särkijärvi alueelle III P:n ollessa rajan vartiointissa Tohmajärven loholla, josta se irroitettiin ja siirrettiin rykmenttinsä yhteyteen 17. 10. 44. Sota JR 9:n osalta oli päätynyt, sillä rykmentti ei osallistunut sotaan saksalaisia vastaan, vaan siirrettiin se myöhemmin reserviläisten kotiuttamisen jälkeen Santahaminaan, jolloin ryk-

mentin nimi muutettiin JR 5:ksi. Uljaita ovat olleet ne taistelut, joihin rykmentti osallistui sodan aikana. Äärimmäisillä ponnistuksillaan, velvollisuudentunnollaan sekä peräänantamattomalla sitkeydellään suorittivat joukkomme tinki-mättä sille annetut tehtävät. Rykmentissä vallinnut reipas ja rehti henki loi siitä yhden kokonaisuuden, joka kesti murtumattomana sodan raskaissa koetelemuksissa. Suorituksillaan on rykmentti osaltaan piirtänyt mainehikkaita lehtiä isänmaamme historiaan.

Piirteitä JR 8:n sodanaikaisesta toiminnasta

I. Johdanto

Talvisodan mottitaisteluissa Laatokan koillispuolella kunnostautuneista 13. D:n joukoista muodostettiin 8. Pr. siten, että sen eri joukko-osastojen osia jäi rauhan aikana yksikköjen rungoiksi. Prikaati sijoitettiin Pohjois-Karjalaan komentajanaan ev. P. Autti seuraavasti:

— Johto, erilliset yksiköt ja patteristo Ylämyllyn ja Onttolan alueelle.

- I P Oravisaloon.
- II P Ylämyllylle.
- III P Hammaslahti — Tohmajärvi alueelle.

17. 6. 1941 määrättiin koko valtakunnan puolustusvoimat siirtymään sodan ajan kokoonpanoon. Tämän perusteella muodostettiin rauhanajan 8. Pr:sta sa-JR 8. Tällöin sen Ylämyllyllä ollut III P, joka oli ollut ns. koulutuspataljoona, hajoitettiin ja sen henkilökunnalla täydennettiin I ja II P sekä erilliset yksiköt määrävahvuisiksi.

Suoritetussa liikekannallepanossa Pohjois-Karjalan suojeluskuntapiiri perusti JR 8:aa varten III P:n pääasiassa Pielisensuun, Pyhäselän ja Rääkkylän reserviläisistä. Pataljoona koottiin perustamisen jälkeen Ylämyllylle.

Rykmentin ensimmäisenä tehtävänä oli miehittää Huhtilammen—Tikkalan—Muljuluan tasolla olevat viivytyksasemat ja turvata siten omalla kaistallaan lkp:n suoritus ja keskitykskuljetukset. Tämän mukaan rykmentin ryhmitys 23. 6. 1941 oli seuraava:

- E ja EK/JR 8 Onttolassa.
- I/JR 8 Muljulussa komentajana maj. R. Kalervo.
- II/JR 8 Tikkalassa komentajana kapt. H. Väänänen.
- III/JR 8 Huhtilammella komentajana kapt. R. Kivilahti.
- Erillisyksiköt Ylämyllyllä.

JR 8:n kuului 11. D:aan, jonka komentajana oli eversti K. Heiskanen ja esikuntapäällikkönä evl. Hj. Raatikainen.

Majuri T. Jokinen.

Karjalan armeijan ryhmityksessä suoritettujen muutosten jälkeen määrättiin JR 8:n ryhmitysalueeksi Saarivaara—Kenraalinkylä—Kaus-tajärvi alue, jonne rykmentti saapui 30. 6. Kiteenlahdelta.

II. Taistelu valtakunnan rajalta Jänisjoelle.

2. 7.—3. 7. välisenä aikana suoritettiin partioilla tiedustelua valtakunnan rajan yli vihollisen ryhmityksen selvittämiseksi. Saamansa käskyn mukaisesti Tstos A (JR 8+I/JR 29 + 30 TykK) komentajana eversti P. Autti sai ensimmäiseksi tehtäväkseen vallata päävoimillaan Pahkavaaran tienhaaramaasto ja osillaan varmistaa Korpijärven suuntaa, jonka jälkeen sen oli valmistauduttava jatkamaan hyökkäystä Koirinvaaran suuntaan. Varsinainen hyökkäys aloitettiin 6. 7. aamuyöstä. Tästä hyökkäyksestä muodostui rykmentin tulikaste, josta se selviytyi täysin kiitettävästi. Näihin ensimmäisiin taisteluihin kuuluivat Havuvaaran ja Saarivaaran valtaukset. Omat tappiot olivat varsin huomattavat, sillä vastassa oli lujasti miehitettyjä bunkkeriasemia. Kaatuneita oli 3 ups., 6 au. ja 42 miestä ja haavoittuneita 4 ups., 6 au. ja 81 miestä. Näissä taisteluissa haavoittui kuolettavasti mm. joensuulainen vänr. Heikki Hamarila.

Pahkavaaran tienhaaramaaston valtauksen jälkeen hyökkäys jatkui Kaatiovaaran—Koirinvaaran maastoon, joista mukana olleet muistavat varsin hyvin Kypärä- ja Juttulampien kovat taistelut. Vihollisen vastus (JR 36) oli erittäin sitkeätä. Koirinvaaran tienhaaramaasto saatiin vallatuksi 12. 7. maaston haravoinnin jatkuessa vielä 13. 7. Tämän jälkeen luvattiin rykmentille pieni levähdystauko, jolloin JR 29 ja JR 50 siirtyivät tien aukaisijoiksi. Olivathan rykmentin kokonaistappiot jo tähän mennessä kaatuneina ja haavoittuneina 262 miestä. Mutta lepo ei muodostunut pitkäaikaiseksi, sillä rykmentti sai 14. 7. uuden hyökkäyskäskyn Prolanvaaran ja Jalovaaran valtaamiseksi.

Tehtävän suoritettuaan rykmentti sai käskyn siirtyä marssien tietä Koitonselkä—Leppäsyryjä—Kitelän kautta Impilahdelle ja estää vihollisen vetäytyminen Sortavalan suunnasta itään. Marssien aikana divisioonan komentaja määräsi yleistilanteen perusteella rykmentin asettumaan puolustukseen Jänisjoki-linjalle, Laatokan ja Harlun väliselle alueelle. JR 51:n ja JR 30:n

Kenraalimajuri P. A. Autti JR 8:n etenemisivaiheen aikainen komentaja.

Kenraalit Mäkinen ja Heiskanen sekä ev.luutn. Raikkala ajavat etulinjaan hevოსvetoisella kapearaiteisella Juksovassa.

saatua puhdistetuksi Jänisjoen länsipuolisen maaston 21. 7. aamupäivällä rykmentti, paitsi sen III P, siirtyi osaksi marssien, osin autokuljetuksin 22—24. 7. Sääksjärven länsipuoliseen maastoon. III P oli jo siirretty 20. 7. Koiringan maastoon VI AK:n reserviksi mahdollisten maihinnousujen varalta.

III. Lunkulan- ja Mantsinsaaren taistelut

Sääksjärvellä eversti Autti sai divisioonan lähettiupseerin tuomana käskyn 24. 7. klo 12.30 siirtää rykmentti autokuljetuksin Koirinranta—Pitkäranta maastoon, suoraan VI AKE:n alaiseksi. Venäläiset olivat suorittaneet maihinnousun 23/24 välisenä yönä useihin eri kohtiin Lunkulan saarella, mikä aiheutti majoki suunnassa toimiville eversti Laguksen joukoille. Kapt. Kivilahti vakavan selustauhkan Vitele—Tulesai jo 24. 7. klo 10.35 (III/JR 8) käskyn VI AK:n komentajalta siirtyä heti Lunkulan saareen autokuljetuksin. III P:stä lähti ensimmäisessä autokuljetuksessa tunnetun pohjoiskarjalaisen kapt. Väinö Korhosen johtama osasto (2 joukkuetta 7/JR 8:sta + 8/JR + JJ/III P + kkj + krhj) Lunkulansaareen, jonne se saapui klo 14.15.

Yleistilanne saarella oli tällöin varsin sekava, sillä sinne oli lähetetty yksikköjä useammista eri muodostelmista sikäli, kun niitä oli saatu irti muusta taistelutoiminnas-

ta. Niinpä siellä toimi mm. KeOs 8, PionP 1, IUJR 23 ja RsPsto 3. Tais- teluja johti alkuvaiheessa eversti B. A. Kraemer apunaan maj. A. Mart- tinen.

Kapt. Korhosen ensimmäisenä tehtävänä oli puhdistaa saaren pohjoisosa vihollisesta, PionP 1:n tehtävänä oli taas keskiosan ja I/JR 23:n eteläosan puhdistus. Kapt. Korhonen joutui 24. ja osin 25. päivän toimimaan aivan itsenäisesti saamatta mitään käskyjä ylemmiltä esimiehiltään yhteyksien puuttues- sa. Hänen onnistui työntää vihollisen aina Heikkisen talon maastoon.

Tällä välin eversti Autti oli määrätty kaikkien Lunkulansaarella toimivien joukkojen komentajaksi ja Vah:n JR 8:n (JR 8 + KevOs 8 + II/KTR 4) tehtävänä oli vallata nopeasti takaisin Lunkulan ja Mantsin saaret.

I P saapui pääosin saarelle jo 24. 7. klo 21.00, jolloin sinne saapui myös ev. Autti, joka määräsi maj. Kalervon johtamaan Lunkulansaaren valtausta alistaen hänelle saarella toimivat joukot. 25. 7. klo 12 ja klo 14 onnistui vihollisen laskea maihin vielä lisää joukkoja yhteensä n. 550 miestä. Näistä saatiin kuitenkin suurin osa tuhottua jo ranta- tautumisvaiheessa. Saman päivän iltaan mennessä onnistui kapt. Korhosen johtaman osaston vallata erittäin sitkeiden taistelujen jäl- keen saaren pohjoisosa.

Lunkulansaaren taistelujen olles- sa parhaillaan käynnissä suoritti vi-

hollinen maihinnousun Mantsin- saareen (27. 7. klo 6.30) 4 laivasta ja 10 proomusta. Saadakseen nopeasti joukkoja Mantsinsaareen määräsi rykmentin komentaja Lun- kulansaaren pohjoisosassa toimivan osasto Korhosen siirtymään heti Mantsinsaareen moottoriveneillä. Klo 11 pääsivät osasto Korhosen ensimmäiset osat yli salmen Mant- sinsaareen luutn. E. Taipaleen joh- tamina.

Yleistilanteen vakavuutta osoit- taa myös se, että ylipäällikölle, jo- ka määräsi Mantsinsaaren valtauks- en suoritettavaksi viimeistään 27. 7. kuluessa, oli ilmoitettava tilan- teesta ain akahden tunnin väli- ajoin.

26./27. 7. välisenä yönä saapui Mantsinsaarelle II/JR 8, jonka ko- mentajan tehtäväksi rykmentin ko- mentaja määräsi Mantsinsaaren valtaamisen. Monien sitkeiden taistelujen jälkeen saatiin saari val- latuksi 27. 7. klo 23.15 mennessä ja rykmentti oli siten täyttänyt yli- päällikön sille antaman tehtävän. Varhain seuraavana aamuna yritti vihollinen vielä laskea maihin uusia joukkoja kahdesta laivasta, mutta tämä saatiin torjutuksi heti alkuvaiheessaan.

Lunkulan- ja Mantsinsaaren taisteluissa rykmenttiä vastassa oli 4. Merijalkaväkiprikaatin joukkoja,

Jalkaväikenraali K. A. Heiskanen, 11. D:n komen- taja.

JR 8:n etulinjan korsu.

jotka oli muodostettu Pietarissa toimivasta sukellusvenekoulusta.

IV. Taistelut vanhalta valtakunnan rajalta Petroskoihin

Mantsin- ja Lunkulansaaren taistelujen jälkeen JR 8 pl III P, joka jäi vielä Uksun rannikon puolustustehtäviin, siirtyi marssien Hyrsylän mutkaan. Täältä rykmentti suoritti Veskelyksen valtaamisen 19. 8. ja jatkoi sieltä hyökkäystä kovia taisteluja käyden Maaselän kautta Tsalkiin, joka vallattiin 24. 8. varhain aamulla.

Tällä välin oli rykmentin III P saapunut Laatokan rannikolta ja osallistunut Sotjärven lounais- ja pohjoispuolella koviin taisteluihin JR 29:lle alistettuna.

Rykmentin pääosat siirtyivät heti Tsolkin valtauksen jälkeen marssien Miinalan kylään, josta rykmentin hyökkäys jatkui Säämäjärvi—Sotjärvi kannaksen valtaamiseksi yhdessä muiden 11. D:n joukkojen kanssa 26. 8. Mukana olleet muistavat varmasti vieläkin varsin hyvin näihin taisteluihin liittyvän soitten ja rämeitten halki suoritettun pitkän koukkaushyökkäyksen Säämäjärven kylän itäosan valtaamiseksi, jolloin mm. kaikki ajoneuvot oli jätettävä Bobedan kylään. Tähän koukkaushyökkäykseen sisältyi myös varsin huomattava kriisivaihe. Kesken kovien taistelujen loppui rykmentiltä kiväärin patruunat, mutta onneksi viholliselta vallatusta junasta ja vangeilta saatiin kootuiksi niin paljon, että se riitti siihen asti, kun kantoryhmä toi töydennystä kuljettuaan koskemattoman metsä- ja

suoalueen läpi lähes 20 km. Näiden taistelujen aikana saatiin 1. 9. varhain aamulla kenraali Awkumoffin kuriiri ammutuksi kuorma-autoon. Hänen papereistaan selvisi, ettei Petroskoissa oltu tietoisia suomalaisten joukkojen pääsemisestä Sangunjoelle asti. Tie Petroskoihin oli todennäköisesti suurimmalta osalta auki. Olihan luutnantti Malmivaaran komppania päässyt jo 3. 9. n. 40 km päähän Petroskoista. Mutta JR 8:n joukot olivat jo niin lopen väsyneitä, ettei niitä enää voitu käyttää tilanteen edellyttämään nopeaan etenemiseen.

Näiden taistelujen vielä ollessa kesken joutui JR 8 luovuttamaan rintamavastuunsa JR 35:lle ja siirtymään 5. 9. autokuljetuksin Kinnaksen kylään ja aloittamaan hyökkäyksen Prääsän kylää vastaan koukkaamalla jälleen maastoitse Tsokjärven eteläpuolitse Prääsän lounaispuolelle. Prääsä saatiin vallatuksi erittäin sitkeiden taistelujen jälkeen yhteistoiminnassa JR 29:n kanssa 8. 9. Tämän jälkeen rykmentin hyökkäys suuntautui Pyhäjärven suuntaan siellä olevien huomattavan suurien vihollisvoimien puristamiseksi pohjoisesta käsin mottiin. Vihollinen ehti kuitenkin vetää huomattavan osan elävästä voimasta Kaskan suuntaan.

Nyt sai rykmentti muutaman päivän levon, mutta joutui jo 21. 9. aloittamaan tien Prääsä—Petroskoin suunnassa hyökkäyksen, jossa seurasivat Djumenuskin, Sambolskaja Iskun ja Vilgan kovat metsätaistelut aina Petroskoin kaupungin pohjoispuolella olevalle Solomannojen niemelle, joka vallattiin 1. 10.

Rykmentin tappiot tähän mennessä olivat kaatuneina 358 miestä ja haavoittuneina 978 miestä.

V. Siirtyminen puolustukseen ja asemasotavaihe Juksovanjärven eteläpuolella

Rykmentin oltua Petroskoissa viikkokauden se siirrettiin marsien Prääsän—Kotkajärven ja Aunuksen kautta lähelle Laatokan rantaa Kuuttilahteen Syvärin ylimenohyökkäystä varten, mutta josta hyökkäyksestä ylijohdo sittemmin luopui. Täällä suoritettiin eräitä uudelleen järjestelyjä, jolloin mm. vanhat reserviläiset siirrettiin rykmentistä pois kotiuttamista varten. Tilalle saatiin JR 50:stä nuorempia reserviläisiä, jotka olivat kotoisin pääasiassa Viitasaarelta ja Saarijärveltä.

Vuoden vaihteessa rykmentti siirtyi pääosin autokuljetuksin pohjois-Syvärille Juksovan eteläpuoliseen maastoon, jossa se asetui puolustukseen Kimjärvi—Vaskujärvi tasalle. Täällä monia kovia taisteluja käynyt rykmentti torjui omalla kaistallaan monet vihollisen hyökkäykset, joista on lähinnä mainittava Kooran taistelut ja kevään 1942 torjuntataistelut. Mainehikas rykmentin komentaja, eversti Autti joutui jättämään rykmentin kesäkuun alussa 1942, jolloin hän siirtyi prikaatin komentajaksi Maaselän suunnalle hänen peitenimensä mukaan rykmenttiä oli totuttu nimitämään Ukon rykmentiksi, ja tämä nimi säilyi aina sodan loppuun saakka. Uudeksi komentajaks tuli hänen jälkeensä eversti Yrjö Tikka.

Ev.ltn. Hj. Raatikainen, 11. D:n esikuntapäällikkö.

VI. Vetäytyminen Syväriältä Loimolaan

MAJURI EVP. REINO PENTTINEN

Kun "liperiläinen" huokuu

Venäläisten suurhyökkäyksen alettua Karjalan kannaksella kesäkuussa 1944, siirrettiin osa Syväriellä toimineista joukoista Karjalan kannakselle. Välittömästi tämän jälkeen vedettiin Syvärin eteläpuolella olevat joukot Syvärin taakse rakennettuihin aseisiin. Yleistilanteen pakotuksesta jouduttiin nämä asemat jättämään taistelutta ja siirtymään viivytykseen. Monien erittäin vaikeiden viivytystaistelujen jälkeen, joissa mm. III P joutui kahtena peräkkäisenä päivänä motettiin, rykmentti siirtyi Kaskanon—Pyhäjärven—Vieljärven ja Käsänselän kautta Loimolaan, jossa se asettui puolustukseen Loimolanjärven ja Käsänselän väliseen maastoon. Täällä rykmentti torjui vihollisen suorittamat monet hyökkäysyritykset menestyksellisesti. Näiden taistelujen aikana eversti Tikka joutui siirtymään toisiin tehtäviin ja rykmentin komentajaksi tuli evl. Viljo Laakso.

VII. Lapin sota

Rauhan tultua rykmentti siirrettiin Loimolasta rajavartiotehtäviin Värtsilä—Korpijärven alueelle, mutta josta se siirrettiin pian lähelle Oulua Limingan kylään. Täällä rykmentti liitettiin takaisin entisen divisioonansa johtoon. Rykmentti ei kuitenkaan vielä päässyt lepoon, vaikka rauha oli jo solmittu. Sen edessä oli vielä Lapin sota.

Rykmentti siirrettiin lokakuun alkupäivinä ensin marssien Ouluun ja sieltä toisen portaan mairinon-sujoukkoina Tornioon, jossa se siirtyi etulinjaan 8. 10. Alavojakkalassa. Tämän jälkeen seurasivat yhtäjaksoisina Pellon, Sieppijärven, Kolarin, Kangasjärven, Muonion ja Ylimuonion kovat taistelut erittäin vaikeissa olosuhteissa. Olihan rykmentti joutunut yhtäjaksoisesti taistellen vajaan kuukauden aikana etenemään n. 250 km.

Marraskuun alussa kaikki reserviläiset kotiutettiin Ylimuoniosta ja tilalle tuli nuoria asevelvollisia, jotka jatkoivat vielä hyökkäystä Kaaresuvannon pohjoispuolelle Lähtäsenolle, josta rykmentti rauhan tultua palasi nykyiseen varuskuntaansa Kouvolaan.

Kotiuttamismatkalla moni kovissa taisteluissa karaistunut reserviläi-

Kesäkuun 16 päivänä 1941 oli Liperin asemalla, Käsämän kankaalla tavallista vilkkaampaa touhua ja liikettä. Miehiä ja hevosia, autoja ja ajoneuvoja samoin kuin kaikenlaista muutakin tavaraa tykeistä ja ammuksista kenttäkeittiöihin ja perunasäkkeihin saakka koottiin ja siirrettiin, järjesteltiin ja soviteltiin, ja seuraavana päivänä oli tulos nähtävissä. KTR 2:n III patteristo, eli n.s. »liperiläinen» oli marssi- ja taisteluvalmiina tulevia tehtäviään varten. Sateisena kevätkesän iltana sijoitaututtiin tulevia tehtäviä varten. Sateisena kevätkesän iltana sijoitaututtiin noutaviin juniin ja yön kuluessa siirryttiin Kontiolahteen, jossa sitten silloisen jännittyneen ilmapiirin vallitessa vietettiin muutamia päiviä varustusta ja unohtunutta taitoa paikkailen. Jo Juhannuksen aattona suoritettiin muuttuneen tilanteen aiheuttama siirtyminen rajan pintaan, Tohmajärven Pusujoelle, jossa varustustöitä ym. valmisteluja tehden ja sääskien kanssa taistellen odoteltiin »Karman» saapumista.

Heinäkuun 10 päivänä vastaanotettiin viesti: »Karma klo 17.» ja siitä se sitten alkoi tuo neljä vuotta kestänyt ulkomaanmatka. Hyökkäys yli rajan Pälkjärvelle, Jänisjärvelle ja saman tien Laatokan rantaan. Jo tällä matkaosuu-

nen rauhanomaisten askareiden jo välkkyessä silmissä joutui vielä uhraamaan henkensä saksalaisten miinakentissä.

Lähes neljä vuotta kestänyt sota oli päättynyt. Mainehikkaan Ukon rykmentin miehet palasivat rakkaaksi käyneille kotikonnuilleen arkisiin tehtäviin kukin täyttämään osaltaan sitä velvollisuutta, joka heille rauhan aikana oli uskottu.

Ukon miehet, kuten heidän aseveljensäkin, olivat kärsivällisesti, velvollisuudentuntoisina ja uskollisina kestäneet pitkäaikaisen sodan rasitukset usein varsin puutteellisissa olosuhteissa. Yhteisenä tunnuksena heillä oli isänmaan itenäisyyden ja vapauden säilyttäminen.

Majuri Reino Penttinen.

della, jonka patteristo kulki vuoroin JR 30:n ja JR 9:n tukena, on jäänyt mieleen moniaita muistoja. Rajan ylitys ensimmäisine tappioineen, vihollisen ensi asemien murtaminen ja nopea tunkeutuminen eteenpäin tavoitteesta toiseen, tämä kaikki oli uutta talvisodankin kokemusten jälkeen. Uutta meille tykkimiehille oli myös ennen kaikkea se, että nyt oli tykkeitä ja niihin riittävästi ammuksia, toisin kuin talvisodan kylminä, toivottomina päivinä. Taistelut olivat usein rajuja ja vaativat kalliita uhreja, mutta joukkojemme henki oli myös uhrivalmis ja voitontahtoinen. — Mukana olleet unohtanevat tuskin milloinkaan järkyttävää iltaa ja yötä, jonka 15—16 päivinä heinäkuuta vietimme I/JR 9:n mukana Kontio—Leppälähdän kunnalla vihollisen ankaraan tuliylläkköön jouduttuamme.

Laatokan rannalta saimme vielä kerran palata »ylöspäin» ja vasta Rytyn seutujen »Riitavuoren» ja muiden kovien taistelujen jälkeen päästiin lähenemään Sortavalaa, ensimmäistä suurta tavoitetta. Näissä, Sortavalan valtausta edeltäneissä taisteluissa oli tykistölläkin työtä, oli putkia ja oli myös riittävästi ammuksia. Ylpeillen ja hyvillä mielin saimmekin vastaanottaa reippaasti hyökänneen jalkaväkemme kiitokset hyvästä tuesta ja »tulihoivista».

Muutaman Sortavalassa vietetyn lepopäivän jälkeen alkoi sitten marssi itään yli vanhojen rajojen, tuntemattomille alueille, vieraisiin olosuhteisiin. Eipä olisi kukaan etukäteen voinut kuvitella, että tykkeitä, ajoneuvoja ja vieläpä autojakin pystytettiin kuljettamaan pitkin pohjattomia teitä ja tietömiä korpia ja soita Vieljärven ja Varloin kautta Kashkanaan ja Tarsepoliin. Vaikeuksia oli monenlaisia, mutta kaikki ne voitettiin hurtilla sotilashuumorilla ja suomalaisella sisulla. »Heikot sortuu elon tiellä, jätkä senkun porskuttaa». Tämä Tarsepoliin tienvarteen merkitty elämänohje kuvasti elävästi silloisia mielialoja. — Iloisia yllätyksiäkin sattui toki matkan varrella. Kenpä ei muistaisi Kashkanan mainioita lehmii ja kaalipelloja tai Latvan aseman makasiinista löytynyttä suola-aarretta. Näille löydöille osasi väsynyt korpivaeltajien joukko antaa täyden arvon.

Sivuutettiin Muurmanin rata, saavuttiin Äänisen rannalle ja Syvärille, joka ylitettiin. Syyssäässä rämmittiin Levinan, Juksovskajan ja Homorovitsin rapaisia teitä ja märkiä korpia. Näin olimmekin saapuneet asetettuun tavoitteeseen, jossa jo hetkeksi pysähdyttiin. Taistelut jatkuivat ankarina ja verisinä. Lokakuun 25 päivänä koki joukkomme ikävän yllätyksen, koko tuliasema- ja töpinäportaan joutuessa mottiin. Siitäkin selvittiin, tosin kirvelevin haavoin ja karvain tappioin, reippaan jalkaväkemme avulla.

Joulun ja Uudenvuoden aikojen veristen torjuntataistelujen jälkeen siirrettiin »Pakana» sitten vakituisiin aseimiimme Nikitinskajan kunnalle. Yli kaksi vuotta tulikin siten siellä asuskeltua. Välillä taisteltiin, joskus railakkaastikin, mutta vihanpidon välillä jäi runsaasti aikaa muihinkin harrastuksiin. Rakenneltiin asemia ja korsuja, viljeltiin maata, metsästettiin ja kalastettiin. Pitkä asemasotavaihe kehitti elämän ja olosuhteet puoliksi rauhanomaisiksi. Runsaan työn ohella kaivattiin ajanvietettä. Tätä toivat runsain mitoin muun muassa kotiseudun kiertueet, joita luonamme vieraili säännöllisin väliajoin tuoden tullessaan aina runsaat tuomiset. Tuskinpa moni muu pitävä huolehti pojistaan paremmin

kuin Liperi. — »Pokkapeli» oli paikain keskuudessa, kuten muualakin, varmaan suosituin ajanviette, mutta sen ohella tehtiin ahkerasti myös puhdetöitä, joiden markkinointi kotiseudulle tuotti asevelirahastoomme sievoiset summat. Yhteyttä kotiseutuun pidettiin rintamalta käsin myös kiinteästi. Oma rintamakuoromme vieraili konserttimatkoillaan Äänislinnassa, Joensuuissa ja myös Liperissä ja Viinijärvellä saakka. Yhteistyö rintamajoukon ja kotiseudun välillä tuotti kaatuneiden toveriemme perheille 4 kaunista, Aunuksen honkapuista veistettyä asuntoa, jotka pystytettiin Liperissä ja Viinijärvellä lahjoitetuille tonteille ja luovutettiin kustannuksitta nykyisille haltijoilleen. — Paljon mieluisia ja hauskojakin muistoja liittyy näidenkin vaikeiden vuosien yksitoikkoisen elämän puitteisiin.

Kesäkuun alku v. 1944 tuotti siten tunnetun ikävän ja yllättävän ratkaisun. Juuri kun olimme jo siirtymässä kauan odotettuun lepo- vaiheeseen rintamien taakse, tulikin kiireinen vetäytyminen koko Itä-Karjalasta. Haikeutta oli kielämättä miellissä kun tutut tanteet ja ylväs Syvärin linja jätettiin selän taakse. Milteipä pikamarssissa siirtyi joukkomme, nyt valtateitä pitkin, talvisodan tutuille taistelulentille Loimolaan. Siellä jos missään pantiin Pakanankin putket koetukselle heinäkuun voitokkaisuissa torjuntataisteluuissa. Ja sieltä, talvisodan jälkeisten päivien tuttuja teitä ja samoissa tutuissa tunnelmissakin vetäydyttiin sitten rauhan tultua tynkä-Suomemme puolelle. Kuulakkaana lokakuuisena päivänä, lähes 3½-vuotisen matkan jälkeen purkautui patteristo samalla kanakaalla, mistä matkaan oli lähdettykin. Joukko ei ollut enää sama kuin matkalle lähdettäessä. Moni oli sortunut taistelulentälle, toiset olivat vuosien varrella siirtyneet muihin joukkoihin ja toisiin tehtäviin. Vakavat ajat ja edessä olevat tehtävät painoivat miellä, mutta reippaina ja lannistumattomin mielin puristettiin eron hetkellä sota- toverien kättä. Taistelulentällä solmitut toveruussiteet ovat kestäviä. Yhdessä eletyt raskaat ja koettelemusten täyteiset vuodet loivat kestävän soturihengen, joka varmasti elää sotavanhusten miellissä vielä vuosikymmentenkin jälkeen.

V. Mauranen

Vuonislahti, puh. 18

Lieksan Huonekalukeskus

Lieksa, puh. 77

Kukkakauppa Mandi Sihvola

Lieksa, puh. 240

Kellosepänliike O. Kärki

Lieksa

Kukka- ja Seppelekauppa

Lieksa

T:mi Lieksan Tupakka- ja Makeiskauppa

Tupakkakauppa, Kuhmontie 6, puh. 305, Herkkumyymälä, Pielisenk. 18, puh. 395, Kahvi Baari, Pielisenk. 18, puh. 395

Lieksan Autokeskus Oy

Lieksa, puh. 260

Pikabaari

Eino A. Turunen

Lieksa, puh. 84

Vuoksen Sähkö Oy

Lieksa, Pielisenkatu 25
Puhelin 131

ILOMANTSIN KANGAS- JA SEKATAVARAKAUPPA

PAUL KOIVUNEN

Ilomantsi
Puheli 180

Muistatko taistelutoveri, kuinka ylpeitä olimme kun kuulimme jalkaväkimiesten mainitsevan »liperiläinen huokuu».

Kuusjärven reserviläiset valtion stipendiaatteina ulkomailla 1941-44

17. 6. 1941 alkoivat Kuusjärven pitäjän reserviläiset valtion kutsu-
mina kokoontua Outokummun työ-
väentalolle. 19. päivän aamulla oli
heistä muodostettu II/KTR 2 valmis
lähtöön ja lähtikin jopa oikein ju-
nalla.

Ennen lähtöä oli kuitenkin divi-
sioonan tykistökomentaja käynyt
tarkastamassa sitä etupäässä löy-
tääkseen reserviläisten joukosta
jonkun tykkimiehenkin. Yhden
aamupäivän hän kierteli yksiköitä
kysellen, missä kukin oli suoritta-
nut asevelvollisuutensa. Vastaukse-
na oli kauan kaikki muut aselajit
laivastoa ja ilmavoimia myöten,
mutta ei tykistöä. Vihdoin kuiten-
kin löytyi yksi, joka terhakkaasti
ilmoitti palvelleensa kenttätykistö-
sä. Everstin ilme muuttui suoras-
taan aurinkoiseksi ja hän ryhtyi
kysellemään lähemmin, mikä siellä
erikoiskoulutuksena. Tähän tuli ly-
hyen sotilaallisesti — keittäjä. Tä-
hän loppui everstin kierros. Hän
nousi autoonsa ja matkasi komen-

Majuri A. Hankia.

topaikalleen miettimään, mitä tällä
patteristolla tehdään, jos sota syt-
tyy.

Ensimmäinen tavoite oli Kaltimo,
missä alkoi ankara koulutus, joka
kesti aamuvarhaisesta iltamyöhään.
Sinne saapui myöskin täydennyk-
seksi välttävä määrä erikoiskoulu-

tuksen saanutta alipäällystää, joten
harjoittelu oli mahdollista. Harjoi-
tuksen ohella valmistauduttiin
myös puolustamaan Pielisjokilinjaa,
jos niin tarvittiin.

Juhannusaattona tuli kuitenkin
käsky lähteä eteenpäin kaakkoa
kohti, ja Jussinpäivänä alkoi mars-
si, joka päättyi Tohmajärvellä.
Siellä pidettiin vastapelurin kanssa
yllä »pienää vihhoa», mikä vihdoin
10. 7. klo 17.00 muuttui todelliseksi
sodaksi. Kun kaikki hetket, mitkä
olimme paikallamme olleet, olimme
käyttäneet harjoitteluun, voimme
nyt aloittaa myös järjestellisen tykis-
tön tulitoiminnan kovilla panok-
silla.

Tykistön tulivalmistelu hyök-
käyksessä rajan yli opi pikemmin-
kin starttilaukauksen luontoinen,
sillä tiedot vihollisen puolustusase-
masta olivat siksi puutteelliset, että
mitään perusteita ei ammusten
suurempaan tuhlaamiseen ollut.
Näilläkin laukauksilla saatiin
hyökkäys alkuun, ja päästiin Pälk-
järven kartanoa ihailemaan.

Täältä matka jatkui hieman am-
muksiakin tuhlaten Hämekoskelle,
mutta koska Hämekosken silta
osoittautui vaikeaksi ylittää, joutui
patteriston tulenjohtoporras seu-
raamaan kapteeni Julkusen patal-
joonaa Jänisjärven länsipuolta
maastoitse Harluun, joka muuta-
man tervetuliaislaukauksen jäl-
keen vallattiin. Näin oli Hämekos-
kella olevan vihollisen selustayh-
teydet poikki, ja sen oli pakko luo-
pua Hämekosken puolustamisesta
ja päästää loputkin divisioonastam-
me maanteitse Harluun. Melko rat-
toisasti jatkui matkamme luonnon-
kauniin Kirjavalahden suulle, mis-
sä patteristo suoritti ainoan meri-
taistelunsa vänrikki Ahlforsin am-
puessa suora-ammunnalla erästä
Laatokalla seisovaa vihollisen tyk-
kivenettä. Täällä tapahtui myöskin
»se suuri vesistön ylitys» Kirjava-
lahden suun yli, jota seuraamaan
kutsuttiin suuri joukko Tarina-
Kalleja ja -valokuvaajia. Ylityk-
sestä ei kuitenkaan tullut mitään,

Rotilainen Oy

Tukku- ja vähittäiskauppa
Virvoitusjuomatehdas

JOENSUU, SILTAK. 10
Perustettu 1886

Tehdasosuusliike

Tohmajärvi as.

Puhelin Tohmajärvi 12

– Saha- ja puutavaraliike – Tiilitehdas – Korjaamo

sillä vain yksi syöksyvene koko paikalle hankitusta kalustosta pyysi pinnalla, muut eivät suvainneet pitää vettä ulkopuolellaan. Niinpä menivät hukkaan ne kranaatit, jotka Viki Pankamon kanssa kauniina heinäkuisena yönä Laatokan rannalla istuen johdimme vastarannalle.

Tämän jälkeen vastus kuitenkin alkoi tiuketa ja varsinkin sen jälkeen kun olimme saaneet näkyviimme Sortavalan ja jouduimme oikeata naapuriamme 19. Divisioonaa auttamaan, joutuivat tulenjohdajamme koviin tilanteisiin ja jopa putkemme kuumenemaan. Tämän avunantomatkan päässä Rautalahlalla oli tärkeä osansa siihen, että sieltä saatu sotasaalis oli niin suuri.

Tähän päättyikin retkemme ensimmäinen osa. Nyt pidimme hengähdystaukoa Sortavalan liepeillä ja odotimme suuntautuuko matkamme Kannakselle vaiko itään. Kohtalo määräsi jälkimmäisen suunnan ja niinpä patteristomme ylitti valtakunnan rajan Känäselän itäpuolella 1. 9. aamuyöllä. Samana aamuna näimme myös ensimmäisen rajantakaisen kylän Kolatselän asukkaineen. Näkymä taloineen ja asukkaineen oli kuin Topeliuksen Maamme-kirjan sivuilta.

Sitten alkoivatkin pitkät korpimarssit. Taas tarvitsi naapuri apua ja tietysti me jouduimme auttajaksi. Täällä otettiin kohteliaasti vastaan, sillä asemat oli meitä varten tiedusteltu, ja niin saimme noin neljän penikulman marssin jälkeen aamuhämärissä ajaa valmiiksi tiedusteltuihin aseisiin Puskuselkään. Valitettavasti ne olivat kovin suppealla alueella, joten

kaikki patteriston kaksitoista tykkiä tulivat olemaan rintamassa ja mikä ikävintä, vihollisen suorammuntatykkien tulen alaisena. Saatuaan näin herkullisen maalin ei vihollinen viitsinyt ammuksiaan säästää. Näissä asemissa kärsikin tulipatterimme suurimmat tappiot koko sodan aikana. Onneksi näistä asemista päästiin etenemään jo samana päivänä itään. Taistelut olivat vähäisiä, mutta sitä vaikeampi oli maasto ja sekin vielä miinoitettu melkein kauttaaltaan.

Parhaiten mieliin painunut hetki seuraavien päivien ajoilta oli Utajärven ylitys pitkin uivaa siltaa, johon raaka-aineet saatiin purkamalla pari taloa.

Nikassa ja Pyhäjärven seutuvilla hieman pauketta pidettyämme koittikin jo Kaskanan korpivaellus eräänä kuulakkaan kirkkaana syyspäivänä. Puolessa välissä tuota taivalta ollut tienviitta, missä motto »heikko sortuu elon tiellä, jätkä senkun porskuttaa», antoi voimaa, sillä kukaan ei halunnut olla heikko. Miellyttävin muisto tältä noin neljän penikulman päivämarssilta on toisen taistelulähettini tykkimies Riikosen katoaminen ja löytyminen. Iltapäivällä hän häipyi salaperäisesti komentoryhmästä. Kukaan ei tiennyt minne. Muutaman kilometrin taivallettuamme löysimme hänet tienviereltä nuotion ääreltä, jossa hän odotti meitä »kahvipöytä katettuna».

Korpivaelluksemme päätyttyä osallistui patteristomme Latvan aseman ja Orseگان taisteluihin, jonka jälkeen joutui auttamaan taas naapureita. Tällä kertaa kuuluisaksi tullutta osasto L:ää Petroskoin

OUTOKUMMUN
PARTURI-KAMPAAMO

Seija Karjalainen. Puhelin 684

Kellosepäniike

ERKKI AALTO

Outokumpu
Puh. 823

Kellosepäniike

A. JA H. KALTIAINEN

Outokumpu — Puh. 720

Ostakaa edullisesti ja
ostakaa meiltä

SÄHKÖLIKE OY
VALO-ASENNUS

Tulenjohtopaikalla Harlussa.

valtauksessa. Patteriston osuus ei siinä kuitenkaan tullut kovinkaan suureksi, sillä kaikkiaan 37 kranaattia siltä tuohon valtaukseseen kului. Nekin valtauksen edellisenä iltana.

Petroskoin valtauksen jälkeen saimme käskyn marssia etelään kohti Syvärin niskaa, jossa meidän piti yhtyä muihin 7. D:n joukkoihin. Kaskan korpivaelluksen ja siitä edeltäneiden sekä seuranneiden ankarien marssien johdosta oli kuitenkin hevosten yleiskunto siksi heikko, että anomukseen saada levätä muutama päivä suostuttiin. Lepo muodostuikin pitkäksi, sillä patteristo määrättiin 3. 10. vastaamaan Äänisen rannikkopuolustuksesta kaistalle, joka vasemmalla ulottui melkein Petroskoihin ja oikealla melkein Syvärille.

12. 10. 41 päättyi Äänisen aaltojen varjeleminen. Syvärin eteläpuolella olivat 7. D:n joukot joutuneet ankariin taisteluihin veresten ja ylivoimaisten vihollisjoukkojen kanssa ja siellä siis tarvittiin meitäkin. Pitkät marssitaipaleet olivat taas edessä, sillä tavoitteena oli vallan Honkajärvien maasto Juksovasta etelään, jossa patteristolle vanha tuttava kapteeni Julkusen pataljoona oli joutunut lujille yrittäessään torjua ilman tykistön tukea ylivoimaisen vihollisen hyökkäyksiä.

Hevoset olivat nyt levänneet, joten marssin olisi pitänyt sujua hyvin, mutta luonto ei sitä sallinut. Liikkeelle lähtiessä oli syksy ja hevoset siis kesäkengissä, mutta ensimmäisenä marssipäivänä yllätti pakkanen, joka jäädytti lumisohjojen tien kivikovaksi. Ylämäessä eivät hevosten jalat pitäneet, vaan

valjakot lipsahtelivat turvalleen tämän tästä niin, että useimmilla, tykkihevosilla varsinkin, oli pian turvat ja etupolvet verillä. Pian kuitenkin päästiin tästä pälkähästä, sillä jo toisena marssipäivänä sai huoltopäällikkö, silloinen luutnantti Iikka Koivula hankittua jäänauloja. En jaksakaan enää muistaa hankittiinko ne Joensuun rautakaupoista vai jostain lähempää, mutta melko nopea niitten toimitus oli ajatellen silloista tilannetta.

Baranin länsipuolella yllätti sitten kelirikko. Tie oli melkein pohjaton, mutta Kuusjärven isäntien polleilla oli sitkeyttä, ja niin saapuivat 4. ja 5. patteri Batasewskajan kylään, josta enää oli matkaa muutama kilometri tuleviin tuliasemiin.

Saatuani 4. patterin tykit tuliasema-alueelle menin ottamaan yhteyttä kapteeni Julkuseen ja samalla viemään tulenjohtajia eteen. Tapasin kapteeni Julkusen ja Honkajärven luoteispuoleisessa maastossa. Tuloni tapahtui kuitenkin hetkeä liian myöhään. Vihollisen hyökkäys oli onnistunut murtaamaan pataljoonan puolustuksen ja hänen komentoteltaansa purettiin juuri. Hän pahoitteli myöhästymistämme kovasti ja harmitti se minuakin, mutta luontoa vastaan on mahdotonta rimpuilla, sillä pakaskeli ja hevosten talvikenkien puuttuminen oli hidastanut marsiamme yhdellä vuorokaudella.

Kapteeni Julkuisen suunnitelma oli nyt vetäytyä noin 4 km pohjoisemmaksi, koota osittain hajalle lyöty pataljoona siellä eräällä purlinjalla ja ottaa vihollinen uudestaan vastaan. (Tällöin oli 17. loka-

kuuta ja päivä noin puolessa.) Hän lausui minulle vakaan toivomuksen, että saisin putkeni nopeasti sellaisiin aseisiin, että ne voisivat tukea hänen pataljoonansa taistelua kyseisellä linjalla pimeän tultua. Ilman tätä tukea hän epäili pataljoonan kestäkykyä, sillä kuten kaikki muistamme oli jalkaväkemme tuohon aikaan suuria tappioita kärsittyään melko heikossa kunnossa.

Minulla oli kiire. Patteristo oli saatava nopeasti taaksepäin uusiin aseisiin. Vielä tänä iltana alkaisivat taistelut, joissa varmasti ammuskulutus muodostuisi suureksi. Onko minun oma huoltoni päässyt kelirikon takia ensinkään perille. Nämä kaikki asiat pyörsivät päässäni ratkaistessani jääkö tänne eteen Julkusen kanssa, vai menenkö taakse, josta voin huolehtia kaikista näistä ja jätän vain yhden patterin päällikön tulenjohtajineen eteen. Hetken punnittuani asioita päädyin jälkimmäiseen ratkaisuun. Ilmoitin tämän Julkuselle, joka heti vihjaisi sinne päin, että herraa peloittaa.

Kipusin kuitenkin ratsuni selkään ja suuntasin sen kohti pohjoista. Muistaen Kollaan pakokauhutapausten talvisodan ajoilta ajoin rauhallista käyntiä niin kauan kuin näin tiellä ja ympärilläni vetäytyviä vai sanoisinko hiippaavia joukkoja, mutta sen jälkeen kun nämä loppuivat kannustin hevoseni laukkaan niin nopeaan kuin se pystyi. Olin pian tuliasemissa (n. klo 14.00), jossa annoin käskyn siirtyä mars-mars-tahdissa uusiin tuliasemiin Batasewskajan kylän eteläpuoleiseen maastoon, ja itse kiiruhdin patteriston esikuntaan Batasewskajan kylään.

Selvitin siellä huoltopäällikölleni Iikka Koivulalle tilanteen ja käskin kuljettamaan ammuksia runsaasti, en muista enää määrää, tuliasemiin. Koska omat autot eivät kelirikkoisen tien takia varmastikaan ehtisi kaikkea sitä kuljettamaan, mitä pian tarvittaisiin, pyysi hän

Veljekset Pasanen Oy

Outokumpu — Puhelin 633 ja 773

KANGAS-, SEKATAVARA- JA
RUOKATAVARAKAUPPA

Reserviupseeriliiton jäsenmerkki

on jokaisen jäsenen yhteinen tunnus, saatavana Joensuussa Koivula Oy:stä (kapt. Iikka Koivula), Joensuu - Yhdyslinna mk 275:— kpl.

Jäsenkortti esitettävä

Merkki jokaisen jäsenen rintaan

divisioonaa avustamaan kuljetuksissa. Hänen pyyntöihinsä ei kuitenkaan korkeissa portaisissa suhtauduttu vakavasti ja niinpä hän tulikin luokseni ja tunnetulla asiallisuudellaan ehdotti, että käyttäisin patteriston komentajan arvovaltaa nyt hyväkseni, sillä häntä ei uskota. Tilasin puhelun heti divisioonaan, joka silloin oli Latvassa ja tein saman anomuksen. Siihen vastattiin taas, että huolehtikaa itse kuljetuksista. Vastasin tähän, että jos niin joudumme tekemään, ei meidän enää tarvitse kuljettaa ammuksia tänne saakka, vaan kuljetusmatka varmasti lyhenee huomattavasti, tai mahdollisesti käy niin, että meidän tykeillemme ei tarvitse ammuksia enää sen koommin kuljettaa. Tämä naula veti, ja niinpä jo seuraavana yönä sekä divisioonan että armeijakunnan automuodostelmat toivat meille ammuksia. Jopa oli yht'äkkiä löytynyt pahimmille kohdille tietä traktoreita vetämään autot niitten yli.

Klo 21.30 oli patteristosta kaksi patteria ampumavalmiina ja melkein samanaikaisesti ilmaantui myös vihollinen vastapäätä pataljoonaa, jonka Julkunen oli saanut ryhmitetyksi suunnittelemaalleen linjalle. Puolustusasema ulottui muutama sata metriä molemmin puolin tietä ja molemmilla sivustoilla oli avoin korpi.

Tarkkoja karttoja ei ollut käytettävissä, vaan jonkinlainen saksalainen kartta mittakaavassa 1:200.000, joka muistutti enemmän karttaluonnosta. Tulasemamittaukset saatiin kuitenkin suoritettua. Pimeässä hakuammuttiin yksi maali tielle aivan omiemme nenän eteen. Samalla alkoivat myös vihollisen ensimmäiset hyökkäykset ja torjunta-ammuntoihin ryhdyttiin siirtämällä tulta tuosta hakuammutusta maalista aina sinne minne tarvittiin. Kiitos mainion viestiupseerimme vänrikki Määttäsen ja reippaitten viestimiestemme sekä puhelin- että radioyhteydet komentopaikaltani eteen säilyivät ko-

ko taistelujen ajan kunnossa ja niin pystyin komentopaikaltani johtamaan tulen käyttöä.

Tulenohtajina toimivat pikkuserkukset vänrikit Haring ja Kolehmainen, jotka kuopiolaisina tunsivat huumorin merkityksen vaikeissa tilanteissa. Savolaisella sanarieskallaan he saivat melko loppuun nääntyneet Julkusen miehet luopumaan synkkämielisyydestään. Vaikka tilanne oli vakava lensivät pian sutkaukset miehestä mieheen ja mieliala muuttui nopeasti.

Seuraavan yön aikana yritti vihollinen useampaan kertaan hyökätä, mutta kaikki sen yritykset torjuttiin patteriston ja jalkaväen aseitten keskitetyllä tulella. Ammusmäärää, mikä tuon yön aikana syydettiin vihollisen niskaan, en muista, mutta sen määrää kuvaa jollain lailla se, että tykkien kuumenemisen estämiseksi piti järjestää lumijähdytys. Joka tykille varattiin kaksi lapiomiestä, jotka sitä vähäistä ensilunta, joka maan peitti, lapioivat putkille pienimmänkin tulitauon aikana.

Seuraavana päivänä jatkuivat vihollisen hyökkäysrytykset, mutta itse saimme myöskin lisää tulivoimaa, sillä Raskas Patteristo 28 saapui puolipäivän jälkeen avuksemme.

Vielä seuraavan yön ja seuraavan päivän jatkuivat vihollisen hyökkäysrytykset, mutta niistä ei mikään onnistunut. 20. 10. todettiin vihollisen lopettaneen aikomuksensa pyrkiä eteenpäin, koska sen ei tiedetty saaneen vereksiä voimia ja entiset olivat varmasti kärsineet sellaiset tappiot, että niillä ei ollut enää voimaa hyökkäykseen.

Näitten taisteluitten päätyttyä joutui kapt. Julkunen pataljoonineen siirtymään toiselle rintamasaalle Goraan.

Ennen lähtöään hän kutsui minut huoltoonsa suolamuikku- ja kalakukkoillallisille. Täällä hän rehtinä miehenä pyysi anteeksi taistelujen alkuvaiheessa minulle tekemänsä loukkaavaa vihjausta, kiitti patte-

ristoa sen tarkasta ja tehokkaasta tulesta sekä erikoisesti iloisia tulenohtajia, jotka tartuttivat ilon hänenkin miehiinsä. Hänen sanojensa mukaan ei pataljoona yksin olisi pystynyt pitämään puoliaan niin ylivoimaista vihollista vastaan.

Molempien meidän varastoista löytyi myöskin »muikun painiketta». Istuimme silloin pitkään ja tarinoimme. Tuo ilta todellisen korpisoturin kanssa aterioiden ei koskaan häivy mielestäni. Kapteeni Julkunen oli synnynnäinen soturi ja johtaja, joka ei ollut väärän aselajihengen saastuttama, kuten monet heikot johtajat ovat, vaan hän ymmärsi, että kaikkien rehdillä yhteistoiminnalla viedään taistelut voittoon.

Seuraavana aamuna jätimme jäähyväiset. En silloin tiennyt, että nämä olivat viimeiset. Kapteeni Julkunen kaatui muutama päivä tämän jälkeen Goran taisteluissa. Patteristomme lähetti hänen hautajaisiinsa seppeleen, jolloisen luutnantti Pankamon, joka useimmin oli hänen tulenohtopäällikkönään ollut, laskemana. Silloin, kun kuolinhetkellä majuriksi ylennetyn Julkusen ruumis laskettiin Ilomantsin sankarihautaan, ampui patteristomme kunnialaukaukset Syvärin eteläpuolella vihollisen tykistön tuliasemaan.

Sotahistorian kirjat kuittaavat nuo taistelut muutamalla lauseella, mutta ne olivat varmasti ankarimmat mihin pataljoona Julkunen ja II/KTR 2 jatkosotamme aikana osallistui. Ne osoittivat myös meille ensimmäisen kerran selvästi kenttätykistön tulen merkityksen puolustustaistelussa.

Lyhyen Homorovitsan vierailun jälkeen saapuivatkin kuusjärveläiset matkansa päätepisteeseen Baranin maastoon, jossa leiriydyttiin vallan kahdeksi ja puoleksi vuodeksi. Sinne muodostui Riemujen Rotko idyllisine korsuineen, Piiloportteineen ja loistavine talleineen. Siellä voideltiin tykkejä sään vaihteluja vastaan, jopa joskus ammuttiinkin, etteivät palauttujen jouset kangistuisi.

Vaikka elämä oli yksitoikkoista ja jokaista normaali-ihmistä vaivasi koti-ikävä, säilyi mieli reippaana ja niinpä olikin patteristo keksällä 1944 valmis kestämään taas koviakin aikoja.

Pohjoiskarjalaisten osuus jatkosodan JR 51:ssä

Kesäkuussa 1941 suoritettussa liikekannallepanossa perustettiin Pohjois-Karjalassa mm. jalkaväkirykmentti, jossa II P:n muodostivat kokonaan oman maakunnan reserviläiset. Tämän lisäksi rykmentin tykki- ja kranaatinheitinkomppania, viesti-, pioneeri- ja jääkärijoukkue sekä esikunta muodostuivat pohjoiskarjalaisista. Rykmentin nimeksi tuli JR 51 ja allekirjoittaneelle annettiin kunnia toimia sen komentajana.

Tehtäväni oli minulle mieluinen. Monivuotisen tuntemani ja kokemukseni perusteella tiesin maakuntamme miesten hyvän sotilaskunnon, henkilökohtaisesti tunsin vapaaehtoisen maanpuolustustyön pitkäaikaisilta työsarjoilta monen monet reservistä asetoiimiin kutsutut upseerit, aliupseerit ja miehet. Alusta alkaen oli minulla pohjoiskarjalaiseen ainekseen luottamus, joka sitten yhdessäoloikanamme ei kertaakaan pettänyt.

Etäältä eivät rykmentin muutkaan osat olleet. Pohjois-Savon lähipitäjien miehet muodostivat I ja III P:n, joten koko rykmentti vaikutti kotoisalta ja luottamukselliselta.

Verrattuna talvisodan liikekannallepanoon oli nyt mielialaa nostamassa varusteiden ja aseiden riittävyys ja toivorikkaana rykmentti ryhmittyi rajaviivalle hyökkäystehtävänään Tohmajärvelle, Sortavalaan johtavan maantien suunnassa ja siitä länteen olevalle metsäiselle suoseudulle.

Täsmälleen hyökkäyskentällä 10. 7. 41 klo 17.00 räjäytettiin vihollisen piikkilankaesteisiin aukot ja ensimmäiset pohjoiskarjalaiset komppaniat alkoivat taistellen edetä Pälkjärven kirkonkylää kohden. Tästä alkoi miltei yhtäjaksoinen, puolisen vuotta kestänyt hyökkäysvaihe, jossa monet kymmenet rohkeat hyökkäykset, joiden ohella vähän väliä jouduttiin käymään katkeria torjuntataistelujakin, johtivat rykmentin satojen kilometrien päähän kotiseuduilta mahtavan Syvärin eteläpuolelle, jossa puolustusasemat lopullisesti kiteytyivät vuosikausiksi.

Hyökkäysvaiheen eteneminen ei

Eversti evp. Aarne Rafael Sainio.

suinkaan ollut suoraviivaista. Kuvaavana esimerkkinä mainitsen, että hyökättyämme Tohmajärveltä Laatokalle Läskelään, palasi rykmentti uudelleen rajaseudulle Kaalamon länsipuolelle, jossa uusi katkera hyökkäysten ketju alkoi päättyen Sortavalan länsipuolella.

Seurasi matkamarssi »vanhan» rajan yli Vieljärvelle ja edelleen kohti Syväriä. Tämän »marssin» kestäessä joutui rykmentti omien joukkojen selkäpuolella katkeriin taisteluihin tietääkseni Nurmoilan motista purkautuneen vihollisdivisioonan osien kanssa. Näistä lopuksi selvisimme, mutta kerran vielä jouduttiin samojen vihollisrippeiden kanssa taisteluihin Äänislinnan

eteläpuolella. Syväri tavoitettiin Vaasenin luona virran keskijuoksulla. Uusi suunta osoitti Muurmannin radan suunnassa Äänislinnaa kohden. Tällä vaiherikkaalla hyökkäysjaksolla oli työnjaossa mukana pohjoiskarjalainen Kevytosasto 15. Äänislinnan taistelussa ehti rykmentin osia olla mukana mm. radiomäen valtauksessa. Rykmentin pääosilla oli jo uusi suunta, Syvärin niska. Tämäkin saavutettiin, Syväri ylitettiin ja taistellen edettiin Syvärin niskalta Juksova-järven eteläpuoleisille alueille, joista muodostui kuukausia kestäneiden raivoisien torjuntataistelujen kenttä. Monasti oli saavutettujen linjojen hallussapito hiuskarvan varassa. Naapuriapuun täytyi monasti turvautua, sillä vihollinen työnsi joukkojamme vastaan Siperiasta tuodun hyökkäysvaunuilla vahvistetun valiodivisioonan, joka vähitellen kuitenkin suli milloin tuloksettomissa hyökkäyksissä, milloin motteihin joutuneena. Syvärin eteläpuoli jäikin JR 51:n lopulliseksi alueeksi aina vuoden 1942 kevääseen asti, jolloin järjestelyjen johdosta rykmentti hajoitettiin.

Käytettävissäni ei ole virallisia lukuja siitä, miten monta sodan alussa mukana olleista miehistä hajoitusuhetkellä oli jällellä, mutta tiedän, että jokainen taistelu jätti korvaamattoman aukon riveihin. Täydennysmiehistö ei ollut enää samoilta seuduilta kuin alkuhetkellä.

II/JR 51:n kk-miehiä asemassa.

Yksiköitten maakunta- tahi parem-
minkin sanottuna pitäjänhenki hävisi
miltei tyystin.

Pohjoiskarjalainen sotilasaines on
hyvää. Maanpuolustushenki on sen
keskuudessa olosuhteiden pakosta
kehittyneenä ja säilyneenä. Pohjois-Kar-
jalan mies tuntee metsän ystäväk-
seen eikä pelkää taistelua siellä.
Riittävä ampumataito, kyky liikkua
vaikeassa maastossa ja tottumus
suunnistamaan ovat ominaisuuksia,
jotka sotilaille ovat suureksi avuk-
si.

Reservin upseereista rykmentissä
sain erittäin hyvän käsityksen. Va-
paaehtoisessa maanpuolustustyössä
olivat monet heistä hankkineet
riittävän johtajakyvyn ja kykenivät
hallitsemaan alaisensa joustavasti
antaen omalla esimerkillään joh-
dettavilleen luottamuksellisen ku-
van esimiehestään. Komppanian-
päällikköportaassa löytyi monta pä-
tevää upseeria, joista eräs kunnos-
tautui pataljoonan komentajanakin
sankarikuolemaansa saakka.

Kun nyt valmiin teoksen ilmes-
tyttyä voi seurata mm. koko hyök-
käsvaiheen kulkua, ei ainoastaan
oman rykmentin, vaan koko armei-
jammekin puitteissa, voi todeta,
että JR 51 lyhyestä toimintakau-
destaan huolimatta on tehnyt kun-
nialla tehtävänsä yhtenä korvaa-
mattomana rattaana siinä koneis-
tossa, joka täytti Sotamarsalkka
Mannerheimin käskyn loppuun asti.
Pohjois-Karjalan miesten osuus
JR 51:n riveissä on kunniakas ja
velvoittava, historian lehdille mer-
kitty työ.

Teen kunniaa rykmentin sadoille
sankarivainajille ja ajatukseni liik-
kuvat hyvin usein hyökkäsvaiheen
ankarissa ajoissa ja niissä tapauk-
sissa, jotka lähtemättömästi mie-
leenpainuneina välähtävät silmieni
eteen.

Tervehdin niitä rykmenttini mie-
hiä, joilla oli onni palata sotaret-
keltä.

Kapt. evp H. Mustonen:

Kevytosasto 15

Osasto perustettiin Kaltimon pe-
rustamiskeskuksessa. Lkp.-määräys
annettiin 18. 6. 1941 klo 15. Lkp-
käskyjen lähetys aloitettiin heti ja
oli se loppuun suoritettu klo 18 men-
nessä. Käskyssä oli osaston kokoon-
pano määritelty seuraavaksi:

Esik. komppania: Osaston kom-
osasto, viestijoukkue+radioryhmä,
tiedusteluosasto, huoltojoukkue, lää-
kintäjoukkue+JSP ja autojoukkue.

Kaksi kiv. komppania: 3 kiv.
joukkuetta+pst. ryhmä ja toimitus-
joukkue.

Konekiväärikomppania: Kom. ryh-
mä, 4-kk-joukkuetta+pst. joukkue ja
toimitusjoukkue.

Osaston alipäällystö ja miehistö
olivat enolaisia, neljä aliupseeria
luovutti JR 9. Upseereista oli 4 eno-
laista, muut ympäri Suomea.

Muonituksesta huolehtivat aluksi
enolaiset lotat. Suurin osa alipääl-
lystöstä ja miehistöstä saapui 19. 6
iltaan mennessä. Osaston järjestely
ja varustaminen suoritettiin 20—22.

6. aikana, jona nopeimmat komppa-
niat ehtivät pitämään harjoituksia-
kin. 21. 6. ilmoitettiin ratsumestari
L. Molander osaston komentajaksi.
Tärkeimmät vakanssit miehitettiin
seuraavasti:

Adjutantti kapt. V. Salmela, tie-
dustelu-upseeri luutn. Klaus Varis,
yhdysofseeri vänr. V. Vanninen.

Esik. komppanian päällikkö luutn.
A. Pelkonen, 1. kompp. pääll. kapt.
V. Tosurinen (siirtyi pois Tohma-
järvellä, tilalle luutn. Sairanen), 2.
kompp. pääll. luutn. Airio (kaatui
Syvärin eteläpuolella 12. 9. 41),
myöhemmin toimivat kompp. pääl-
likköinä vänr. Pulliainen ja vänr.
Mutru, KKK-kompp. päällikkö kapt.
H. Mustonen, joka samalla toimi
osaston komentajan apulaisena.

Osaston koko vahvuus oli 26 up-
seeria, 109 aliupseeria. 668 miestä, 27
autoa. 1 moottoripyörä ja 650 polku-
pyörää.

Osasto siirtyi kokonaisuudessaan
23. 6. iltapäivällä Vanhan-Kaltimon
maastoon, johon majoitui. 25. 6.
osasto aloitti keskitysmaarssin siirty-
en kolmessa vaiheessa Tohmajärvel-
le lähelle rajaa. Marssi oli suoritettu
loppuun 30. 6. mennessä. 1—13. 7.
osasto majoitui keskityspaikallaan,
jossa suoritettiin harjoituksia, täy-

Kapt.
H. Mustonen.

dennettiin varusteita ja taisteluväli-
neitä sekä valmistauduttiin kaikin
tavoin tulevaa tehtävää varten.

Valtakunnanrajan ylitys alkoi 10.
7 klo 17, mutta Kev. Os. 15 määrät-
tiin jäämään paikoilleen divisioonan
reserviksi toistaiseksi.

14. 7. osasto sai käskyn siirtyä
Pälkjärven kautta Kirkkolahden
maastoon. Vihollinen oli lyöty, mutta
täydellistä läpimurtoa ei vielä oltu
saavutettu.

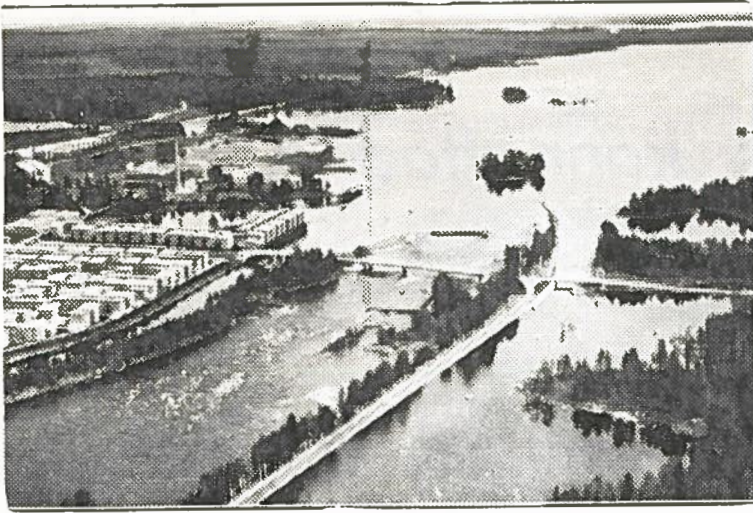
16. 7. osasto käskettiin valmistau-
tua marssia varten Alalammen maas-
toon ja siirtyä sinne sikäli kuin so-
tatoimet sillä suunnalla edistyvät.
17. 7. klo 5 aloitettiin siirtyminen
Alalammelle, josta oli määrä eri käs-
kellä hyökätä Hämekoskelle. Käsky
saatiin samana päivänä klo 15. Ete-
neminen aloitettiin tuntia myöhem-
min ja vastarintaa kohdattiin ensim-
mäisen kerran Lähteenselässä. Se
murrettiin nopeasti ja etenemistä
jatkettiin. Hämekoskella vihollinen
teki hajanaista vastarintaa, joka kui-
tenkin murrettiin ja vastustaja pake-
ni Harlun suuntaan. Hämekosken
kylä ja maantiesilta oli vallattu sekä
muodostettu sillanpää Jänisjoen itä-
rannalle, jossa saatiin yhteys eversti
Heiskasen joukkoihin.

Komentajan väärinkäsityksen joh-
dosta osaston 1 kompp. vahvistettuna
kk-joukkueella pst-puolijoukkueella
vedettiin taakse Lähteenselkään
paitsi vahvistusosastot ja 2 kompp.,
jotka saivat käskyn ottaa vallattu
alue haltuunsa, asettaa varmistus ja
vetää loppuosa komppaniasta lepoon
yöksi. Vallatun alueen varmistus jäi
siten liian heikoksi ja viholliselle jäi
aikaa ja tilaa koota sekä järjestää
joukkonsa vastahyökkäykseen. Se tu-
likin 18. 7 klo 3.30 noin pataljoonan

Myymäälä ESA

Liekksa, Pielisenkatu 46
Puh. 100

**Radioita ja Esa-Takomon
Polkupyöräalan ja metsätyö-
välineiden erikoisliike.
tuotteita ym.**

Pielisjoki virtaa kauniina ja koskisena Kaltimon kohdalla.

voimin. Huonon varmistuksen takia pääsi vihollinen yllättämään 2 komppanian ja sille alistetut kk-joukkueen sekä pst-puolijoukkueen jokseenkin täydellisesti. Ne hajosivat erillisinä ryhminä metsiin. KKK-komppanian toimesta joukot ryhmitettiin uudelleen vastarintaan. Pakokauhu loppui varmojen käskyjen ansiosta ja vihollisen hyökkäys pysähtyi 1 komppanian kk-joukkueen tuleen, johon yhtyi myös pst-joukkue. 1 komppania suoritti vastahyökkäyksen kk-joukkueen tukemana ja työnsi vihollisen 0,5 km taaksepäin. Klo 5.30 oli tilanne vakautettu. Samanaikaisesti lensi kuitenkin Häme kosken siltä ilmaan vihollisen toimesta. Tiedustelussa todettiin Sissi-P 2:n joukkojen valmistuvan etenemään rautatien suunnassa Jänisjoelle. Koska taaksepäin ei ollut yhteyksiä, jouduttiin odottamaan klo 7 saakka, jolloin saapui kapt. Julkusen komentama II/JR 51 ja patteri kenttätykistöä. Yhteisvoiminn e.m. yksiköiden kanssa lyötiin vihollinen lopullisesti takaisin ja motitettiin Jänisjoen varteen maantiensuunnan kukkulamaastoon. Kev. os. 15 vedettiin taakse lepoon.

19. 7. klo 14 esitettiin kapt. Mustoselle pyyntö ryhtyä johtamaan Häme kosken motin purkamista. Tutustuttuaan tilanteeseen motin ympärillä ja saatuaan lupauksen Sissi-P:n 2. ja 3 komppanian, 1 joukkueen Kev. os. 15:sta ja erillisen pst-joukkueen lisäksi Kev. os. 15:n 2 komppanian saamisesta käyttöönsä, kapt. Mustonen lupasi yrittää. Luvatussa 2 komppaniasta saatiin kuitenkin vain yksi joukkue, mutta silti päätettiin yrittää motin laukaisemista. Hyökkäys suunniteltiin, mutta klo

18.30:ksi pyydetty tuli-isku tuli Sissi-P:n 3. komppanian aseisiin Tapaus viivästyi hyökkäystä tunnilla ja se aloitettiin ilman tulitukea klo 19.30. Klo 22 mennessä oli vallattu kolme matalampaa kukkulaa, mutta jyrkkärinteinen pääkukkula oli valtaamatta. Saatuaan klo 1.30 loput Kev. os. 15:n 2 komppaniasta antoi kapt. Mustonen hyökkäyskäskyn. Hyökkäys alkoi klo 2.15 ja se onnistui. Motti oli lopullisesti tuhottu klo 4.

21. 7. alistettiin Kev. os. 15 JR 9:llä ja marssi se Pikku-Ryttyyn, missä määrättiin rykmentin reserviksi.

27. 7. sai Kev. os. 15 käskyn edetä kaikkine voimineen Helylän suuntaan, suorittaa takaa-ajo ja vallata sillanpääasema Tohmajoella Helylän kohdalla. Klo 12 saavutettiin Tohmajoki vain vain vähäisen taistelutoiminnan jälkeen ja klo 19 mennessä oli varmistettu Tohmajoki rautatiesillasta Laatokkaan. Näissä asemissa osasto oliaina 13. 8. saakka, jolloin saatiin käsky marssia Sortavalan eteläpuolelle, missä Kev. os. 15 alistettiin taisteluosasto Hirvelälle. Sortavalan eteläpuolen taisteluihin osallistui osasto aina Saavainjoelle saakka.

16. 8. Kev. os. 15 irroitettiin samoin kuin koko 7 Div. ja se asetui lepoon Kasinhännän lentoasemalle.

28. 8. käskettiin Kev. os. 15 aloittaa marssi Aunukseen ja saavutti Aunuksen-Prääsan maantien erittäin vaikeakulkuisen tien ja suoritettujen varmistustehtävien jälkeen ensimmäisenä Kk-komppania 7. 9. Oltuaan yön 17 Div. esikunnan suojana, määrättiin kapt. Mustonen Kev. os. 15:n komentajaksi. 8. 9. marssi Kev. os. 15 saamansa käskyn mukaisesti

Mäkriäjärvelle, missä ilmoitautui maj. Martiselle. Seuraavana päivänä 9. 9. saavuttiin Vaaseniin.

Tilanne Syvärin aseman ja Vaasenin alueella oli vakiintunut niin paljon, että voitiin suunnitella jo Syvärin ylittämistä. 9. 9. klo 18.—19 välillä ylitti 1/Kev. os. 15 vahvistettuna kk-joukkueella Syvärin ensimmäisenä suomalaisena osastona, ja miehitti sillanpään vastusta kohtaan.

11. 9. Syvärin ylikuljetuksen käytä II/JR 13:n osalta hitaasti pääsi hyökkäys alkamaan ja klo 8 lähti Kev. os. 15 liikkeelle. Kesoipuron takana oli todettu n. kompp. vahvuisen vihollinen, jonka selkäpuolelle kapt. Mustonen lähti kiertämään. Lyhyen, mutta kiivaan taistelun jälkeen vihollinen tuhottiin osan päästessä hajaantumaan metsään. Klo 13 saavutettiin rautatie Niselgan kohdalla, se räjäytettiin ja puhelinyhteydet katkaistiin. Etenemistä jatkettiin lyötiin asemassa oleva vihollinen nopealla hyökkäyksellä ja saavutettiin tavoitteeseen klo 18. Varmistuksen tultua suoritetuksi vetäydettiin metsän suojaan lepoon. 12. 9. suoritettiin tiedusteluja ja vallattiin moottorivaunu. Vihollinen tunkeutui rautatien länsipuolelle ja havaittiin oltavan motissa. 13. 9. motti laukesi ja saatiin yhteys taakse. Klo 14 aloitettiin vihollisen hyökkäyksen, jota kesti 3 tuntia. Raivokkaasti taistellen patruunapulan uhatessa vetäydettiin, mutta säilytettiin tavoite hallussa. Seuraavan yönä saatiin kipeästi odotettuja ammuksia ja muonaa. 14. 9. II/JR 34 vapautti Kev. os. 15:n ja se siirtyi lepoon.

17. 9. Kev. os. 15 alistettiin Osasto Lagukselle. 19. 9. osasto aloitti panssarijoukkueella vahvistettuna hyökkäyksen Tokkarin ja Revonselän asemia vastaan. Erittäin kiivaiden taistelujen jälkeen vallattiin Tokkarin asema klo 14 ja osasto kiirehti ajamaan takaa vihollista osilla rauta- ja osilla maantien suunnassa. Revonselänjärven eteläpäässä ei voitu kuitenkaan murtaa varustetuissa asemissa olevan vihollisen voimia, jäätettiin yöksi puolustukseen. 20. 9. vihollisen hyökkäykset torjuttiin ja illalla saapui II/JR 51. Yhteisvoimin vallattiin Revonselkä 21. 9. klo 19. Kev. os. 15 irroitettiin samana iltana.

23. 9. otti Kev. os. 15 rintamavastuun JP 2:lta. Tehtävä oli erittäin vaikea ja sisältyi siihen yhtämittaisia raskaita taisteluja 13. 10. saakka. 27. 10. Kev. os. 15 siirrettiin Ostan

Lahosuojaus kannattaa

aina milloin puutavaraa joudutaan käyttämään ulkoilmassa tai kosteissa sisätiloissa.

Painekyllästämömme suorittaa kaikenlaisen mäntytavaran kyllästystä nopeasti ja halvalla.

POHJOIS-KARJALAN SÄHKÖ OY.

Joensuu — Puhelin 2921.

Kuusjärven Osuuskassa

Outokumpu

Nurmeksen Sähkö Oy

Nurmes

SUOMEN MAANVILJELIJÄIN KAUPPA O.Y.

Joensuu, myyntikonttori

34. Rajakomppanian vaiheita v. 1941

Tuskin oli vuottakaan kulunut siitä, kun talvisodan päätyttyä oli Suomen armeijan kunniakkaasti taistelleet joukot kotiutettu, ja kun olimme jälleen kokoontuneet eri puolilta Suomea kertausharjoituksiin. Kesäkuussa 1941 oli mm Karjalan miehet eri paikkakunnille itärajan läheisyyteen kokoontuneet kertausharjoitusten merkeissä. Tällainen vahva rajakomppania, jonka rungon muodosti Lieksan rajakomppanian kantahenkilökunta, osan päällystöstä ja alipäällystöstä sekä valtaosan miehistöstä muodostivat Pohjois-Karjalan miehet, oli kokontunut samoissa merkeissä Lieksan Nurmijärven luonnonkautiiseen Puurunjärven maastoon. Kertausharjoitusleirin päällikkönä toimi allekirjoittanut.

Harjoitukset ja oppitunnit menivät reippaassa, joskin vakavassa mielessä. Kurinpito ei ollut vaikeaa. Pohjois-Karjalan miehet tiesivät varsin hyvin ajan vakavuuden ja suuren vastuun. Olivathan samat miehet talvisodassa v. 1939 varsin kunniakkaasti omaa maakaramaa puolustaneet. Saavatpa Pohjois-Karjalan miehet lukea tililleen sen, että jouluaattona 1939, ensimmäisenä koko Suomen rintamalla, löivät silloisen vihollisen

suunnalle ja alistettiin JR 9:ään, jonka mukaan se otti osaa kaikkiin marras—jouluukuulla tällä suunnalla käytyihin vaikeisiin torjuntataisteluihin.

Vuoden 1942 alku oli hiljainen, mutta huhtikuun alussa alkoi vihollisen suuri keväthyökkäys, jolloin se hyökkäsi yötä päivää, mutta Kev. os. 15 torjui ne kaikki. Hyökkäyksen jälkeen oli hiljaisempaa ja toukokuun lopulla I/JR 9 otti rintamavastuun. Seurannut pitempi lepo oli ensimmäinen Kev. os. 15:n hyökkäyksen alusta 10. 7. 1951. Moni aseveli oli jäänyt kylmenneenä taistelukentille ja vielä useampi oli haavoittuneena joutunut jättämään osaston. Heinäkuussa 1942 Kev. os. 15 hajoitettiin. Tähän loppui ainoan enolaisen joukko-osaston toiminta.

Evl. A. Seitamo.

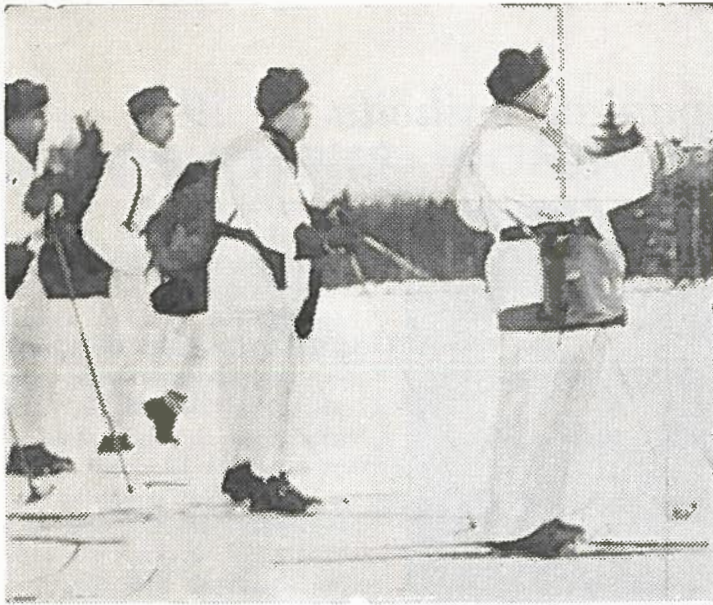
pahoin lyötynä rajan taakse. Tämä tapahtui Lieksa—Inarin tien suunnalla Muutamaa päivää myöhemmin sama näytelmä toistui Lieksa—Kivivaara tien suunnalla.

Kertausharjoituksemme näin rauhanoimaisissa merkeissä ei kauan saanut jatkua, sillä 10. 6. 41 saapui käsky »toimeenpanna rajan vahvistaminen». Tämä merkitsi sitä, että leiri purkautui viipymättä ja koko osasto siirrettiin rajoille vakinaisten rajan vartijoiden vahvistukseksi. Näin kului aika kesäkuun loppuun raskaan partioinnin merkeissä. Tämä aika oli erinomaista aikaa tulevaa rasittavaa sotaa varten. Sinä aikana saimme tottumusta tulevaan sissitoimintaan, ja ennenkaikkea kestävyyttä, jota me lähes kahden seuraavan kuukauden ajan tarvitsimme suorastaan mitaattamattoman määrän.

Kuten muistamme aloittivat Ruokajärven suunnan joukot hyökkäystaistelut jo heinäkuun alkupäivinä. 14. Div. hyökkäsi pääosin suunnissa Kuhmo—Kolvasjärvi—Repola ja Lieksa—Tuulivaara—Repola. Divisionan sivustavarmistuksina hyökkäsivät osasto Kekkonen (Jussi) suunnassa Lentiira—(Kuhmon puolella) Miinos—Kii—masjärvi—Ontrosenvaara. Vastavalla tehtävällä osasto Seitamo suunnassa Ruunaa (Lieksan puolella)—Lusma—Tuulivaara—Repola. Kun rykmentinkomentajalta

olin hyökkäyskäskyn saanut, huomasin kohta karttaa vilkaistua miten vaikea tehtävä oli. Kartta 1:100.000 Venäjän puolelta ei ollut käytettävissä, vaan oli tyydyttävä jostakin aikakauslehdestä irtirevitäyn karttaluonnokseen, jossa oli mittakaava 1:400.000. No, tällaiselta kartaltahan ei juuri muuta näkynyt kuin ylimalkainen suunta, joka osoitti joko pohjoista tai itää. Suurimmat vesistöt, tiet ja kylät olivat myös merkityt ko. paperille. Kun edessä oli heti alkuunsa noin 25 km tietön, hyvin vaikeakulkuinen maasto lukemattomine vaaroinneen ja soineen, oli luonnollista, että kuormasto oli jätettävä tältä matkalta pois ja suunnattava maanteitse Kivivaaraan, josta rykmentin johdossa tulisi etenemään Tuulivaaraan, missä osastomme tuli aikanaan tavata JR 10.

Reippain ja päättävän mielin lähdimme Ruunaan kylästä etenemään Polvivaaran kautta kohti itärajaa. Oli varhainen aamu kun osasto, jonka taisteluvahvuus oli lähes 400 miestä, ylitti valtakunnan rajan Aittovaaran pohjoispuolella. Emme vielä osanneet aavistaakaan kuinka suuriin vaikeuksiin heti ensimmäisen vuorokauden aikana joutuisimme. Muonan ja henkilökohtaisen aseistuksen lisänä oli kannettavanamme 4 kl konekiväärejä ja saman verran ps.torjuntakiväärejä (norsupyssyjä) sekä räjäytys- ym. välineitä. Taakka ei ollut kevyt. Suomalaisella sisulla ja taisteluinnolla teimme taivalta tunti tunnin jälkeen, kunnes suurin ponnistuksin saavuimme Lusman kylään, jossa ensimmäinen kosketus viholliseen saatiin. Lyhyen tulitaitelun jälkeen oli kylä hallussamme ja vihollinen karkoitettu Lentiiraa kohti. Aikaa ei ollut riemuita ensi voitosta, vaan oli soluttava niin pian kuin mahdollista eteenpäin. Matkamme jatkui Tuulijärven länsirantaa Tuulivaaraan, minne saavuimme hiukan yli vuorokauden taivallettuamme. Ei uskoi si millään todeksi, että kuukausi sitten reservistä tulleet miehet pystyvät vajaassa vuorokaudessa n.

Pohjois-Karjalan Rajavartios ton talvitaisteluharjoituksista.

50 km marssisaavutukseen, josta lähes puolet täysin tietöntä, erittäin vaikeakulkuista maastoa.

Ensimmäinen urakka oli tehty. Väsyneinä ja jonkun verran jalkavaivaisina saimme ansaitsemamme levon Tuulivaaran kylän liepeillä. JR 10., jolle olimme alistettuja, jatkoi hyökkäystä hyvää vauhtia eteenpäin niin, että yhteistoiminnalla oli Repola hallussamme 8. p:nä heinäkuuta.

Hajalle lyöty vihollinen vetäytyi mitä nopeimmin Repolajärven (kutsutaan myöskin Lieksajärvi) itäpuolelle. 14. Divisioona oli kenr.-maj. E. J. Raappanan johtamana saavuttanut yllättävän nopeasti sille asetetun ensitavotteen. Divisioona ei suinkaan tyytynyt tähän osavoittoon, vaan ryhtyi valmistamaan hyökkäystä Lieksajärven yli kohti Omeläa.

Pitkään emme mekään saaneet olla paikallamme ja maantien tuntumassa, sillä jo 10. p:nä sain div. esikpääläköltä käskyn viipymättä suoraan maaston halki edetä Repolasta Pälkjärven—Miinoan kautta Luvajärvelle, jossa otettava osasto Kekkonen johtooni, sillä maj. J. Kekkonen oli erittäin vaikeasti haavoittunut.

Koska karttoja 1:100.000 ei vieläkään ollut käytössämme oli edelleen turvaututtava voipaperipalaseen kopioituun karttaluonnokseen, jonka mittakaava oli edelleen 1:400.000. Muonitus oli myöskin vaikeasti järjestettävissä. Ryk-

menttimme ei voinut luovuttaa meille kuin yhden päiväannoksen. Majuri Leppalax hyväntahtoisesti Pläkkäjässä antoi vähistään toisen päiväannoksen. Näine hyvineen oli painuttava tietömälle n. 100 km pituiselle taipaleelle. Kuormaston oli palattava väepeli Hyttisen johdolla takaisin Suomen puolelle Kuhmoon, josta edettävä Lentiiran kautta Miinoan Venäjän puolelle.

Leppalaxin pataljoonasta erottuamme antoi vihollinen läksiäisiksi aikamoisen tykistökeskityksen vaatien pari haavoittunutta. Siitä selviytyttyämme aloitimme ikimuis-tettavan taipaleemme. Ainoana ja jatkuvana ajatuksena miten selviämme? Kun on onnea niin aina selviää. Niin nytkin kävi. Luottavin ja rohkein mielin jatkoimme matkaamme päämääränä, että ainakin 30 km taival päivässä oli katkettava, huolimatta siitä, että ruokaa oli vain kahden päivän kii-vamuona.

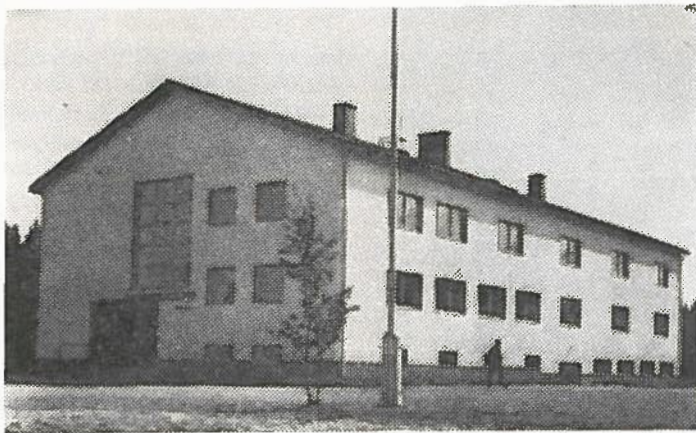
Matkamme jatkui yleensä rajan suuntaisena Venäjän puolella, pääasiassa poluttomalla maaperällä. Siellä missä polkuja voimme hyväksi käyttää, ilomielin sen avun vastaanotimme. Matka sujui hyvin. Nurinaa ei kuulunut. Haavoittumisia ei sattunut, sillä vihollinen hyvin herkästi väistyi edeltämme. Yhden jos toisen vihollisen kenttävartion tapasimme. Tupakka oli ainoa mitä niistä saimme. Niin uskomattomalta kuin tuntuukin saavuimme tarkalleen oikeaan kylään

Miinoaan kolmen vuorokauden kulltua eli 13 p:nä heinäkuuta 1941.

Osan tehtävästä olimme jälleen kunnialla selvittäneet. Edessä oli suuri joukko yllätyksiä. Matkamme jatkui nyt huonoa kärrypolkua pitkin Luvajärvelle. Vaikeuksia oli yllin kyllin. Heti aluksi Miinoan järvi oli omatekoisilla lautoilla ylitettävä. Pian sen jälkeen oli rakennettava lähes 50 m:n pituinen silta, josta n.yös kuormastomme pääsi kulkemaan. Mikäs suomalaiselle sotilaille olisi mahdotonta. Hän kun on suorastaan tuhattaituri kaikenlaisissa töissä erinomaisen sotilaskuntonsa lisäksi. Monien vaikeuksien jälkeen osastomme saapui Luvajärvelle varhaisena aamuna heinäkuun 15. p:nä. Täällä saimme yhteyden osasto K:n, jonka tila ei suinkaan miellyttävältä näyttänyt. Maj. J. Kekkonen oli vaikeasti haavoittuneena lentokoneella kuljetettu Suomeen. Osasto oli vihollisen toimesta lyöty hajalle, jonka varapäällikkö oli jotenkuten saanut kokoon. Taisteluinto oli osastolta tipotiessä. Suurin ponnistuksin sain osaston jonkinlaiseen järjestykseen, jonka jälkeen yhteistoiminnassa monia taisteluja käyden jatkoimme matkaa kohti Kiimasjärveä ja edelleen Rukajärvelle.

Tarkoitukseni ei ole matkastamme tämän enempiä kertoa, sillä se vaatisi paljon aikaa ja tilaa. Tarkoitukseni oli vaan luoda pieni väläys esiin siitä mihin Pohjois-Karjalan miehet nykypäivinäkin pystynyt. Me tunnemme varsin hyvin Olli Tiaisen ja hänen pienen joukkonsa sankariteot. Me osaamme antaa nille oikeudenmukaisen arvon ja kunnioitamme heitä todella sankareina. Meidän on myös muistettava niitä sankaritekoja, joita poikamme eri rintamilla viimeksi käytyjen sotien aikana tekivät. Meidät on suorastaan pakotettu unohtamaan ne suuret teot, joita uljaat sotilamme tekivät. Vasta viime aikoina on kansa rojennut jossain määrin antaa jotain arvoa sille työlle, mitä todella uljas armeijamme teki. Tämä ei riitä. Tuleville sukupolville on tehtävä selväksi esi-isien ja nykypolven jättämä velvoitus. Tulevien sukupolvien harteilla lepää kansamme tulevaisuus. Siksi päntistä enemmän on heitä valmennettava tuntematonta tulevaisuutta varten.

Kenttätykistörykmentti 1.

Ylämyllyn varuskunnan uusi ruokala- ja kasarmirakennus

Puolustusvoimien uudelleenjärjestelyssä 1. 12. 52 määrättiin Ylämyllyllä sijaitseva II/KTR 1 laajennettavaksi ja muutettavaksi KTR 1:ksi. Näin yhdistyivät toisiinsa nuori pohjoiskarjalainen joukko-osasto ja vanha historiallinen nimi, joitten vaiheisiin seuraavassa lyhyt katsaus.

YH:n alkaessa 8. 10. 39 perustettiin Viipurin Rykmentin kasarmi-alueella Huuhanmäellä lähellä Lahdenpohjaa m.m. kevyt hevostoinen kenttätykistöpatteristo, joka nimettiin 12. Divisioonaan kuuluvaksi IKTR 12:ksi. Sen kantahenkilöstön runko oli rauhanajan KTR 3:sta Riihimäeltä ja reserviläiset etupäässä Parikkalasta ja Simpeleestä. Kalustona oli 76 LK/13.

Patteristo osallistui alusta loppuun saakka Kollaan ikimuistosiin taisteluihin painopisteessä rauta- ja maantien suunnassa. Joka on lue- nut Palolammen »Kollaa kestää», muistane kuvauksia sen osuudesta ja sen talvisodan aikaisesta viimeisestä komentajasta kapt. Stolpesta.

Sodan päätyttyä patteristo marsi Värtsilän, Tohmajärven ja Joensuun kautta Kontiolahdelle, joka muodostui sen varuskuntapaikaksi sotien väliajaksi.

Syyskesällä 1940 siirryttiin maa-voimissa prikaatikonpanoon ja perustettiin m.m. Psto/9.Pr runkona I/KTR 12. Siihen liitettiin samalla muitten sodanajan KTR 12:n patteristojen kantahenkilöitä. Hei-

dän mukanaan tuli mm. komenta- jaksi evl Palletvuori. Miehistö tuli pääosalta Pohjois-Karjalasta. Psto majoittui Kontiolahden varuskun- nan eteläiseen osaan, n.s. Ristilah- den maastoon, missä nykyään ovat JR 3:n aikaiset vanhat ampumara- dat.

Lkp:ssa kesäkuusta 1941 patteris- to liitettiin I/KTR 2:na vasta pe- rustettuun KTR 2:een, jonka ko- mentajaksi evl Palletvuori tuli. Rykmentti kuului 7. Divisioonaan.

Sen mukana patteristo aloitti Pälkjärveltä 20. 7. pitkän retkensä, joka vei sen Sortavalan valloituk- seen ja Kaskanen korpien läpi Os- taan Syvärin taakse. Komentajana oli 30 .1. 42 saakka maj Laurikai- nen, siitä lähtien maj P. Sirola.

Vetäytyminen v. 1944 tapahtui Äänislinnan — Vieljärven — Käs- näselän — Loimolan kautta Korpi- järvelle, jossa oltaissa sota loppui. Vetäytyminen uudelle rajalle alkoi 20. 9. 44. Psto sijoittui aluksi Rääk- kylän Rasivaaraan, mistä siirtyi marraskuussa marssien Joensuun kautta entiseen varuskuntaansa Kontiolahdelle. Täällä sen nimi muutettiin II/KTR 1:ksi jääden alistetuksi KTR 3:lle 12. 7. 45 asti.

Helmikuussa 1945 patteristo siir- tyi nykyiseen varuskuntaansa Ylä- myllylle.

Rykmentin esikunta sijaitsi täl- löin Oulussa, Tuirassa, kuten sen I Patteristokin. III/KTR 1 oli Kok- kolassa. II/KTR 1:n komentajina olivat ev Palletvuori 1946:een asti,

evl Linnapuomi 1946—47 ja evl Hartikainen 1947—48.

Rykmentin esikunta muutti v. 1948 Niinisaloon. 1. 1. 1949 II/KTR 1 erotettiin rykmentistään itsenäi- seksi joukko-osastoksi nimen jää- dessä entiselleen. Komentajaksi tu- li evl Kajanne. Jk.os. moottoroitiin täydellisesti 1950.

Uudelleen järjestelyssä Niinisa- lossa olleet tykistöjoukot nimettiin KTR 2:ksi ja KTR 1 tuli Ylämyl- lyn rykmentin nimeksi. Sen ko- mentajana on 1953 lähtien ev Man- delin.

Riihimäellä sijainnut KTR 4 lak- kautettiin ja sen esikunta- ja ali- upseerikoulu siirrettiin Ylämylly- le. Vm. oli itse asiassa vanhan rau- hanajan KTR 1:n suora jälkeläinen oltuaan talvisodassa E/KTR 1:nä ja jatkosodan E/KTR 9:nä ja sijoitut- tuaan rauhan tultua Riihimäelle E/KTR 4:nä.

Näin johtaa KTR 1 nimensä itse- näisyyden ajan parhaista tykistöl- lisistä traditioista ja joukkojensa puolesta talvisodan maineikkaim- piin kuuluvista yksiköistä. Se tun- tee kunnia-asiakseen antaa oman maakuntamme pojille sellaisen ty- kistöllisen hengen ja taidon, ettei polvi pojasta huonone.

ILOMANTSIN KUMI- JA KEMIKALILIIKE

Ilomantsi
Apteekin talossa

KALLION TAVARA-AITTA

Omistaja KALEVI KARVINEN

Ilomantsi, puhelin 24

EINO ROMPPANEN

Ilomantsi
Puhelin 66

Sankarivainajien muiston velvoitus

Joensuun lyseon sankarimuistomerkin reliefi.

Sodissa kaatuneet ovat inhimillisen käsityskannan mukaan suorittaneet palveluksen, jonka suuruutta ja arvoa on tavallisin mittapuvin vaikea arvioida, mutta sen seuraamukset ovat ratkaiseva osa meidän jokaisen nykyistä elämäämme, kansallisen ja sivistyksellisen olemassaolomme sisältöä keskeinen edellytys kaikelle tämän kansan tulevalle elämälle ja toiminnoille.

Mutta kaatuneiden uhri ei vain sinänsä puhu velvoittavaa kieltään jokaiselle nykypolven suomalaiselle. Suuri on se henkinen tuki, jonka tulevat sukupolvet saavat

isiensä tinkimättömästä velvollisuudentunnosta. Tämä heräte voi vaikuttavimmin kuin parhaatkaan muistosanat tai elämäntyön arvioinnit luoda nousevaan nuorisoomme saman vastuuntunnon ja alttiiksi antautumisen hengen, jota maamme kaikissa vaiheissaan jokaiselta uskolliselta jäseneltään odottaa.

Ajan virtaukset muuttuvat vuosien kuluessa, mutta on eräitä käsitteitä, jotka eivät muutu. Kunnia ja vastuuntunto ovat sellaisia. Useimmista sodissamme kaatuneista on sanottava, että heidän elämänsä ei ehtinyt muodostua pitkäksi, mutta sitä ehyempi ja täydellisempi se oli. Kaatuneiden uhrista on kasvanut esikuva, joka elävänä todellisuutena on kirkastanut menneisyyden parhaat perinteet meille, joiden haltuun nyt on uskottu isänmaa, joille sankarien esikuva viitto nykyhetken velvollis-

suudet ja tien, joita pitkin on kuljettava. Jälkeentulevat ovat kaatuneiden teoista saaneet uskon, jonka varassa isänmaamme nyt ja vastaisuudessa on oleva mahdollista kaatuneiden tavoin tuntea vapauden arvo, jalosti elää ja kuolla.

Inhimillinen näkemys sankarivainajien muiston ääressä on masentava ja raskas. Tuskan kipeä kosketus on edelleen yhä varsinkin niiden mielessä, jotka ovat henkilökohtaisesti lähellä uhrinsa antaneita. Niin paljon lupauksia ja toivoa on säälimättömästi temmattu ympäriltämme pois, tuhannet jalot elämät ovat katkenneet ja rauenneet. Mutta sittenkin tuntuu siltä, että yli kärsimyksen ja kaipauksen kohoaa sielussamme toinen tunne, jonka yllä on valon voitollinen kajastus. Tämä tunne on kiitollisuus. Tunnemme syvästi kiitollisuutta niistä vuosikymmenistä, jotka kaatuneille oli suotu elää itsenäisessä Suomessa. Tunnemme kiitollisuutta siitä, että tämä maa sai olla heidän kotinaan elämässä ja kuolemassa heidän viimeisten ajatustensa kohteena.

Sankareina kaatuneiden osa on säilyvä kaus tuleviin aikoihin jälkipolven mieleessä. Heidän viimeinen lepopaikkansa ei ole siellä, missä heidän luunsa maatuvat, se on tämän kansan kiitollisessa muistossa.

Reservin upseeristomme antoi molemmissa viimeksi käydyissä puolustussodissamme lukumäärään verrattuna suurimman uhrin. Kunnia on kaatuneiden upseeritovereittemme muisto. Velvoittakoon se meitä jälkeen jääneitä toimimaan niin, että täytämme tinkimättä tehtävämme kansalaisina ja olemme valmiit isänmaan meitä kutsuessa puolustamaan kansallemme tärkeintä: vapautta.

V. P.

Reserviupseerityöstä ja sen perusteista

Kun käytyjen raskaiden sotien jälkeen reserviupseerikerhojen toiminta Pohjois-Karjalassa virisi uudelleen henkiin tai sotien jälkeen perustetut uudet kerhot aloittivat toimintansa, oli alkuvuosien työ hyvin suuressa määrin hapuilevaa ja oikeita muotoja etsivää. Olihan olosuhteet täysin muuttuneet ja vapaaehtoinen maanpuolustustyö jäänyt yksin reserviupseeriliiton ja reserviupseerikerhojen asiaksi. Kertausharjoituksistakaan ei tuossa vaiheessa ollut mitään tietoja ja reserviupseerikoulutus oli keskeytyksissä. Sotien jälkeinen painostava ilmapiiri syvensi osaltaan tätä kuulua, isänmaallisen ja maanpuolustuksellisen ajattelutavan jäädessä toisen asteen tekijäksi. Vaikka palo oli juuri saatu sammumaan ja suunnaton määrä kansallista omaisuutta menetetty, jäi silti jäljelle jäänyt omaisuus mitättömän vakuutuksen varaan. Käännös parempaan on kuitenkin tapahtumassa, jatkuvasti lisääntyvä maanpuolustusaatteellinen toiminta on vähitellen herättänyt eri kansalaispiirit näkemään uneliaisuuden vaaran. Maan sisäiset hämähäät voimat naamioituine kiihoituskampanjoinen tekevät jatkuvasti kansan keskuudessa syvämuokkaustyötä, kiihoittaen kansalaisia isänmaataan vastaan, selittäen kaiken isänmaallisen rikolliseksi tai aikaisemmin toimineiden, mutta myöhemmin lakkautettujen järjestöjen työn jatkajaksi ja maanpuolustusasian hyökkäykseksi. Varmasti näistä hyökkääjistä voidaan moninkertaisesti sanoa näin, vaikka he omaan kohuunsa koettavat hukuttaa katalat aikeensa, käyttäen välikappaleinaan vähemmän valistunutta kansan ainesta, siten pettäen niitä, jonka puolesta ovat työtä tehneinä.

Reserviupseerikerhot ovat tehneet kaikkialla määrätietoista työtä rauhan ja rakkauten merkeissä, ilman mitään poliittisia sivuvahteita, ilman kiihkoa tai intoilua, ilman naamioverhoja, avoimin kortein ja avoimin tavoittein. Toiminnassaan ne eivät ihaile sotaa, erikoisesti toivoen rauhanomaisia ratkaisuja ja kansakuntien välistä hyvää tahtoa.

Ltn. Erkki Rouhiainen.

Ne toimivat puhtaasti asian puolesta, puhtain asein, sillä ne tahtovat elää vapaana kansana, vapaassa maassa. Jokaisen reservin upseerin on syytä kehittää itseänsä, useimmiten rauhanaikanakin esimiesasemassa ollen, tämän työn mittaiseksi. Esimiehenä määräyksiä antaessaan ja päätöksiä tehdessään, niinkuin kunnan upseerille rauhan ja sodan toimissa kuuluu, pyrittävä asettamaan itsensä käskettävän asemaan ja sen mukaisesti toimien, alaisilleen arvoa antaen harjoittaa oikeudenmukaisuutta. Hyvin moni isänmaallisenä itseään pitävä, mutta harkitsemattomasti esimiesasemaansa käyttävä, toimii usein epäisänmaallisesti. On muistettava, ettei reservin upseerit halua karsinoitua, vaan ne haluavat tehdä rintarinnan työtä muun kansan osan kanssa, koko kansan onneksi ja menestykseksi. Suomen Marsalkka Mannerheim ilmaisi 70-vuotispäivänään ajatuksensa sanoiksi: »Jos minä kykenisin puolestani tänä päivänä antamaan maamiehilleni lahjan, niin antaisin yksimielisyyttä, keskinäistä luottamusta ja tyytyväisyyttä».

Edellä selostettujen toimintaperiaatteiden pohjalla tekee liitto, piirit ja kerhot työtään, mistä mainittakoon Joensuun Reserviupseerikerhon ja osaksi myös koko Pohjois-Karjalan piirin osalta seuraavaa:

1. Sotien luonnollisena seurauksena muotoutui reserviupseeriliiton ja sen kerhojen piirissä jäsenpiiriä

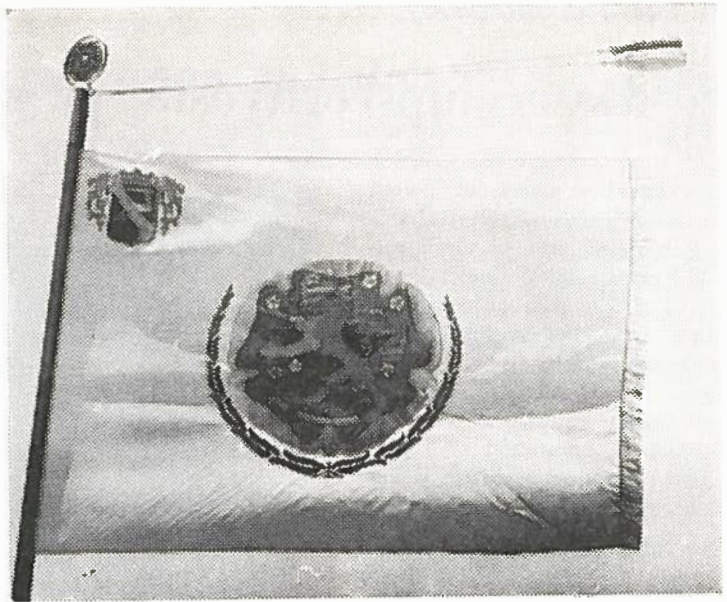
käsittävä huoltotyö, mistä ovat päässeet osallisiksi tilapäisessä puutteessa olevat reservin upseerit ja jatkuvan avun tarpeessa olevat reservin upseerien omaiset ja upseeri-invaliidit. Huoltotoiminnassaan se on yhtenä renkaana maan huoltojärjestöjen joukossa, ollen aikanaan myös Suomen Huollon jäsenenä ja kerhot sen kautta paikallisten vapaahuollon keskusten jäseniä. Suurimpina avustuskohteina ovat olleet kaatuneiden reservin upseerien perheet (osittain myös vakinaisten), joita on ollut aina 10-lapsisesta perheestä 1-lapsiseen saakka. Joukossa on myös yksinäisiä, mutta suuressa puutteessa eläviä omaisia. Avustuserät ovat vaihdelleet 5.000—65.000 mk:aan, riippuen kulloinkin vallitsevasta tilanteesta. Avustukset on yleensä jaettu joulun alla ja poikkeustapauksessa muulloinkin.

2. Toinen sotien jälkeen syntynyt työmuoto on hengellinen toiminta. »Kun seuraamme Jumalan sanaa ja Hänen tahtonsa elämässämme olemme väkeviä niin yksilönä kuin kansana. Voittamattomina tulemme seisomaan kansana niin hyvin rauhan tehtävissä kuin taisteluissa, jos elämämme Raamatun hengen mukaisesti Kristus eikä itsekäs minä keskeisenä». (Kenr. K. Vilkan Suomen sotilaille 1919 pitämästä puheesta). Tässä on eräs veljespiirimme toiminnan viitoista. Tätä testamenttia täyttääksemme, olemme järjestäneet säännöllisesti kirkkojuhlia, hengellisiä päiviä, kunnianosoituksia sankarihaudoilla sekä upseeriveljien hautajaisissa ja kerran kuussa kuukauden ensimmäisenä keskiviikkoiltana veljespiirin tilaisuuden Joensuussa, joko seurakuntatalossa, jäsenten kotona tai muualla. Tilaisuuksissa ovat olleet mukana reservin upseerit naisineen. Toimintamme pääpaino on pantu kerhojen sisäiselle työlle kristillis-isänmaallisessa merkeissä, sillä kansankirkkomme ja eri kristilliset järjestöt tekevät varmasti tällä työsaralla parhaansa. Suurta yleisöä olemme lähestyneet kirkkojuhlien ja hengellisten päivien muodossa, joiden kautta olemme saaneet työtämme myös suuren

yleisön tietoon ja jonka kautta koettamme edesauttaa osaltamme seurakuntatyötä. Tällä työsaralla ei ole koskaan työntekijöitä liikaa. Joukkomme on jatkuvasti osoittanut kasvamisen merkkejä. Näissä tilaisuuksissa tunneimme saaneemme sitä elämän ravintoa, jota päivän askareiden lomassa itsekukin tarvitsemme.

Pohjois-Karjalan piirissä tätä työtä on harrastettu Joensuun, Kiiteen, Lieksan, Nurmeksen ja Outokummun kerhoissa. Toivomme, että loputkin seuraavat esimerkkiä.

3. Kolmas nykyisessä muodossaan uusi sotien jälkeen syntynyt työmuoto on maastourheilu, suunnistamiseen, kartanlukuineen ja muine tehtävineen. Ennen sotiakin tätä työtä tosin harjoitettiin, mutta ei siinä laajuudessa itsenäisenä kuin nyt tapahtuu. Osanottajamäärä on tässäkin toimintamuodossa jatkuvasti kasvanut ja varmasti edelleenkin kasvaa. Kilpailuja on toimeenpantu piirin, parin tai useamman kerhon välisinä ja myös kerhojen sisäisinä. Liiton kilpailuihin on osallistuttu ainoastaan kaksi kertaa, yhden kerran Lahdessa ja v. 1951 täällä Joensuussa, jolloin kilpailujen järjestäminen uskottiin Joensuun Reserviupseerikerholle. Olisi erittäin toivottava, että liiton kilpailuihin osallistuttaisiin useammin, vaikkakaan ei päästäisi huipputuloksiin, sillä suurista kilpailuista saa aina uutta oppia ja uutta intoa. Järjestelyt ovat yleensä onnistuneet hyvin. Tulosten laskennassa, varsinkin kun niiden suorittamiseen jää niin vähän aikaa, tarvittaisiin lisää harjoitusta. Järjestelypuoli useimmissa kerhoissa tahtoo olla muutaman harvan kokemuksen varassa, vaikka tässä toimintamuodossa pitäisi pyrkiä siihen, että jokainen reservin upseeri pystyisi vähintään tulosten laskentaan ja asemilla toimintaan. Tällöin kartanluku, ko'ortinaatiston ja kompassin käytön pitää olla selvän. Tätä tietä myös kilpailujen osanottajamäärä kasvaa, sillä kerhojen ja piirin kilpailuja ei ole tarkoitettukaan yksinomaan miksikään huippu- tai nuorien kilpailuksi, vaan paremminkin massakilpailujen luontoiseksi. Niissä huolellisesti tehtävät suorittanut voi päästä palokintosiijoille, vaikka matkalla käytetty aika olisikin heikko. Kokonaan uutena työmuotona mainittakoon ns. »HERRASMIESKILPAI-

Joensuun Reserviupseerikerhon lippu.

LUT», näissä kilpailuissa on yhdistettynä huvi ja hyöty, tieto- ja taito, mutta ei ruumiillinen kunto. Siihen voidaan sisällyttää kartanlukua, kompassin käyttöä, tulosten laskentaa, tietoutta ja taitoa. Näissä kilpailuissa voidaan antaa valmennusta maastokilpailuja varten. Ruumiillisen kunnan kehittäjänä on edellisten lisäksi harrastettu voimistelua ja prosenttikilpailuja. Kilpailuohjelmaan voidaan lisäksi sisällyttää palloilua, yleisurheilun lajeja tai ms. Ennen sotia näyttää palloilua harrastetun mm. Kuopion kerhon kanssa.

4. Yhtenä hyvinkin tärkeänä työmuotona voidaan pitää aika ajojin järjestettyjä kokouksia, Joensuun kerhossa kuukausikokouksia, sillä niihin sisältyy aina jokin mielenkiintoinen esitelmä tai selostus sotahistorian tai esim. talouselämän aloilta. Näissä kokouksissa saadaan kerhon jäsenten keskeinen kanssakäyminen läheiseksi, näissä tilaisuuksissa solmitaan monia ystävyyden siteitä. Kaitafilmiesitykset ovat tavallisia näissä tilaisuuksissa.

5. Juhlatoiminta on tähän mennessä suuntautunut enemmän kansalaisjuhlalinjalle, sankarien muiston, isänmaallisuuden ja maanpuolustusasian merkeissä. Työmme arvokkuudesta johtuen suoranaisen yleisten huvitilaisuuksien linjalle ei ole menty, vaikka taloudelliset seikat usein siihen ovat ajatuksia vieneetkin.

6. Nuorten toimintaa on koetettu tehostaa vetämällä nuoria upsee-

reita mukaan, tässä mielessä on esim. Joensuun kerhossa perustettu nuorten osasto. Toiminnan jatkuvuutta silmälläpitäen muodostaa juuri nuorisovaltuustossa olevan jäsenryhmän. Tämän nuorisoryhmän voimme jakaa

- nuoret upseerit
- nuoret kannattajajäsenet (upseerien ja kannattajajäsentien pojat)

Nuorten upseerien toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi pyritään tekemään kaikki mahdollinen heidän saamiseksi mukaan kerhotyöhön.

7. Kerhojen piirissä perustetut naisosastot ovat omansa toiminnallaan aatteellisesti tukemaan toimintaa sekä korostamaan naisten velvollisuutta nykyoloissa maanpuolustusasian ajajina ja tämän hengen kohottajina ja ylläpitäjinä. Tähän työhön voivat osallistua äidit ja tyttöset.

8. Piiritointi Pohjois-Karjalassa on vain parin vuoden vanha, mistä syystä siitä saadut kokemukset ovat vähäiset. Mutta ne kokemukset mitkä tähänastisesta toiminnasta on saatu, ovat täysin myönteiset. Tähänasti on piiritointia haitannut varojen puute, mutta nyt on arpajaisten kautta saatu piirin kassaan pieni pääoma, jolla voidaan suorittaa ainakin juoksevat kulut. Tämän talven aikana on tarkoituksemme järjestää myös kilpailujen toimitsijakurssit, mahdollisesti Joensuussa. Piiritointiin sisältyy myös julkaisutoiminta, sillä v. 1953 lähtien on pii-

Uljas, valtakunnan lipun johtama lippurivistö oli sankarihautamuistomerkin äärellä kunniavartiossa.

„Meidän taistelumme oli kunnian vaatimusten mukainen” Onnistunut maanpuolustusjuhla Joensuun kerholla

Välirauhansopimuksen 10-vuotispäivä sai Joensuussa tavallista juhlavammat puitteet 19. 9. 1954 vietettäessä Joensuun Reserviupseerikerhon järjestämää maanpuolustuspäivää. Tuhattamäärin

rissä julkaistu erikoista piirilehteä (Julkaisijana: Joensuun Reserviupseerikerho r.y.) aluksi nimellä: »Joensuun ja sen ympäristön RESERVIN UPSEERI» ja myöhemmin: »Pohjois-Karjalan RESERVIN UPSEERI»-nimisenä. Lehti ilmestyy vähintään neljä kertaa vuoteen, v. 1953 5 kertaa. Yksi numero vuoteen julkaistaan arvokasasuisena, v. 1953 syksyllä Itsenäisyyspäivän ja joulunumerona sekä v. 1954 syksyllä maanpuolustusnumerona, omistettuna Pohjois-Karjalan sotilasperinteille.

Lopuksi toivotamme kaikille piirin kerhoille jatkuvaa toimintatar- moa ja työniloa.

osallistuivat joensuulaiset päivän tilaisuuksiin, joista varsinkin päiväjuhla kaupungintalon juhlasalissa muodostui mieliinpainuvaksi läsnäolleille. Täpötäysi juhlasalihuoneisto osoitti, ettei maanpuolustustahto ole Pohjois-Karjalassa kuollut, vaan että se elää ehkä jälleen uutta nousukauttaan. Kenraaliluutnantti K. L. Oesch piti tässä tilaisuudessa erittäin mielenkiintoisen esityksen viime sodistamme.

Päivän tilaisuudet alkoivat jumalanpalveluksella luterilaisessa ja kr.kat. kirkossa. Ensinmainitussa saarnasi pastori P. Korhonen ja jälkimmäisessä rovasti A. Ryttyläinen. Jumalanpalvelusten jälkeen alkoi

kunnianosoitus sankarihaudoilla.

Yleisön ja yhteiseen seppeleeseen osallistuvien järjestöjen edustajien

sekä kutsuvieraiden asetuttua paikalleen marssi sankarimuistomerkin äärelle lippurivistö. Suomen lipun johtamaan rivistöön osallistui- vat JP 5n ja KTR 1n sotaliput, Pohjois-Karjalan Rajavartioston lippu, Joensuun Reserviupseeri- kerhon lippu, Punaisen Ristin lip- pu, Joensuun Työväenyhdistyksen lippu, Joensuun Mieslaulajain ja kolmen eri partiolippukunnan li- put.

Kontiolahden varuskunnan soti- lassoittokunnan musiikkiesityksen jälkeen Joensuun kaupunginval- tuuston puheenjohtaja päätoimitta- ja A. J. Kosonen piti puheen. Soittokunnan soitettua Kuusiston Suomalaisen rukouksen laskivat rva Iines Korhonen, päätoimittaja A. J. Kosonen, toimitusjohtaja M. Pankakoski ja eversti O. V. Mandelin 28:n kansalaisjärjestön yh- teisen seppeleen talvi- ja jatkoso-

S. Mölsä

Haarajärvi

Sekatavarakauppa ESTER IMMONEN

Niinikumpu
Puh. Puhos 40

tien sankarimuistomerkin juurelle. Soittokunta soitti Porilaisten marssin, jonka jälkeen teoltri O. Tervainen piti puheen 2. Moos. 3:5 sanojen johdolla.

Tilaisuuden päätökseksi soittokunta ja yleisö yhtyivät voimakkaasti laulettuun Isänmaan virteen.

Kansalaisjuhla

kaupungintalon juhlasalissa alkoi klo 15. Pohjois-Karjalan Rajavartioston ja Joensuun Reserviupseerikerhon lippujen marssittua paikoilleen esitti Kontiolahden varuskunnan soittokunta mus.ltn. O. Lehmuuskallion johtamana 30-vuotisen sodan marssin. Seminaarinjohtaja V. Körni piti tervehdyspuheen lausuen erikoisesti kenraaliluutnantti K. L. Oeschin sekä muut läsnäolijat tervetulleiksi. Miehensä ja rehti puhe palkittiin voimakkain suosionsoituksin. Sotilaspojan sävelten kaiuttua astui puhujan paikalle kenraaliluutnantti K. L. Oesch pitäen valaisevan sekä puolustustahtoa ja isänmaallista mieltä kohottavan juhlaesitelmän, jossa hän eräinä ponsina mm. totesi, että puolustusvoimiemme tehtävä oli maan puolustaminen ja puhtaasti puolustuksen kannalta on kansamme parhaimmistosta koonpannun armeijamme taistelua pidettävä suurena torjuntavoittona. Meidän taistelumme oli kunnian vaatimusten mukainen ja se

herätti kunnioitusta ja arvonantoa vastustajamme keskuudessa. Tyhmästi ja lyhytnäköisesti ajattelisimme, ellemmme jatkuvasti vaalisi maanpuolustushenkeä ja kasvattaisi maanpuolustustahtoa.

Karjalan jääkärien marssin jälkeen esitti taiteilija Mervi Järventaus Lauri Pohjanpään Hymni isänmaalle, Arvi Kivimaan Kiitoslaulu ja Uuno Kailaan Suomalainen rukous. Joensuun Mieslaulajat esitti ltn Ilmari Harjun johdolla Faltinin Elon taistossa, Kuulan Ilta-pilviä ja Merikannon Laatokka, johon soolon lauloi Viki Hukkanen ja säesti Pentti Keinonen. Sibeliuksen Finlandiaan, jonka soittokunta tämän jälkeen esitti, lauloi hymniosan mieskuoro. Kansalaisjuhla päättyi yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun.

Kerhoilta yrittäjäkerholla

alkoi klo 19. Tilaisuudessa nähtiin päivän juhlaesitelmäsiijä kenraaliluutnantti Oesch sekä reserviupseeripiirin ja paikallisen kerhon johtohenkilöitä naisineen. Yhteislauluohjelman lisäksi pidettiin useita maanpuolustushengen lujittamiseen tähtääviä puheita, joista ennen muita on mainittava kenraalin miehekkäät sanat. Kerhon puheenjohtaja kapt. M. Pankkoski kiitti kenraalia saapumisestaan ja erittäin isänmaallisesta ja innostavasta juhlaesitelmästään.

Piirisihteerin tiedoituksia

Piirien tulevan vuoden toimintasuunnitelma laaditaan soveltaen liiton toimintaohjetta ja hyväksyy sen marraskuussa pidettävä piiritoimikunnan kokous. Mahdolliset aloitteet on toimitettava piirille tk:n 30. päivään mennessä. Toimintasuunnitelma saatetaan kerhojen tietoon viimeistään joulukuun 15. päivään mennessä.

Toimintakauden jakaantuminen:

Toimintakausi on syytä jakaa kahteen toimintakauteen:

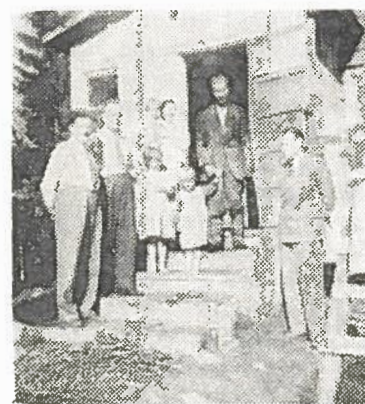
- I-toimintakausi 1. 1.—30. 6.
- II-toimintakausi 1. 7.—31. 12.

Toivomukset välitysavun tarpeesta esitelmäsiijöitä hankittaessa tai toivomukset piirin tilaisuuksien järjestämisestä, mieluummin kahta kerhoa koskevana lähetettävä mikäli mahdollista samoin tk:n 30. päivään mennessä.

Piiri järjestää omat mestaruuskilpailut samoissa lajeissa kuin liiton eli talvella talvimestaruuskilpailut ja kesäisin maastomestaruuskilpailut. Kilpailut pidetään ennen vastaavia liiton kilpailuja. Keväisin järjestetään massakilpailut, jotka samalla ovat maata käsittäviä kerhojen ja piirien välisiä kilpailuja.

Piiri järjestää vuosittain seuraavat mestaruuskilpailut:

- a) **talvimestaruuskilpailun**, joka pidetään tammi—helmikuun vaihteessa lajeina hiihto- ja tehtäväkilpailu ja
- b) **maastomestaruuskilpailun**, joka pidetään elo—syyskuun vaiheessa, lajeina suunnistus, tehtäväkilpailu (kartanluku) ja maastoammunta.

Joensuun kerhon hallituksen jäseniä sotainvalidi, luutn. V. Virtasen kylmällä tilalla Rääkkylässä.

c) ns. »herrasmieskilpailut», jotka pidetään marraskuun aikana jokainen kerho paikkakunnallaan piirin lähettämien yhtenäisten tehtävien pohjalla. Tässä kilpailussa on myös kiertopalkinto. Kilpailuun sisältyy mm. kartanlukua, kompassin käyttöä, tulosten laskeentaa, tietoa ja taitoa sekä ehkä myös ammunta.

d) **Massakilpailut**, jokainen kerho omalla paikkakunnallaan erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti.

Kerhoja kehoitetaan tutustumaan tarkoin piirilehdessä n:o 4 (5)/53 olleisiin ikähyvitystaulukoihin, joita tarvitaan ensimmäisen kerran mm. ns. »herrasmieskilpailussa». Ikähyvitystaulukoita voidaan myös lähettää kerhoille.

Avustusanomukset.

Kerhoja kehoitetaan ottamaan selville, onko kerhojen alueella sellaisia kaatuneiden omaisia tai invaliidiupseereita, jotka ovat välttämättömän avun tarpeessa. **Kerhot lähettävät avustusesityksensä piirille viimeistään 30. 10. 1954 mennessä**, joka ne lausunnollaan varustettuna lähettää edelleen liitolle. Samalla tavoin tehdään esitykset myös tilapäisen avun tarpeessa olevista esim. kuoleman- tai vaikeamman sairaustapauksen yhteydessä.

Liiton vuosikokouksesta johtuvat asiat.

Liiton vuosikokous tullaan ensi vuonna pitämään jo helmi—maaliskuun vaihteessa. Tämä on kerhojen syytä ottaa huomioon omia vuosikokouksia suunnitellessaan. Piirin kokous pidetään vastaavasti jo helmikuun alussa. Kaikista esityksistä liitolle, joista tarvitaan antaa piiri-toimikunnan lausunto (mm. ansiomerkit), on lähetettävä piirille jo marraskuun kokoukseen.

JOENSUUN KIRJA- JA PAPERIKAUPPA OY

Joensuu, Pankkitalo. Puh. 2465

Pielishovi. Puh. 2044

Niinivaara, Puh. 3128

KELLOSEPÄNLIKE J. P. HEIKKINEN

Ilomantsi

Joensuun kerho voitti jälleen piirin maastokilpailun

Voittaja vänr. E. Pitkänen tyytyväisin ilmein kuuntelemassa juuri taipaleelta tulleen yltn. J. Laineen selostusta.

Pohjois-Karjalan Reserviupseeri-piirin maastokilpailut pidettiin syyskuun 26. p:nä Kiteellä Puhoksen maastossa.

Sunnuntaiaamuna kokoontuivat eri puolilta maakuntaa saapuneet reservin upseerit Kiteen Rajaan, jossa nautittiin aamukahvi. Sen aikana Kiteen Seudun Reserviupseerikerhon puheenjohtaja, farm., kapt. V. A. Nevalainen lausui kilpailijat tervetulleiksi. Ulkona pidetyn kenttähartauden jälkeen — puhujana past. J. Hytönen — kilpailun johtaja, kapt. evp. O. A. Pitkänen selosti kilpailun yleistä kulkua ja antoi ohjeita.

Rajasta kuljetettiin kilpailijat autoilla Puhokseen, jonne saavuttua kilpailu alkoi välittömästi. Ilmoitautuneita oli kaikkiaan 62, mutta taipaleelle lähti heistä 50. Vain kaksi osanottajista keskeytti suunnistamistaipaleella.

Yhdistetyn kilpailun ylivoimaiseksi henkilökohtaiseksi voittajaksi selviytyi Joensuun kerhon vänr. E. Pitkänen, joka teki hyvää työtä niin kartanluvussa kuin suunnistamisessakin. Ensiksimmäisessä viisi ensimmäistä saman pistemäärän, jonka vuoksi järjestys ratkaistiin suurennuslavin avulla. Kartanlukutehtävä oli helponlainen ja toi-

vottavaa on, että vastaisuudessa se järjestetään vaativammaksi. Suunnistamisessa tuotti kakkosrastin löytäminen monille vaikeuksia ja myöskin nelosrastia jouduttiin etsimään joukolla. Suunnistamista haittasi heikko kartta, sillä Kiteen seuduista ei vielä ole käytettävissä kunnollista topografikarttaa.

Joukkuekilpailun voitti Joensuun kerho jälleen, mutta isäntäkerho jäi vain vajaan pisteen. Joensuu oli saanut omakseen sanomalehti Karjalaisen lahjoittaman pokaalin jo edellisellä kerralla, jonka vuoksi lehti luovutti kilpailujen jälkeen uuden kiertopalkinnon. Joensuun kerhon nimi kaiverretaan siihenkin ensimmäiseksi.

Palkintojen jako toimitettiin Puhoksen komealla Seuratalolla, jossa emännät huolehtivat upseerien muonituksesta erinomaisella tavalla.

Kartanlukukilpailu:

1. I. Mönkkönen, Lieksa 105, 2. M. Virmakoski, Tohmajärvi 105, 3. P. Surakka, Outokumpu 105, 4. E. Pitkänen, Joensuu 105, 5. E. Kaikkonen, Outokumpu 105, 6. P. Tervola, Tohmajärvi 104,1, 7. L. Kukkonen, Joensuu 103,6, 8. A. Jääskeläinen, Kitee 103,2, 9. A. Lepänen, Nurmes 100,5, 10. J. Soila, Joensuu 100, 11. L. Rautava, Kitee 97,5, 12. T. Vesterinen, Tohmajärvi 92,5, 13. P. Lahti, Outokumpu 92,4,

14. K. Vartiainen, Outokumpu 92,4, 15. K. Parviainen, Nurmes 92,4, 16. V. Kuokkanen, Joensuu 92,4, 17. A. Könönen, Joensuu 92,4, 18. P. Koivisto, Kitee 92,4, 19. P. Lehtonen, Kitee 92,4, 20. A. Laukkanen, Outokumpu 92,4, 21. A. Koivusalo, Joensuu 92,4, 22. O. Nevalainen, Nurmes 92,4, 23. K. Mikkilä, Ilomantsi 91,8, 24. P. Kähkönen, Tohmajärvi 90,6, 25. H. Tenhamo, Outokumpu 90,6, 26. J. Laine, Lieksa 90,0, 27. O. Kinnunen, Outokumpu 88,2, 28. K. Mustonen, Joensuu 88,2, 29. J. Kortelainen, Joensuu 88,2, 30. M. Simonen, Lieksa 87,9, 31. V. Mäki, Joensuu 86,8, 32. A. Toivanen, Outokumpu 85,4, 33. A. Nurmela, Lieksa 81,3, 34. H. Konkola, Outokumpu 81,1, 35. P. Mäkinen, Tohmajärvi 79,3, 36. O. Närhisalo, Lieksa 78,9, 37. U. Varis, Ilomantsi 75,8, 38. M. Niemi, Lieksa 72,3, 39. T. Tuominen, Joensuu 71,1, 40. L. Heino, Outokumpu 66,5, 41. V. Otronen, Lieksa 66,2, 42. Kontio, Lieksa 65,2, 43. U. Heikura, Joensuu 63,8, 44. P. Eskelinen, Kitee 62,8, 45. R. Salmi, Kitee 53,5, 46. T. Nissinen, Ilomantsi 46,2, 47. L. Rauma, Tohmajärvi 45,6, 48. L. Hulkko, Nurmes 28,2.

Suunnistamiskilpailu.

1. E. Pitkänen, Joensuu 1,05,16, 2. U. Heikura, Joensuu 1,09,22, 3. P. Eskelinen, Kitee 1,09,38, 4. S. Nissinen, Ilomantsi 1,18,15, 5. A. Könönen, Joensuu 1,18,48, 6. L. Rautava, Kitee 1,27,56, 7. J. Soila, Joensuu 1,29,20, 8. K. Mikkilä, Ilomantsi 1,30,23, 9. A. Jääskeläinen, Kitee 1,30,58, 10. A. Laukkanen, Outokumpu 1,31,03, 11. P. Lehtonen, Kitee 1,34,06, 12. U. Varis, Ilomantsi 1,38,59, 13. P. Koivisto, Kitee 1,42,47, 14. P. Hulkko, Nurmes 1,46,11, 15. P. Mäkinen, Tohmajärvi 1,47,55, 16. J. Kortelainen, Joensuu 1,48,45, 17. P. Tervola, Tohmajärvi 1,49,02, 18. Kontio, Lieksa 1,50,03, 19. V. Konkola, Outokumpu 1,52,14, 20. J. Laine, Lieksa 1,54,23, 21. V. Otronen, Lieksa 1,54,34, 22. O. Närhisalo, Lieksa 1,55,14, 23. T. Tuominen, Joensuu 1,56,58, 24. E. Kaikkonen, Outokumpu 2,00,44, 25. O. Kinnunen, Outokumpu 2,11,43, 26. A. Nurmela, Lieksa 2,17,21, 27. M. Niemi, Lieksa 2,18,31, 28. K. Vartiainen, Outokumpu 2,19,06, 29. H. Leppänen, Nurmes 2,22,03, 30. P. Surakka, Outokumpu 2,22,38, 31. P. Parviainen, Nurmes 2,23,10, 32. L. Kukkonen, Joensuu 2,24,44, 33. T. Vesterinen, Tohmajärvi 2,30,41, 34. R. Salmi, Kitee 2,31,21, 35. V. Kuokkanen, Joensuu 2,35,36, 36. T. Toivanen, Outokumpu 2,42,07, 37. O. Nevalainen, Nurmes 3,10,04, 38. L. Rauma, Tohmajärvi 3,37,43, 39. L. Heino, Outokumpu 3,39,29, 40. M. Virmakoski, Tohmajärvi 4,26,35.

Yhd.kilpailu.

1. E. Pitkänen, Joensuu 205, 2) A. Könönen, Joensuu 178,4, 3. A. Jääskeläinen, Kitee 177,2, 4. J. Soila, Joensuu 175, 5. L. Rautava, Kitee 174,5, 6. A. Laukkanen, Outokumpu 166,4, 7. K. Mikkilä, Ilomantsi 165,8, 8. P. Lehtonen, Kitee

VANRIKKI AARNE KÖNÖNEN:

Herrasmieskilpailujen tehtävistä

Viime aikoina kerhojen kokouksissa jäsentenvälisinä otteluina muotiin tulleissa ns. herrasmieskilpailuissa on usein yhtenä kilpailun osana ollut kartta- ja kompassitehtävät, joiden suoritus vuodensajasta tai muista olosuhteista riippuen on järjestetty joko sisällä tai ulkona maastossa tapahtuvaksi. Kun nyt tämä kilpailutoiminta ulotetaan

myös piirin eri kerhojen väliseksi kilpailuksi, lienee paikallaan hiukan selostaa kilpailujen tätä osaa syystä, että monellakaan ei kymmenisen vuotta sitten tarvituista taidoista ole enää paljoakaan mieltä.

Tärkeimpien karttamerkkien tunteminen on näissä tehtävissä välttämätöntä. Jokaisella lienee entisiä topografikarttoja, joiden avulla voi suorittaa tätä »vanhan kertausta».

Kompassin (jolla tarkoitetaan tässä suomalaista 60-jako-osaista kompassia m/34) käytöstä neljään päätehtävään seuraavaa (varatkaa eteenne kompassi ja kartta, johon merkkaatte pisteet A ja B):

1. Kulkusuunnan pohjoisneulaluvun määrittäminen kartalta.

On kuljettava A:sta B:hen. Mikä on kulkusuunnan pohjoisneulaluku? Asetetaan kompassi kartalle niin, että millimetrimittalla varustettu sivu kulkee lähtöpisteen A ja tavoitteen B kautta ja suuntanuolet osoittavat kulkusuuntaan. Kierityvään uraan asetettu kynä kierrettään kartan pohjois-eteläviivan suuntaiseksi (osoittimen on oltava siinä uurteessa, joka on lähempänä kartan pohjoisreunaa). Pohjoisneulaa ei saa ollenkaan ottaa huomioon. Kun kynä poistetaan, näyttää osoitin kulkusuunnan pohjoisneulaluvun.

2. Kulkeminen kompassilla määritellyn suunnan mukaan.

Kompassi otetaan käteen. Osoitin näyttää edellä mainitulla tavalla samaamme lukua. On varmintä kirjoittaa luku muistiin esim. kompassin runkoon. Silloin voi tarkistaa, ettei kiertyvä rengas kuljettaessa maastossa kierry väärään asemaan. Kompassi käännetään niin, että pohjoisneulan pohjoispuoli on osoittimen kohdalla, siis haarukien osien välissä. Suuntanuolet osoittavat kulkusuunnan, jota kulmien pisteestä A tullaan pisteeseen B. Tähtäysuraan asetettu kynä osoittaa suunnan vielä selvemmin. Tässä tehtävässä pohjoisneula on siis otettava huomioon.

163,4, 9. P. Tervola, Tohmajärvi 159,1, 10. U. Heikura, Joensuu 158,8, 11. P. Eskelinen, Kitee 157,8, 12. P. Koivisto, Kitee 154,4, 13. E. Kaikkonen, Outokumpu 149, 14. J. Kortelainen, Joensuu 144,2, 15. U. Varis, Ilomantsi 141,8, 16. J. Laine, Lieksa 140,00, 17. P. Mäkinen, Tohmajärvi 136,3, 18. H. Konkola, Outokumpu 134,00, 19. S. Nissinen, Ilomantsi 133,2, 20. O. Närhisalo, Lieksa 128,9, 21. P. Surakka, Outokumpu 127,00, 22. L. Kukkonen, Joensuu 123,6, 23. H. Leppänen, Nurmes 123,5, 24. O. Kinnunen, Outokumpu 121,2, 25. Kontio, Lieksa 120,2, 26. T. Tuominen, Joensuu 119,1, 27. K. Vartiainen, Outokumpu 118,4, 28. V. Otronen, Lieksa 116,2, 29. K. Parviainen, Nurmes 114,4, 30. A. Nurmela, Lieksa 108,3, 31. T. Vesterinen, Tohmajärvi 106,5, 32. M. Virmakoski, Tohmajärvi 105, 33. I. Mönkkönen, Lieksa 105, 34. V. Kuokkanen, Joensuu 101,4, 35. M. Niemi, Lieksa 98,3, 36. A. Koivusalo, Joensuu 92,4, 37. P. Lahti, Outokumpu 92,4, 38. O. Nevalainen, Nurmes 92,4, 39. H. Tenhamo, Outokumpu 90,6, 40. P. Kähkönen, Tohmajärvi 90,6, 41. T. Toivanen, Outokumpu 88,4, 42. M. Simonen, Lieksa 87,9, 43. P. Hulkko, Nurmes 87,2, 44. V. Mäki, Joensuu 86,8, 45. K. Mustonen, Joensuu 77,2, 46. R. Salmi, Kitee 66,5, 47. L. Heino, Outokumpu 66,1, 48. L. Rauma, Tohmajärvi 45,6.

Joukkue tulokset.

1) Joensuu (vänr. Pitkänen 205, vänr. Könönen 178,4, vänr. Soila 175, vänr. Heikura 158,8, kapt. J. Kortelainen 144, keskitulos 172,28, 2) Kitee (vänr. Jääskeläinen 177,2, ltn. Rautava 174,5, vänr. Lehtonen 163,4) 171,70, 3) Outokumpu (ltn. Laukkanen 166,4, vänr. H. Konkola 134,0, kapt. Kaikkonen 149,0) 149,80, 4) Ilomantsi (vänr. Mikkilä 165,8, vänr. U. Varis 141,8, vänr. Nissinen 132,2) 146,93, 5) Tohmajärvi (ltn. Tervola 159,1, vänr. P. Mäkinen 136,3, ltn. T. Vesterinen 106,5) 133,90, 6) Lieksa—Pielesjärvi (yltn. J. Laine 140,0, ltn. O. Närhisalo 128,9, ltn. Kontio 120,2) 129,70, 7) Nurmes (vänr. Leppänen 123,5, vänr. Parviainen 114,4, vänr. Nevalainen 92,4) 110,10.

Rakennustoimisto Y. I. IMMONEN OY.

O u t o k u m p u

Puhelimet 775, 734 ja 780.

VALIMO, Kalaton 50.

Rakentaa urakalla ja laskuun.

*Uusi, täysin ajanmukainen
sementtivalimo.*

Saatavana kaikkia valimotuotteita,

O u t o k u m m u n RAKENNUSPUUTAVARA OY.

Puhelin Kalaton 40.

**H Ö Y L Ä T T Y Ä
R A K E N N U S -
P U U T A V A R A A .**

3. Maastossa näkyvän pisteen pohjoisneulaluvun määrittäminen olinpaikasta.

Jos on otettava maastossa, sano-kaamme pisteessä A, paikallaan pysyen, kompassisuunta johonkin maastossa näkyvään pisteeseen — nimitetään sitä pisteeksi X — niin se tehdään seuraavasti. Tähtäysurassa oleva kynä käännetään osoittamaan pistettä X. Sen jälkeen kiertyvää rengasta kierretään, kunnes osoitin on tullut pohjoisneulan kohdalle, eli siis pohjoisneula näkyy haarukan osien välissä. Tämän voi tehdä joko kompassi kädessä, mikä on vaikeampaa, tai asettamalla kompassin maahan, kivelle, kannolle, tms., jolloin ensin tähdätään kynää pitkin pisteeseen X ja sitten kierretään kiertyvää rengasta, mutta varoen muute nlikiuttamasta kompassia. Osoitin näyttää, mikä on X-pisteen pohjoisneulaluku pisteestä A katsoen. Tässä tehtävässä pohjoisneula on siis otettava huomioon.

4. Maastossa määritellyn suunnan siirtäminen kartalle.

Jos on saatava selville, missä paikassa kartalla tuo maastossa näkyvä piste X on, tiedetään, missä olin-

paikka A on kartalla, tehdään seuraavasti. Kiertyvää rengasta ei saa kiertää sen jälkeen kuin on saatu selville X:n pohjoisneulaluku A:sta katsoen. Kompassi asetetaan kartalle niin, että millimetriitalla varustettu sivu kulkee A:n kautta. Kiertyvään uraan asetetaan kynä, suora oksa tms. Koko kompassia käännetään, kunnes kynä osoittaa *kartan* pohjoiseen ja osoitin on siinä uurteessa, joka on lähempänä kartan pohjoisreunaa. Jos millimetriitalla varustettu sivu vielä tällöinkin kulkee A-pisteen kautta ja osoitin yhä edelleen näyttää määrättyä (kohdan 3 mukaan saatua) lukua, niin millimetriitalla varustettu sivu osoittaa suuntanuolien suuntaan sitä viivaa, mitä myöten äsken maastossa katsottiin A:sta X:ään. Jos siihen on tilaisuutta, katsotaan tällä tavalla kahdesta tunnetusta pisteestä X:ään, jolloin saadaan X:n paikka kartalla selville. Se on kartalle näin syntyvien viivojen leikkauspiste. Ellei ole tilaisuutta kahdesta paikasta tapahtuvaan suunnan määrittelyyn, on X:n paikka kartalla määriteltävä yhdestä tunnetusta paikasta saadun suunnan, etäisyyden arvioinnin ja

maaston sekä sitä vastaavien karttakuvien vertailun avulla. Tässä tehtävässä pohjoisneulasta ei tarvitse välittää.

Yleensä näiden herrasmieskilpailujen kartta- ja kompassitehtävissä tullaan toimeen kompassilla m/34. Lisävälineenä voi käyttää karttakulmamittaria ja jos joudutaan merkkamaan kartalle joitakin maastossa näkyviä pisteitä on bussolikin hyvä — joskaan ei välttämätön — apuväline.

Koordinaattien käyttö paikan määrittelyssä voi myös tulla näissä kilpailuissa esille. On hyvä muistaa, että entisten X- ja Y-akselien uudet »nimet» ovat P ja I.

Tämä riittäneekin vihjeeksi siitä, minkä laatuista kartta- ja kompassitehtävät tulevat olemaan. Mahdollinen pelko tehtävien ehkä liiallisesta vaikeudesta on aiheeton. Yleensä kilpailut pyritään saamaan eri tehtäväosiltaan mahdollisimman vaihteleviksi.

T:mi K. T. NYKÄNEN

Ilomantsi, puh. 36

VARATTU

NURMEKSEN KAUPPA Oy

NURMEKSEN RAUTA Oy

Kotivuoren Kampaamo

Nurmes, Kirkkokatu 31

Pohjolan Vaatetus Oy

Nurmes

Uusi Baari

Nurmes

**Laamilan Maatila ja Tiili-
tehdas**

Nurmes

**Kaikki pankkitalletukset
ovat nyt verovapaita.**

Niitä ei enää tarvitse merkitä
veroilmoituksiinkaan. Näin on
lopultakin lainsäätäjät tehnyt oi-
keutta tallettajille.

Säästä muovilippaissamme.

Kansallis-Osake-Pankki.

Konttoreita Pohjois-Karjalassa:
Joensuu, Nurmes, Lieksa, Outo-
kumpu, Ilomantsi ja Juuka.

**Vaatimatonkin ateria on ravintorikas,
kun siihen sisältyy hyväksi
tunnettua**

VALION juustoa

Joensuun Vuota- ja Nahka- komppania

Joensuu, Kauppakatu 26
Puh. 2132

Kenkäkauppa

O. V. Turunen Oy

Alan huomatuin liike maakunnassamme

Myymälät:

SILTAKATU 12 - Puh. 2866
TORIKATU 12 - Puh. 3233

Konttori:

SILTAKATU 12 - Puh. 2268

Itä-Suomen Kumi Oy

Joensuun liike

Joensuu, Kauppakatu 27. Puh. 2134

Ville Halonen

Joensuun Putkityö Nevalainen & Nevalainen

Joensuu - Niskakatu 20
Puhelin 3158

Vesi- ja lämpöjohto- sekä viemäriasennuksia

MUOTILIIKE AINI AHOLA

Joensuu

Nurmeksen Kirja Oy

Puhelin 24

F. KANNISEN huonekalu- ja ruumisarkkuliike sekä puuseppätehdas

Kitee, puh. 2

Porokylän Kirjakauppa

Joensuun kerhon toimintaa

1. Hengellinen veljespiiri:

leenkin kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona klo 19.00. Kokouminen tapahtuu jäsenten kodeissa, seurakuntatalolla tai muussa myöhemmin ilmoitettavassa paikassa. Kerhon, varuskuntien upseerit ja kannattajajäsenet naisineen tervetulleita. Hengelliset laulut ja virsikirjat mukaan. Naisilla tilaisuus neulomiseen.

2. Yhteinen kerhoilta:

Yhteinen naisten ja miesten kerhoilta pidetään Yrittäjäkerholla kuukauden toisena keskiviikkoiltana klo 19,00. Näihin tilaisuuksiin sisällytetään myös »herrasmieskilpailu». Naisten kokous samana iltana samassa paikassa kabinetin puolella.

3. Yleinen kuukausikokous:

Yleinen kuukausikokous pidetään edelleenkin Yrittäjäkerholla kuukauden kolmantena keskiviikkoiltana klo 19,00. Virallisia asioita, esitelmiä, luentoja ja filmejä.

4. Nuorten osasto.

Nuorten osaston kokoukset pidetään kuukauden neljäntenä keskiviikkoiltana klo 19,00 alkaen Yrittäjäkerholla. Esitelmiä, luentoja ja filmejä ym.

Jokaiseen tilaisuuteen ovat kaikki kerhon jäsenet tervetulleita. Uusia jäseniksi ilmoittautumisia otetaan vastaan kaikissa tilaisuuksissa. (Varuskuntien ja piirin kaikkien kerhojen upseerit naisineen tervetulleita).

5. Voimisteluililat.

Valitettavasti voimisteluilloista on täytynyt huoneiston puutteen takia luopua.

Ensi syksynä jatketaan kirjoituksia joukko-osastojen vaiheista, jolloin otetaan vastaan kirjoituksia taisteluista Pohjois-Karjalan maaperällä, riippumatta siitä onko taisteleva joukko ollut pohjoiskarjalainen. Kirjoituksia otetaan vastaan jatkuvasti.

Lukekaa tarkoin myös piirilehti, sillä siinä on myös tärkeitä toimintaa koskevia tiedoituksia.

Huom! Piirilehdessä n:o 4/55 ikähyvitystaulukot, erikseen hiihtoa ja erikseen suunnistamiskilpailuja varten.

Joensuun kerhon «herrasmieskipailu»

Syksyn ensimmäinen »HERRASMIESKILPAILU» pidettiin Joensuun Yrittäjäkerhon huoneistossa keskiviikkona lokakuun 13 päivänä klo 19.00 sisäkilpailuna. Miesten kilpailu käsitti: 1) suunnistamiseen liittyvät kysymykset, 2) tietokysymykset ja 3) taitokilpailun sekä naisille yhdessä sarjassa taitokilpailun. Kilpailun järjestäjänä oli vänrikki Aarne K ö n ö n e n ja ylituomarina ev.lutn. Hj. Raatikainen ja lajituomareina vänrikki Heikki Matikainen, lutn. Onni Leppänen, kapteeni Terho K ö n ö n e n ja lutn. Oiva Oksava. Kilpailevien mieliala oli reipas ja innostus kilpailua kohtaan erinomainen. Nyt kilpailtiin kolmatta kertaa »erään kerholaisen» lahjoittamasta ns. »Herrasmiespytystä», jonka ensimmäisellä kerralla sai haltuunsa majuri Ilmari Vuorela, toisella kerralla ins.kapteeni Jussi Kuokkanen ja nyt vänrikki Seppo Paakkanen. Jokaisessa sarjassa ja yhdistetyssä jaettiin lisäksi kolme palkintoa. Virallisen kilpailun päätyttyä pidettiin vielä ns. »jumbokilpailu» ja tässä kilpailussa selvisi oopperavoileivän syöjäksi lutn. Leo Tukiainen, jakaen voittopalkinnon kilpailuihin osallistuneen rouvansa kanssa. Erikoisen mielenkiinnon kohteena olivat taitosarjan ilmaki-vääriammunta ja tikkanuolen heitto.

Palkintojen jaon suoritti ev.lutn. Hj. Raatikainen apunaan lutn. Erkki Rouhiainen. Ev.lutn. Raatikainen puhui kilpailijoille kilpailun alussa ja lopussa.

Kilpailut parhaat tulokset ovat seuraavat:

Yhdistetty kilpailu: 1) vänr. Seppo Paakkanen 220 pist., 2) vänr. Sakari Vaarnamo 217 pist., 3) vänr. Antti Helenius 217 pist. (Helsinki), 4) kapt. Lauri Kukkonen

212,5, 5) kapt. Terho K ö n ö n e n 212,5, 6) lutn. Heimo Lampi 198,0 (Kuopio), 7) yliluutn. Iisakki Leppänen 189,5, 8) vänr. Pauli Tiirikainen 183,5, 9) ins.kapt. Jussi Kuokkanen 183,0, 10) vänr. Kerkko Mustonen 169,5 pist.

Kartta- ja kompassitehtävät: 1) vänr. Sakari Vaarnamo 86,0, 2) kapt. Lauri Kukkonen 71,0, 3) kapt. Terho K ö n ö n e n 65,0, 4) vänr. Antti Helenius 64,0, 5) ins.kapt. Jussi Kuokkanen 63,0 pist.

Tietotehtävät: 1) vänr. Seppo Paakkanen 83,0, 2) vänr. Antti Helenius 81,0, 3) vänr. Kaipo Santala 78,5, 4) vänr. Sakari Vaarnamo 74,0, 5) lutn. Heimo Lampi 74,0 pist.

Ilmakiväriammunta ja nuolen heitto: 1) vänr. Seppo Paakkanen 80,0, 2) kapt. Terho K ö n ö n e n 75,0, 3) vänr. Antti Helenius 72,0, 4) yliluutn. Iisakki Leppänen 71,0, 5) lutn. Leo Tukiainen 69,0 pist.

Naisten sarja: 1) rouva Kaarina Tukiainen 60, 2) neiti Anja Rouhiainen 55, 3) rouva Hilikka Mannerheimo 53, 4) rouva Sirkka Kinnunen 52, 5) rouva Impi Leppänen 46, 6) rouva Hilikka Maija Ilppola 45, 7) rouva Leena Syrjänen 42, 8) rouva Terttu Tuunanen 39 pist.

Yhdistetyn kilpailun henkilökohdaisena palkintona ovat joka keran olleet liiton merkillä varustetut kalvosinnapit.

Kilpailuihin osallistui myös kaksi Joensuussa virka-asioissa vieraillevaa reservin upseeria, nimittäin Kuopion kerhosta lutn. Lampi ja Helsingistä vänrikki Helenius. Erikoisen merkillepantavaa on, että kaikki ensisijat menivät nuorille ja nuorten vänrikkien osanotto oli runsas.

Piirilehteä: »Pohjois-Karjalan RESERVIN UPSEERI» on otettu pienempi määrä ylipainoksena ja postitetaan se ilman muuta kaikille kannattajajäsenille sekä perinmemuistomerkin rahoittamiseen vähintään 500 mk lahjoittaneille. Postisiirto 81669.

Joensuun Reserviupseerikerho.

KANGAS- ja JALKINE
Taipale ja Kumpp.
Kankaita, jalkineita ja lyhyttavaraa
edullisesti
Kitee, puh. 61

**Lieksan—Pielisjärven Reservi-
upseerikerho:**

Loppuvuoden toiminta:

6. 12. kirkkojuhla ja sankarihau-
dalla käynti, illalla itsenäisyysjuh-
la Sarkalassa.

24. 12. osallistuminen jouluaaton
kunniavartioon sankarihaudalla.

Muita tiedoituksia:

Reserviupseeriliiton adresseja
saatavana Pielisjärven Säästöpan-
kista, Pohjoismaiden Yhdyspankin
konttorista, Lieksan Kirja- ja Pa-
perikaupasta, kerhon sihteeriltä ja
kerhon rahastonhoitajalta.

Niitä kerhon jäseniä, jotka eivät
ole vielä suorittaneet kuluvaan vu-
oden jäsenmaksua, kehoitetaan sen
ensi tilassa tekemään. Suoritukset
joko kerhon postisiirtotilille tai ra-
hastonhoitaja, luutn., metsänhoita-
ja Heikki Iiskolalle, Lieksa, Pielis-
senkatu 32, puh. 418, toimipaikka
Kevätniemi.

Rukajärven suunnan ristiä saa
tilata luutn. Pentti Luomalta, Liek-
sa, puh. 2. Ristin saantiin ovat oi-
keutetut kaikki Rukajärven suun-
nalla sekä myös Ilomantsin suun-
nalla kenr.maj. Raappanan jou-
koissa palvelleet. Risti voidaan an-
taa myös kaatuneen lähiomaiselle,
jolloin se on maksuton. Muutoin
hinta 1.000 mk, joka maksettava ti-
lattaessa ja samalla sotilaspassi esi-
tettävä.

**Arvoisat RU-kerhojen Puh.johta-
jat ja sihteerit.**

UK 60 viettää 10-vuotisjuhlaan-
sa ensi marraskuun 27 p:nä Hel-
singissä. Koska monien kurssijuh-
lien järjestäjien kokemus on se,
ettei sanomalehti-ilmoitelu tuota
toivottua tulosta, käännyimme koh-
teliain puoleen pyynnöllä,
että Te ystävällisesti ensi tilassa
ilmoittaisitte meille niiden jäsen-
tenne nimet ja osoitteet, jotka
ovat olleet em. kurssilla, voidak-
semme kirjeitse tiedoittaa heille
asiasta.

**UK 60:n 10-vuotisjuhlatoimi-
kunta**
psta **Valle Ojaniemi.**

**Lieksan Kone- ja
Sähkötyö Oy**

**Lieksa, Pielisenkatu 9
Puh. 355**

LENINKI- JA KANGAS-AULA

Omist. Vilho Karuma

LIEKSA — Puh. 156, kotiin 381
Pankki P.Y.P.

Ville Halonen

**Lihaa, leikkeleitä ja
vihanneksia.**

Joensuu, Koskikatu 7. Puh. 2404

**Otto Peh-
konen Oy.**

**Kello-, Kulta-
ja Silmälasii-
liike, Lieksa.**

Musikki- ja valokuv.tarvikk.

T:mi S. Pajula

**Vieki, puh. 6
Perustettu 1896**

Lieksan Rauta Oy

Lieksa, puh. 8

**HOTELLI
POHJOIS-
KARJALA**

J o e n s u u

Kuusimon Kirjakauppa

Joensuu, Niskakatu 8. Puh. 2955

**Täydellinen kirja- ja paperikauppa
Kirjateoksia edullisesti vähittäis-
maksuilla**

**T. JULKUNEN RUOKA- JA
SEKATAVARAKAUPPA,**

Joensuu, Niskakatu 11. Puh. 2045

TEKSTILITAVARAIN
edullisin ostopaikka
Ilomantsissa on

ONERVA OY.

**Nurmeksen Sementti-
valimo Oy**

Nurmes
Puh. 165, 224

Heino Pitkänen Oy

Joensuu, Torikatu 24. Puh. 2785
Torikatu 12. Puh. 2647

Nurmeshovi

Nurmes

**Keskusosuusliike
HANKKIJA r.l.**

Joensuun konttori

Raja-Karjalan Osuusliike r.l.

Nurmes
Puhelin: nimihuuto

**Varatuomari Joel T. Kaajo
Lakiasiantoinmisto**

Nurmes - Puhelin 42

Nurmeksen Saha Oy

Nurmes
Puhelin 270

**Nurmeksen Ammatti-
autoilijat Oy**

Huoltoasema, Nurmes

Urheiluliike Pajarinen & Kump:t

Pankkitalo - Puh. 3360

Hautausmisto A. Kainulainen

Joensuu, Kauppakatu 17. Puh. 2506

Nurmeksen Osuuskassa

Edullisin tallettajille

RUOKA- JA SEKATAVARAKAUPPA

Porokylä. Puhelin 208

Nurmeksen Kumi

Porokylä - Puhelin 312

Nurmeksen Asianajotoimisto

Puh. 102, 122

KANGAS-, LYHYT- JA SEKATAVARA- KAUPPA

Nurmes - Puhelin 227

Pohjoismaiden Yhdyspankki

Nurmes

Kansallis-Osake-Pankki

Nurmes

Nurmeksen Puutarha

Porokylä - Puhelin 311

V. HUIKURI

Porokylä, Alaportti, puh. 325

E. SAASTAMOINEN

Porokylä - Puhelin 199

T:mi ALBIN KETTUNEN

Porokylä, puh. Nurmes 272

ELLOSEN radioliike

Radioalan erikoisliike ja korjaamo

Kitee puh. 133, Tohmajärvi puh. 161

Kiteen Talouskauppa

Puh. 20

Toivo Multanen

Kitee 104, Puhos 26

Sekatavarakauppa V. Kostamo

Kitee, puh. 6

Veljekset Kuokkanen Oy

Outokumpu

NIILO SAURIKOSKI Leipomo- ja kondiittoriliike

Valmistaa kaikkia alan tarvikkeita

Kitee, puh. 138

Sisällysluettelo:

Sotilasperinteet ja maanpuolustustahtomme, kapt. Onni Mäkelä	Siv. 1
Kohti päämäärää, khra Martti Nortia	2
Kuninkaallinen Karjalan Jääkärijoukko, maist. A. L. Hintikka	3
Vanha kunniakas Wiipurin Rykmentti, luutn. E. Rouhiainen	6
Katsaus Wiipurin Rykmentin viime vuosiin, kapt. L. Kiri	7
Sotavuosien vaikutuksesta hengelliseen elämään, teol. tohtori Olavi Tarvainen	12
Sissipäällikön sankaritarina, fil. tri H. Pohjolan-Pirhonen	13
JR 9:n vaiheet sodassa 1941—45, ye-majuri V. Salmela	15
Piirteitä JR 8:n sodanaikaisesta toiminnasta, ye-majuri Toivo Jokinen	22
Kun »liperiläinen» huokuu, majuri Reino Penttinen	25
Kuusjärven reserviläiset valtion stipendiaatteina ulkomailla 1941—44, majuri A. Hankia	27
Pohjoiskarjalaisten osuus jatkosodan JR 51:ssä, eversti A. R. Sainio	31
Kevytosasto 15, kapt. H. Mustonen	32
34. Rajakomppanian vaiheita 1941, evl. A. Seitamo	35
Kenttätukirykmentti 1, majuri H. Huttunen	37
Sankarivainajien muiston velvoitus, päätoimittaja V. Pekkarinen	38
Reserviupseerityöstä ja sen perusteista, luutn. E. Rouhiainen	39
Maanpuolustusjuhla Joensuussa	41
Piirin maastokilpailu	43
Herrasmieskilpailujen tehtävistä, vänr. A. Könönen	44
Kerhotoimintaa ja tiedoituksia	48

Joensuun Reserviupseerikerho r.y. etsii Joensuun lähitöltä rantapalstaa, mieluummin paikasta, missä olisi tilaisuus maastourheiluun ja nuorisoleiritoimintaan.

JOENSUUN RESERVIUPSEERIKERHO.

»RESERVIN UPSEERI«-lehden tulo päättyy niiden jäsenten osalta, jotka eivät ole suorittaneet jäsenmaksua. Kerhomme vuosikokouksen päätöksen mukaan vuoden 1954, samoin kuin 1953, tilausmaksu ja liittojäsenmaksu on mk 500:—. Kerhon on suoritettava maksut liittoon jokaisen maksamattomankin jäsenen osalta, kerhon vahingoksi.

Kansikuva esittää Helsingissä pidettyä toukokuun 16 päivänä paraatia 1921, missä Wiipurin Rykmentille lahjoitettiin lippu, lahjoittajana kenr. Theleff. — Lippu symbolisoi vanhan lääninjaon mukaisesti Wiipurin läänin rykmenttiä. — Lipun keskustassa läänin vaakuna. — Lippukomppanian päällikönä kapteeni Aarne Kock, nyk. eversti Aarne Kiira ja lippu-upseereina luutnantit Ikävalko ja Lindfors. — Lippuvartio on juuri ottanut lipun vastaan.

Pohjois-Karjalan RESERVIN UPSEERI.

Julkaisijat: Joensuun Reserviupseerikerho r.y. — Toimitus: Luutn. Veikko Pekkarinen (päätoimittaja), luutn. Erkki Rouhiainen ja vänr. Vilho Keskitalo. — Toimitus: Joensuu, Torikatu 33, puh. 2818 ja Ilveksenk. 16, puh. 2437. — Postisiirtotili n:o 81 669.

KAHVI-BAARI

Joensuu, Koskikatu 5
Puhelin 2062

Jos Hermannista leipä
paranoo,
se ei oo' leipee
se o'
hunajoo

Saastamoinen & Pojat Oy

Kuopio, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani

Joensuun
Tavarakeskus
Oy

Pääliike Kauppakatu 18. Puh. 26 68
Sivuliike Siltakatu 6. Puh. 21 72

M. Kakkonen
URHEILUVÄLINEITÄ - ASUSTEITA

Joensuu — Puhelin 2124

OSTA OSUUSKAUPASTA – TUET KOTIPAIKKAKUNTASI VAURASTUMISTA!

Osuuskauppajärjestömme on 50-vuotisen toimintansa aikana kehittynyt merkittäväksi tekijäksi maamme talouselämässä ja se on yhteiskuntajärjestystämme tukeva liike.

Toimipaikkoja v. 1953 lopussa	4.959
Jäseniä	497.722
Henkilökuntaa	19.063
Liikevaihto v. 1953	mk 73.344.837.000:—
Maataloustavarakauppa	mk 20.704.933.000:—

Liity jäseneksi paikkakuntasi puoleuttomaan osuuskauppaan!

OMIN VOIMIN — YHTEISTOIMIN!

SOK:n JOENSUUN KONTTORIPIIRIN OSUUSKAUPAT

Jukolan Ok
Liperin Ok
Pielisjärven Ol
Juuan Ok

Martonvaaran Ok
Pohj.-Karjalan Ol
Kiteen Ok
Ol Kauppa-Sampo

Polvijärven Ok
Kuusjärven Ok
Ol Yhteishyvä
Rääkkylän Ok

HALLMÄN

H *Hallman*

JOENSUU

SUOSIO VAIN KASVAA...

jokainen pisara
on vaaleaa
miellyttävää
mallasjuomaa

RANININ tuote

Edustajamme Joensuussa P. KOTILAINEN OY.

